

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Leeswijzer	5
Financiële stand	7
Analyse van perspectiefnota naar begroting	8
Totaal overzicht baten en lasten	16
Overzichten algemene dekkingsmiddelen en overhead	18
Reservepositie	20
Overige onderwerpen	22
Programma's	25
Mens en Samenleving	27
Kunst, cultuur en erfgoed	35
Leefomgeving en duurzaamheid	41
Economie, toerisme en recreatie	53
Bestuur en dienstverlening	61
Totaal overzicht verplichte beleidsindicatoren	70
Paragrafen en bijlagen	73
Paragrafen	75
Bijlagen	143

Voorwoord

Van links naar rechts: de wethouders Wilma Baartmans en Koos Krook, secretaris Thijs de Jongh, burgemeester Ruud van den Belt en de wethouders Willy Knop en Esther Prent.

Leden van de gemeenteraad van Steenberg, Voor u ligt de meerjarenbegroting 2020 - 2023. Leidend voor deze begroting zijn de door uw raad vastgestelde Perspectiefnota 2020 – 2023 en het raadsakkoord 'Aan de Slag'. De hierin verwoorde ambities zijn vertaald in opgaven met doelstellingen en maatregelen, met een meerjarig financieel sluitend perspectief.

Ambities

Voor de komende jaren zijn de opgaven gericht op het versterken van de leefbaarheid en de kernen, de transformatie van het sociaal domein, maatschappelijk vastgoed, behoud en versterking van cultuur en erfgoed, verantwoorde huisvesting voor arbeidsmigranten, duurzaamheid op het gebied van onder meer energie, biodiversiteit en klimaatadaptatie, de invoering van de Omgevingswet, het uitwerken van een verkeers- en vervoersplan, het versterken van integrale veiligheid, en het verbeteren van de economische kracht van de gemeente met bijzondere aandacht voor de topsector agrofood. De in voorbereiding zijnde Toekomstvisie zal mede richting geven aan deze ambities en invloed hebben op de keuzes die we op korte, middellange en lange termijn gaan maken. Aan de hand van een beleidsagenda wordt de voorziene besluitvorming over de plannen en de beleidskaders inzichtelijk gemaakt en in tijd uitgezet. In de begroting zijn de maatregelen op jaarschijf weergegeven. De beleidsagenda biedt ruimte aan de maatschappelijke en politiek-bestuurlijke dynamiek. Hierom zal deze periodiek worden geactualiseerd. De beleidsagenda is voor 2020 concreter dan voor de jaren 2021 en verder. Met de Toekomstvisie en de uitwerking van de opgaven in uitvoeringsprogramma's zal hieraan steeds meer invulling gegeven kunnen worden, op basis van de dan geldende inzichten. Om de ambities waar te maken, en om beter te kunnen inspelen op de veranderingen in de samenleving, werkt de organisatie aan een verandering in werken en denken. Dit betekent aandacht voor personeel, dienstverlening, communicatie en een andere inrichting van participatietrajecten bij plan- en beleidsontwikkeling en eventuele uitvoeringsplannen.

Financieel

Met deze begroting is er financiële ruimte om de ambities uit de Perspectiefnota en het raadsakkoord op te pakken. Ook is er ruimte gecreëerd met een investeringsvolume om invulling te geven aan eventuele nieuwe ambities die kunnen voortkomen uit de samenleving en de Toekomstvisie. De komende jaren wordt geïnvesteerd in de ambtelijke organisatie. Hiertoe is de reserve transitie organisatie ingesteld. Belangrijk onderdeel hiervan is de inzet op personeel, en het terugdringen van inhuur en extern advies. Met ingang van 2020 wordt de raad jaarlijks geïnformeerd over het verloop ervan. Bovendien is er een ontwikkeling ingezet die de raad meer in positie moet brengen om haar visie vorm te geven en keuzes te maken. Het traject om meer transparantie in budgetten te verkrijgen draagt hieraan bij. Kortom; we gaan 'aan de slag'!

College van burgemeester en wethouders

Leeswijzer

Net zoals vorig jaar hebben wij een korte en compacte programmabegroting gemaakt. De belangrijke informatie staat in de begroting, voor een verdieping kunt u de bijlagen ter hand nemen. In de begroting staan alle doelstellingen en activiteiten per programma. In de bijlagen staan de verplichte paragrafen en de financiële gegevens.

Financiële stand

De begroting is geen bestaand document op zich. Het maakt deel uit van onze planning en control cyclus. De begroting heeft een sterke relatie met de perspectiefnota. De perspectiefnota 2020 is vastgesteld op 4 juli 2019. In een afzonderlijk hoofdstuk hebben wij de verbinding gelegd naar deze perspectiefnota. Die verbinding bestaat uit twee onderdelen. Ten eerste geven we aan op welke wijze de besluiten uit de perspectiefnota zijn verwerkt in de begroting. Ten tweede is een analyse gemaakt van de belangrijkste wijzigingen die hebben plaatsgevonden in de periode tussen perspectiefnota en begroting.

Opbouw van de programma's

De informatie in de programma's is als volgt opgebouwd: De kop van het programma geeft een korte beschrijving, Verder hebben wij de ambities in het raadsprogramma kort en kernachtig opgesomd. De ambities, samen met de doelstellingen in het Interbestuurlijk Programma (IBP) zijn vertaald naar onze belangrijke opgaven voor de komende jaren.

In de blokken hebben wij de doelstellingen (wat willen we bereiken) en activiteiten (wat gaan we doen) opgenomen, met daarbij de planning. De activiteiten voor 2020 zijn op kwartaal gepland. Hierbij nemen we niet alleen de activiteiten op die voortkomen uit het coalitieakkoord maar ook de activiteiten die voortvloeien uit bestaand beleid en die nog niet zijn afgerond. Deze activiteiten zijn met een cursieve tekst opgenomen en vormen daarmee samen de beleidsagenda voor 2020. De activiteiten die we in de volgende jaren hebben gepland zijn opgenomen in een afzonderlijk hoofdstuk.

De beleidskaders zijn eveneens opgenomen zoals het BBV voorschrijft. De verordeningen die zijn onderstreept zijn voorzien van een link, waarop u vanuit de digitale versie kunt klikken. De verordening komt dan in beeld.

Als er in het programma sprake is van investeringen, dan zijn die in een apart overzicht opgenomen.

Beleidskaders

De beleidskaders, waarbinnen het college uitvoering geeft, zijn opgenomen bij de afzonderlijke programma's. De besluitvorming is bijgewerkt tot en met de raadsvergadering van juni 2019.

Technische uitgangspunten

In de begroting 2020 zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Inwoners: 25150: in de jaren daarna oplopend met 150 per jaar
- Woningen: 10.427: in de jaren daarna oplopend met 100 woningen per jaar
- De raming van de algemene uitkering wordt gebaseerd op de meicirculaire 2019
- Lonen en sociale lasten: conform de laatst bekende CAO
- Prijzen goederen en diensten: 2%
- Huren, pachten, entreekaartjes e.d. 2%
- OZB: 2%
- Overige belastingen: 2%
- Rioolheffing, Afvalstoffenheffing en leges: 100% kostendekkendheid

Moties en amendementen

Bij de perspectiefnota zijn een drietal moties overgenomen door het college. De stand van zaken hiervan is:

Onderzoek participeren in hernieuwbare energieprojecten

Dit wordt meegenomen bij de vaststelling van de visie energie en ruimte.

Ondersteuning mantelzorgers

Samen met het Steunpunt mantelzorg en de Wmo consulenten van de gemeente brengen we gedurende zes maanden de behoefte van mantelzorgers in beeld aan de hand van de gesprekken die we met gezinnen voeren en de vragen die we krijgen.

Verkoop historische panden Simonshaven/Berenstraat

De gemeente werkt eraan om met de eigenaar van het historische pand aan de Simonshaven tot behoud en passend gebruik van dit stuk erfgoed te komen.

Financiële stand

In dit hoofdstuk geven we aan op welke wijze de besluiten van de perspectiefnota 2020 zijn verwerkt in de begroting. Verder is een analyse gemaakt van de belangrijkste wijzigingen ten opzichte van de perspectiefnota en zijn totaaloverzichten van de baten en lasten en de reserves opgenomen.

Analyse van perspectiefnota naar begroting

Hieronder treft u een tabel aan met de analyse van perspectiefnota 2020 naar de begroting 2020 en meerjarenramingen 2021-2023. Dit is een analyse op hoofdlijnen van de mutaties die na het opstellen van de perspectiefnota 2020 zijn gemaakt.

Analyse van perspectiefnota naar begroting	2020	2021	2022	2023
Startpositie				
Saldo perspectiefnota 2020	87.000	76.000	138.000	59.000
Algemene uitkering (effecten mei-circulaire 2019)	213.000	80.000	-324.000	-173.000
A Subtotaal stand na PPN 2020 (inclusief effecten mei-circulaire)	300.000	156.000	-186.000	-114.000
B Subtotaal Tussenrapportage 2019 (structurele doorwerking)	-51.000	-99.000	-164.000	-181.000
Prijs- en loonontwikkeling				
CAO-stijging	-635.000	-811.000	-811.000	-811.000
Prijsontwikkelingen	-49.000	-49.000	-49.000	-49.000
	-684.000	-860.000	-860.000	-860.000
<i>Inzetten gelden indexering voor loon en prijs (dec circulaire 18)</i>	<i>648.000</i>	<i>652.000</i>	<i>655.000</i>	<i>655.000</i>
C Subtotaal prijs- en loonontwikkelingen	-36.000	-208.000	-205.000	-205.000
D Subtotaal noodzakelijke bijstellingen	299.000	376.000	687.000	730.000
E Subtotaal nieuw beleid, structureel	-162.000	-181.000	-181.000	-182.000
F Subtotaal transparantie in budgetten (vrijval), structureel	40.000	65.000	65.000	65.000
G Totaal mutaties begrotingen (B + C + D + E + F)	90.000	-47.000	202.000	227.000
Saldo meerjarenbegroting 2020 incl. mutaties (A + G)	390.000	109.000	16.000	113.000

A: Toelichting stand perspectiefnota inclusief de effecten van de meicirculaire.

Financieel beeld na verwerking voorstellen perspectiefnota 2020

Alle financiële informatie over de perspectiefnota 2020 staan in onderstaande tabellen beschreven, te weten:

- Tabel totaal financieel beeld perspectiefnota;
- Tabel noodzakelijke bijstellingen;
- Tabel voorstellen nieuw beleid.

Bij deze voorstellen voor budgetaanpassingen wordt onderscheid gemaakt tussen voorstellen voor noodzakelijke aanpassingen en gewenste voorstellen. De noodzakelijke aanpassingen kunnen worden gezien als bijstellingen in het bestaand beleid. De gewenste aanpassingen als voorstellen voor nieuw beleid. Voor verdere toelichtingen verwijzen wij naar perspectiefnota 2020.

Perspectiefnota financieel (afgerond op € 1.000)	2020	2021	2022	2023
Vertrekpunt voor PPN 2020	693.000	1.063.000	1.383.000	1.552.000

Perspectiefnota financieel (afgerond op € 1.000)	2020	2021	2022	2023
Noodzakelijke bijstellingen programma's	-611.000	-581.000	-274.000	-262.000
Voorstellen voor nieuw beleid programma's	-751.000	-997.000	-1.234.000	-1.231.000
Totaal van alle voorstellen	-1.362.000	-1.578.000	-1.508.000	-1.493.000
Saldo perspectiefnota voor incidentele dekking	-669.000	-515.000	-125.000	59.000
Incidenteel te dekken uit de Algemene Reserve	756.000	591.000	263.000	-
Saldo perspectiefnota 2020	87.000	76.000	138.000	59.000

Noodzakelijke bijstellingen PPN (afgerond op € 1.000)	Programma	2020	2021	2022	2023
Vervanging / nieuwbouw Gummarusschool	Mens en samenleving	-29.000	-58.000	-58.000	-58.000
Integraal Huisvestingsplan (IHP)	Mens en samenleving	-15.000			
Openbare bibliotheek	Kunst, cultuur en erfgoed	PM	PM	PM	PM
BOA samenwerking en vervallen inkomsten	Leefbaarheid en duurzaamheid	-59.000	-59.000	-59.000	-59.000
OMWB structureel	Leefbaarheid en duurzaamheid	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000
OMWB incidenteel	Leefbaarheid en duurzaamheid	-161.000	-165.000		
Veiligheidsregio MWB	Leefbaarheid en duurzaamheid		6.000	22.000	22.000
Indexering contract WVS	Leefbaarheid en duurzaamheid	-11.000	-11.000	-11.000	-11.000
Groen op orde	Leefbaarheid en duurzaamheid	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000
Vervanging bomen buitengebied	Leefbaarheid en duurzaamheid	-65.000	-65.000		
Vervangingen groen	Leefbaarheid en duurzaamheid	-68.000	-68.000		
Materiaal groenvoorziening	Leefbaarheid en duurzaamheid	-30.000	-28.000	-35.000	-23.000
Baggeren landelijk gebied	Leefbaarheid en duurzaamheid	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000
Speelterrinen en -toestellen	Leefbaarheid en duurzaamheid	-40.000			
Uitbreiding 0,4 fte wethouder	Bestuur en Dienstverlening	-38.000	-38.000	-38.000	-38.000
Gemeentelijke informatiepagina	Bestuur en Dienstverlening	-15.000	-15.000	-15.000	-15.000
Representatiekosten	Bestuur en Dienstverlening	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000
Totaal noodzakelijke bijstellingen		-611.000	-581.000	-274.000	-262.000

Voorstellen voor nieuw beleid (afgerond op € 1.000)	Programma	2020	2021	2022	2023
Begroting Soc.Domein (correctie voorlopig uitgangspunt)	Mens en samenleving	-587.000	-648.000	-691.000	-645.000
Begroting Soc.Domein (effect herijking sub begroting)	Mens en samenleving	661.000	715.000	791.000	735.000
Gemeente Steenbergen Hartveilig	Mens en samenleving	-78.000	-24.000	-24.000	-24.000
Vuelta	Mens en samenleving	-40.000			
Taalhuis Steenbergen	Mens en samenleving	-24.000	-30.000	-30.000	-30.000
Maatschappelijk Vastgoed	Mens en samenleving	-100.000	-50.000	-50.000	
Realisatie Sport- en beweegtuinen	Mens en samenleving	-30.000	-30.000	-30.000	
Budget Steenbergen Vitaal	Mens en samenleving	-30.000	-30.000	-30.000	-30.000
750 jaar Steenbergen	Kunst, cultuur en erfgoed	-53.000	-83.000	-83.000	

Voorstellen voor nieuw beleid (afgerond op € 1.000)	Programma	2020	2021	2022	2023
Verbetering onverharde paden	Leefbaarheid en duurzaamheid	-30.000	-30.000		
Entrees en rotondes	Leefbaarheid en duurzaamheid	-100.000	-100.000	-100.000	
Uitbreiding BOA capaciteit	Leefbaarheid en duurzaamheid	-19.000	-56.000	-56.000	-56.000
Cameratoezicht en buurtpreventie	Leefbaarheid en duurzaamheid	-15.000	-15.000	-15.000	-15.000
Marketing, acquisitie en PR	Economie, toerisme en recreatie	-30.000	-30.000	-30.000	-30.000
Dienstverlening	Bestuur en Dienstverlening	-60.000	-60.000	-60.000	-60.000
Hondenbelasting	Bestuur en Dienstverlening	-	-10.000	-10.000	-10.000
Organisatieontwikkeling structureel	Bestuur en Dienstverlening	-216.000	-266.000	-316.000	-316.000
Organisatieontwikkeling incidenteel	Bestuur en Dienstverlening	-614.000	-705.500	-356.500	-181.000
Waarvan te dekken via BR Transitie Organisatie	Bestuur en Dienstverlening	614.000	705.500	356.500	181.000
Stelpost voor ambities uit de samenleving	Bestuur en Dienstverlening	-	-250.000	-500.000	-750.000
Totaal voorstellen voor nieuw beleid		-751.000	-997.000	-1.234.000	-1.231.000

Meicirculaire Gemeentefonds 2019

Met de raadsmededeling van 19 juni 2019 zijn de effecten van de meicirculaire in beeld gebracht. Deze effecten zijn in de begroting meegenomen. De verschillende mutaties zijn in deze raadsmededeling op detailniveau toegelicht. Hieronder een overzicht van de bedragen van de december- en de meicirculaire en daarbij behorende mutatie.

Uitkering gemeente fonds circulaires mei 2019	2020	2021	2022	2023
Totaal dec circulaire 2018	36.381.000	36.705.000	37.016.000	37.307.000
Totaal mei circulaire 2019	36.697.000	36.828.000	36.652.000	37.038.000
Saldo	316.000	123.000	-364.000	-269.000
Waarvan op te nemen als besteding (oormerken)	103.000	43.000	-40.000	-96.000
Mutatie meicirculaire 19 tov december circulaire 18	213.000	80.000	-324.000	-173.000

Per saldo een lichte afname in 2022 en 2023. De jaarschijven 2020 en 2021 laten een positieve ontwikkeling zien ten opzichte van de decembirculaire 2018. De perspectiefnota 2020 liet een structureel sluitend meerjaren beeld zien. Het effect van de meicirculaire wordt aangevuld op dit beeld. Dit leidt tot een nieuw saldo.

B: Toelichting structurele doorverwerking Tussenrapportage 2019

Samen met de begroting hebben wij de Tussenrapportage 2019 aangeboden. Deze rapportage bevat diverse mutaties die structureel doorwerken. Deze mutaties hebben wij verwerkt in deze begroting. Daarbij wordt een kanttekening gemaakt dat bedragen kunnen afwijken over de periode 2020 t/m 2023 en dat er mutaties zijn die elders al zijn meegenomen, zoals de meerkosten van afval (verwerkt in een hoger tarief), uitkering gemeentefonds, doorontwikkeling organisatie en cao stijgingen personeel.

Hieronder treft u een overzicht aan van de doorverwerking Tussenrapportage 2019.

Onderdeel	Programma	2020	2021	2022	2023	Korte toelichting
Overige aangelegenheden inzake lo en sport	Mens en samenleving	5.500	5.500	5.500	5.500	Het vervallen kosten Sportgala en actualiseren nieuw sportbeleid.

Onderdeel	Programma	2020	2021	2022	2023	Korte toelichting
Algemeen maatschappelijk werk	Mens en samenleving	-12.000	-12.000	-12.000	-12.000	Toegepaste indexering CAO van 2,17%.
Ouderenwerk	Mens en samenleving	-24.000	-24.000	-24.000	-24.000	Herijking van de budgetsubsidie ouderenwerk.
WMO Ondersteuning	Mens en samenleving	-468.000	-468.000	-468.000	-468.000	Groei van het aantal cliënten en voorzieningen onder andere als gevolg van het abonnementstarief WMO.
Persoonsgebonden budget WMO	Mens en samenleving	61.000	61.000	61.000	61.000	Herijking voor de kosten van huishoudelijke begeleiding PGB. Deze vallen de komende jaren voordeliger uit.
Niet vrij toegankelijke voorz. Jeugdzorg	Mens en samenleving	393.000	345.000	280.000	263.000	Op basis van 2019 is er een nieuwe inschatting gemaakt. Deze valt voordeliger uit.
Jeugdzorgplus	Mens en samenleving	157.000	157.000	157.000	157.000	Op basis van 2019 is er een nieuwe inschatting gemaakt voor de kosten van Jeugdzorgplus. Deze valt voordeliger uit.
Rollend materieel algemeen	Leefbaarheid en duurzaamheid	-52.000	-52.000	-52.000	-52.000	Hogere verzekeringspremies en WVS uitsterfconstructie.
Zwembad de Meermin	Leefbaarheid en duurzaamheid	6.000	6.000	6.000	6.000	Minder gasverbruik door optimaal gebruik zonne-energie.
Verbetering openbaar groen	Leefbaarheid en duurzaamheid	-7.000	-7.000	-7.000	-7.000	Extra kosten i.v.m. de opkomst exoten en alternatieve bestrijdingmethoden anders dan maaien.
Milieubeheer	Leefbaarheid en duurzaamheid	5.000	5.000	5.000	5.000	Vervallen budget.
Ontsmetting en ongediertebestrijding	Leefbaarheid en duurzaamheid	-12.500	-12.500	-12.500	-12.500	Bestrijding eikenprocessierups.
Economische aangelegenheden	Economie, toerisme en recreatie	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000	Budget voor de samenwerking met Samen in de Regio.
Raadsleden	Bestuur en Dienstverlening	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000	Budget voor trainingen en bezoek informatiebijeenkomsten.
Bestuursondersteuning raad en rekenkamer	Bestuur en Dienstverlening	-6.000	-6.000	-6.000	-6.000	Kostenverhoging accountantscontrole Baker Tilly.
Personeel en organisatie	Bestuur en Dienstverlening	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000	Aanschaf van het HRM kennissysteem RAP.
Juridische zaken	Bestuur en Dienstverlening	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000	Externe mediators ter uitvoering van het mediationplan.
Automatisering	Bestuur en Dienstverlening	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000	Meerkosten voor vervanging GSM's en telewerken.
Informatievoorziening	Bestuur en Dienstverlening	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000	Aanschaf extra module In het kader van veiligheid en de (interne) dienstverlening.
Financien	Bestuur en Dienstverlening	-41.000	-41.000	-41.000	-41.000	Kostenverhoging Inkoopbureau en Financieel systeem Key-2-Finance.
Geldleningen	Bestuur en Dienstverlening	-8.000	-8.000	-8.000	-8.000	Lagere renteopbrengst leningen stimuleringsfonds.

Onderdeel	Programma	2020	2021	2022	2023	Korte toelichting
Lasten/hef.en invordering gem.bel OZB-woningen	Bestuur en Dienstverlening	15.000	15.000	15.000	15.000	Vermindering perceptiekosten toeristenbelasting.
Onvoorziene lasten	Bestuur en Dienstverlening	17.000	17.000	17.000	17.000	Vervallen kap.lasten die reeds in budgetten zijn opgenomen.
	Totaal	-51.000	-99.000	-164.000	-181.000	

C: Toelichting prijs- en loonontwikkelingen

CAO-stijging

Na het akkoord van de FNV-achterban, zijn nu ook de andere vakbonden en de gemeenten akkoord met het eerder bereikte principeakkoord voor een nieuwe cao Gemeenten. Het bestuur van de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) heeft het akkoord donderdag 12 september bekrachtigd. Daarmee is de cao definitief.

Stapsgewijze loonsverhoging

De eerste salarisverhoging van 3,25 procent geldt per 1 oktober 2019. Daarna volgt nog drie keer een verhoging van 1 procent per 1 januari 2020, per 1 juli 2020 en per 1 oktober 2020.

Prijsontwikkeling

We hebben de lopende contracten doorgerekend op basis van nieuwe prijzen.

Stelpost prijs- en loonstijging

Voor indexering lonen en prijzen is er in de decembercirculaire 2018 een compensatiebedrag geormerkt (stelpost) ter dekking van de te verwachten CAO ontwikkelingen en prijsstijgingen.

D: Toelichting noodzakelijke bijstellingen (autonome ontwikkelingen)

Sinds het opstellen van de perspectiefnota 2020 zijn er een aantal ontwikkelingen onderzocht. De parameters voor de algemene uitkering, de verzekeringsportefeuille, subsidies, belastingen, wethouderspensioenen, bestemmingsplannen, reserves, voorzieningen en de kapitaallasten zijn geactualiseerd. Verder is de areaaluitbreiding voor de OZB berekend en verwerkt. Daarnaast hebben er technische correcties plaatsgevonden zoals de afloop van detacheringcontracten en het vervallen van een aantal personeel gerelateerde budgetten.

Hieronder treft u een overzicht aan van de noodzakelijke bijstellingen.

Omschrijving	2020	2021	2022	2023	Toelichting
Algemene uitkering	-18.000	-18.000	297.000	297.000	Vermindering bijdrage begeleiding statushouders en het doorvoeren extra middelen jeugd
Opbrengsten afval en riolering na actualisatie tarieven	122.000	116.000	116.000	169.000	Voordeel op de BTW en de overhead
OZB-opbrengsten	22.000	22.000	22.000	22.000	Indexering tarief + areaaluitbreiding
Verzekeringen	48.000	48.000	48.000	48.000	Actualisatie verzekeringen
Subsidies	8.000	8.000	8.000	8.000	Actualisatie subsidies
Belastingen	-11.000	-11.000	-11.000	-11.000	Actualisatie belastingen
Wethouderspensioenen	14.000	14.000	14.000	14.000	Actualisatie wethouderspensioenen
Bestemmingsplannen	-46.000	-43.000	-43.000	-43.000	Actualisatie bestemmingsplannen
Mutaties reserves	52.000	55.000	77.000	42.000	Actualisatie reserves
Onvoorziene lasten (kapitaallasten)	45.000	8.000	-7.000	-65.000	Actualisatie kapitaallasten

Omschrijving	2020	2021	2022	2023	Toelichting
Detachering	-60.000	-60.000	-60.000	-60.000	Afloop detacheringscontracten
Personeel	116.000	116.000	116.000	116.000	Vervallen personeel gerelateerde budgetten; inhuur
Diverse posten	7.000	121.000	110.000	193.000	Overige correcties
Totaal	299.000	376.000	687.000	730.000	

E: Toelichting ontwikkelingen nieuw beleid

Hieronder treft u een overzicht aan van de structurele voorstellen nieuw beleid.

Omschrijving	2020	2021	2022	2023	Toelichting
WMO Ondersteuning	-34.000	-34.000	-34.000	-35.000	Oormerken besteding Algemene Uitkering: budget Wet verplichte GGZ
Personeel en organisatie * ¹	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000	Extra budget representatieuitgaven
Bestuursondersteuning raad en rekenkamer * ²	-3.000	-3.000	-3.000	-3.000	Extra budget raadcommunicatie
Openbare orde en veiligheid * ³	-13.000	-13.000	-13.000	-13.000	Extra budget camera's en buurtpreventie
Openbare orde en veiligheid * ⁴	-107.000	-126.000	-126.000	-126.000	Extra budget BOA's
Totaal	-162.000	-181.000	-181.000	-182.000	

*¹: toelichting extra budget representatieuitgaven

Als gevolg van het beter doorlichten van de budgetten blijkt dat kosten die onder representatie vallen vaak nog op verschillende posten worden geboekt en daar geen dekking tegenover staat. Daarnaast zien we ook een lichte toename van kosten ten laste van dit budget vanwege de transformatie die de organisatie op personeel gebied ondergaat. Voor 2020 zullen de representatiekosten bij P&O dan ook worden opgehoogd met € 5.000,-.

*²: toelichting extra budget raadscommunicatie

Het is gebleken dat het budget voor de raadcommunicatie de afgelopen jaar niet toereikend was. De kosten voor het politiek jaarverslag, gast van de raad en de kernbezoeken waren hierin niet meegenomen en wordt door het extra gevraagd budget hiermee opgehoogd.

*³: toelichting extra budget camera's en buurtpreventie

Om de veiligheid te verhogen op de plaatsen die daarom vragen en het streven naar volledig dekkend netwerk van buurtpreventieteam is er in de perspectienota 2020 al rekening gehouden met een extra structureel budget van € 15.000. Nu blijkt dat dit budget niet toereikend is voor de aanschaf van de extra camera's en de bijbehorende software (extra € 3.000) en zijn de kosten van de aanschaf van de jassen niet structureel meegenomen (extra €10.000).

*⁴: toelichting extra budget BOA's

Door het college is het verzoek gedaan in de mogelijkheid te onderzoeken naar uitbreiding van de inzet van boa's in de diverse kernen van onze gemeente. De achterliggende gedachte van dit verzoek zit in de wens om als gemeente meer verbinding in de wijk te hebben. Deze wens en behoefte beperkt zich dus niet enkel tot het horecagebied, maar omvat de gehele gemeente.

Tijdens het opstellen van de perspectiefnota 2020 was het onderzoek nog lopende en daardoor was nog niet duidelijk waar we als gemeente op wilde inzetten met betrekking tot Boa's.

Uit het onderzoek komt naar voren dat Politie en Boa's samen werken in de wijk. Hierbij zijn en blijven zij verantwoordelijk voor en binnen hun eigen taakvelden. Zij zoeken actief en structureel de samenwerking op als het gaat over de aanpak van wijkgerichte problematiek. Deze samenwerking en afstemming beperkt zich niet alleen tot Handhaving en Politie, maar richt zich ook op andere

interne en externe partners. De samenwerking bestaat uit informatie-uitwisseling, preventie, daadwerkelijke handhaving en aanpak van problematieken. Boa's zijn gekoppeld aan meerdere wijken. De verdeling sluit aan bij de verdeling zoals deze ook voor de wijkagenten geldt. Hierdoor krijgen zowel inwoners, als (externe) partners, zoals de wijkagenten, vaste aanspreekpunten binnen de groep Boa's. Een dergelijke indeling en verdeling draagt tevens bij aan betrokkenheid van de Boa's binnen de voor hun aangewezen wijken. Dagelijks gaan Boa's 'hun' wijk in ten behoeve van de wijkgerichte aanpak. Hierbij kunnen zij de dagelijkse meldingen, welke binnen hun wijk vallen, direct oppakken. In geval van afwezigheid draagt een andere, vooraf bepaalde, vervangende Boa zorg voor de opvolging van openstaande meldingen. Alle werkzaamheden worden verricht binnen deze, eventueel roulerende verdeling.

Hieronder treft u een overzicht aan van de incidentele voorstellen nieuw beleid.

Omschrijving	2020	2021	2022	2023	Toelichting
Ruimtelijke ordening ^{*5}	-30.000	-	-	-	Stijgend aantal planschadeverzoeken 2020
Wonen, werken en beleven ^{*6}	-8.000	-	-	-	Stijging van Juridische abo's
Openbare orde en veiligheid ^{*7}	-5.000	-	-	-	Nieuw team buurtpreventie in Dinteloord
Bestuursondersteuning raad en rekenkamer ^{*8}	-	-	-15.500	-	(In)formateur college
Openbaar bibliotheekwerk ^{*9}	-167.000	-	-	-	Transitiekosten overgang naar de Bibliotheek op School
Openbaar bibliotheekwerk ^{*10}	-40.000	-40.000	-	-	Opzegging huur Steenberg per 31/12/19
Energietransitie/duurzaamheid ^{*11}	-40.000	-	-	-	Extra budget voor energietransitie en duurzaamheid
Huisvesting ^{*12}	-94.000	-	-	-	De beveiliging van de accommodaties
Totaal	-384.000	-40.000	-15.500	-	Dekking door onttrekking uit de algemene reserve

Al deze voorstellen worden gedekt uit de Algemene Reserve.

^{*5}: *toelichting planschadeverzoeken 2020*

Voor 2020 is de verwachting dat er een stijgend aantal planschadeverzoeken komen waar geen rekening mee is gehouden.

^{*6}: *toelichting juridische abonnementen*

In verband met de toename van het aantal medewerkers op de afdeling Wonen, Werken en Beleven dient er extra juridische ondersteuning (adhv abonnementen) te worden meegenomen.

^{*7}: *toelichting nieuwe team buurtpreventie in Dinteloord*

Eenmalig budget voor het opzetten van een nieuw buurtpreventieteam in Dinteloord.

^{*8}: *toelichting (in)formateur College*

In het verleden is geen rekening gehouden met de kosten voor de (in)formateur voor het college. Voor 2022 wordt deze nu meegenomen.

^{*9}: *toelichting transitiekosten overgang bibliotheek naar school*

In de perspectiefnota is een PM post opgenomen voor de openbare bibliotheek. In 2018 heeft de gemeenteraad een nieuw bibliotheekbeleid vastgesteld waarin is opgenomen dat op iedere basisschool een vestiging van de Bibliotheek op School (dBoS) moet komen. De exploitatie van deze negen bibliotheken kan bibliotheek Het Markiezaat binnen het bestaande budget uitvoeren. Ook de inrichting van de eerste drie vestigingen dBoS in Dinteloord heeft de bibliotheek binnen het bestaande budget gerealiseerd. Om de inrichting van dBoS op de overige zes scholen te realiseren is nu een eenmalige subsidie van €167.000 nodig.

Dit bedrag is als volgt opgebouwd. Voor dBoS geldt een minimumnorm van 5 boeken per leerling. De aanschaf van deze collectie kost bij een aantal van ca. 1.370 leerlingen ruim €123.000 (1.370 x 5 x €18 per boek). Daar komen kosten bij voor inrichting en meubilair op zes scholen van € 29.000. Voorts maakt de bibliotheek kosten voor automatisering, communicatie en personele inzet van ca. €15.000 (€2.500 per vestiging).

**10: toelichting opzegging huur bibliotheek Steenbergen*

De bibliotheek Steenbergen kan deze openstelling niet meer financieren en heeft zijn huurovereenkomst per 31 december 2019 opgezegd. Omdat er naar verwachting op korte termijn geen nieuwe huurder voor deze ruimte komt en de dienstverlening aan de inwoners van Steenbergen te kunnen blijven garanderen, is een tijdelijk huurcontract met de bibliotheek gesloten tot 1 augustus 2020 tegen een symbolisch bedrag van €1. Dit betekent een huurderiving van € 35.000. Vanaf augustus 2020 zal de bibliotheek leeg komen te staan en zullen ook de energiekosten voor o.a. verwarming, schoonmaak en dergelijke voor gemeente Steenbergen zijn.

**11: toelichting extra budget opstellen van de regionale energiestrategie*

Extra budget voor het opstellen van de warmtevisie en communicatie daarbij en een extra bijdrage in het kader van het opstellen van de regionale energiestrategie.

**12: toelichting beveiliging van de accommodaties*

In de meerjarenbegroting 2019 was voor beveiliging € 34.000 geraamd. De kosten zijn laag geraamd omdat de verwachting was dat eind 2018 een adviesnota aan het college zou worden voorgelegd met een nieuw beveiligingsvoorstel, dit is niet gebeurd.

In 2019 is onderzoek uitgevoerd naar de fysieke beveiliging van onze accommodaties (gemeentehuis, gemeentewerf met milieustraat, vraagwijzer en de zwembaden). Uit het onderzoek volgt een advies over een aantal te nemen maatregelen. Over deze maatregelen en de daarbij behorende kosten bereid het college een raadsbesluit voor. Tot dit besluit is genomen zetten we de huidige wijze van beveiliging voort.

F: Toelichting transformatie in budgetten

Verder in dit hoofdstuk bij overige onderwerpen wordt de bestuursopdracht transparantie in budgetten in de begroting 2020 nader toegelicht. Geconstateerd is dat er nog budgetten staan die niet meer direct te relateren zijn ambities. Deze zijn vrijgevalen ten gunste van het begrotingssaldo. Het gaat hierbij om € 40.000 voor 2020 en € 65.000 voor 2022 en verder.

Opgenomen ambities in de begroting 2020 en meerjarenramingen 2021-2023

Het raadsprogramma Aan de Slag! bevat de ambities om vanaf 2021 budgettaire ruimte op te bouwen voor investeringen. De beschikbare kapitaallasten uit de begroting 2019 worden betrokken bij deze ambities. Zoals het raadsprogramma aangeeft vormen deze een fundament om op voort te bouwen. Het traject van de Toekomstvisie geeft hier richting aan. Gaandeweg bouwen we een Investeringsagenda Steenbergen, die in de perspectiefnota 2021 een volledig beeld moet geven.

De totale stelpost voor ambities bedraagt voor 2021 **€ 350.000**, voor 2022 **€ 650.000** en voor 2023 en verder **€ 900.000**. De cijfers zijn reeds opgenomen in meerjarenramingen 2021-2023 van de begroting 2020. Met deze begroting is financiële ruimte bereikt om de ambities uit de perspectiefnota 2020 en het raadsakkoord op te pakken.

Totaal overzicht baten en lasten

Bij de afzonderlijke programma's is een meerjarenoverzicht van de baten en lasten betreffende het programma opgenomen. Het totale meerjarenoverzicht van de baten en lasten is als volgt:

	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten						
Programma mens en samenleving	16.615.559	17.123.858	17.863.331	17.198.489	17.118.379	17.116.675
Programma kunst, cultuur en erfgoed	646.527	839.687	1.068.863	780.171	781.232	642.002
Programma fysieke leefomgeving en duurzaamheid	20.583.872	21.562.264	21.725.084	20.272.207	21.178.996	20.898.646
Programma economie, toerisme en recreatie	11.153.405	11.661.722	11.334.390	11.098.144	10.974.549	10.935.678
Programma bestuur en dienstverlening	10.675.391	10.863.778	12.038.413	12.897.450	13.049.088	13.314.120
Totaal lasten	59.674.754	62.051.309	64.030.081	62.246.461	63.102.244	62.907.121
Baten						
Programma mens en samenleving	2.027.795	1.527.872	1.333.668	657.304	657.304	577.304
Programma kunst, cultuur en erfgoed	160.762	322.746	457.546	244.007	244.007	111.007
Programma fysieke leefomgeving en duurzaamheid	12.113.541	13.214.750	12.249.093	10.895.110	11.756.093	11.739.146
Programma economie, toerisme en recreatie	6.994.449	5.362.208	6.557.463	6.646.463	6.732.463	6.640.463
Programma bestuur en dienstverlening	40.010.225	41.808.086	43.821.894	43.912.181	43.728.382	43.951.761
Totaal baten	61.306.772	62.235.661	64.419.664	62.355.065	63.118.249	63.019.681
Saldo	1.632.018	184.352	389.583	108.604	16.005	112.560

Structureel evenwicht begroting

De gemeenteraad heeft de wettelijke taak een begroting vast te stellen die structureel en reëel in evenwicht is. Op basis van onderstaand overzicht, gebaseerd op een door de provincie Noord-Brabant geadviseerd format, wordt aangetoond dat de begroting 2020 en meerjarenraming 2021-2023, conform de uitgangspunten in het BBV, structureel en reëel in evenwicht zijn. Dit houdt in dat structurele lasten kunnen worden gedekt met structurele baten. Indien dit niet het geval zou zijn, zou de kans groot zijn dat er op termijn een begrotingstekort ontstaat. Uit onderstaand overzicht blijkt dat alle begrotingsjaren structureel sluitend zijn. Buiten dat de incidentele baten en lasten bij de betreffende programma's inzichtelijk zijn gemaakt, is een totaaloverzicht in de bijlagen opgenomen.

Overzicht van baten en lasten (x € 1.000,-)	Begroting 2020			Begroting 2021			Begroting 2022			Begroting 2023		
Programma's	Lasten	Baten	saldo	Lasten	Baten	saldo	Lasten	Baten	saldo	Lasten	Baten	saldo
Mens en samenleving	17.863	495	-17.368	17.198	495	-16.703	17.118	495	-16.623	17.117	495	-16.621
Kunst, cultuur en erfgoed	1.069	71	-998	780	59	-721	781	99	-682	642	99	-543
Leefomgeving en duurzaamheid	21.447	10.736	-10.711	19.977	9.777	-10.200	20.886	10.976	-9.911	20.610	11.051	-9.559
Economie, toerisme en recreatie	10.934	6.402	-4.532	10.698	6.491	-4.207	10.575	6.577	-3.997	10.536	6.485	-4.051
Bestuur en dienstverlening	3.119	1.833	-1.285	4.067	969	-3.098	4.547	1.076	-3.471	4.845	981	-3.864
Sub-totaal programma's	54.432	19.538	-34.895	52.721	17.792	-34.929	53.908	19.223	-34.684	53.749	19.112	-34.638

Overzicht van baten en lasten (x € 1.000,-)	Begroting 2020			Begroting 2021			Begroting 2022			Begroting 2023		
Algemene dekkingsmiddelen		40.875	40.875		41.939	41.939		42.130	42.130		42.665	42.665
Overhead	8.771		-8.771	8.694		-8.694	8.393		-8.393	8.330		-8.330
Heffing VPB			-			-			-			-
Onvoorzien	50		-50	50		-50	50		-50	50		-50
Gereal. totaal saldo baten en lasten	63.253	60.413	-2.840	61.465	59.731	-1.734	62.351	61.354	-998	62.130	61.777	-353
Toevoeging/onttrekking aan reserves												
Mens en samenleving		838	838		162	162		162	162		82	82
Kunst, cultuur en erfgoed		387	387		185	185		145	145		12	12
Leefomgeving en duurzaamheid	278	1.498	1.220	295	1.113	818	293	775	483	289	683	394
Economie, toerisme en recreatie	400	69	-331	400	69	-331	400	69	-331	400	69	-331
Bestuur en dienstverlening	99	1.215	1.116	86	1.095	1.008	58	613	555	89	397	308
Tot. Toev./onttrekk.reserves	777	4.007	3.230	782	2.624	1.842	751	1.765	1.014	778	1.243	466
Totaal baten en lasten	64.030	64.420		62.246	62.355		63.102	63.118		62.907	63.020	
Gerealiseerd resultaat (+ pos./- neg.)			390			109			16			113
Incidentele baten en lasten			80			-23			-13			-14
Structureel begrotingssaldo (+ pos./- neg.)			470			86			3			99

Overzichten algemene dekkingsmiddelen en overhead

Algemene dekkingsmiddelen	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lokale heffingen						
Onroerende-zaakbelastingen	4.371.010	4.584.713	4.867.947	4.927.947	4.987.947	4.997.947
Roerende-zaakbelastingen	2.279	2.076	2.076	2.076	2.076	2.076
Forensenbelasting	7.375	14.194	7.084	7.084	7.084	7.084
Hondenbelasting	97.845	101.784	103.284	103.287	103.287	103.287
Toeristenbelasting	56.005	80.000	79.200	79.200	79.200	79.200
Reclamebelasting	57.202	62.215	83.150	83.150	83.150	83.150
	4.591.716	4.844.982	5.142.741	5.202.744	5.262.744	5.272.744
Algemene uitkering uit het gemeentefonds*	33.723.008	35.255.830	35.681.216	36.696.677	36.827.548	37.352.360
Dividenden						
nv Bank Nederlandse Gemeenten	29.305	19.000	19.000	19.000	19.000	19.000
Intergas	144.913					
	174.218	19.000	19.000	19.000	19.000	19.000
Saldo financieringsfunctie						
Saldo rentebaten/-lasten	-	21.890	16.877	15.773	15.773	15.773
	-	21.890	16.877	15.773	15.773	15.773
Overige algemene dekkingsmiddelen						
Dwangsommen/boete's	4.676	15.000	15.000	5.000	5.000	5.000
	4.676	15.000	15.000	5.000	5.000	5.000
.						
Totaal algemene dekkingsmiddelen	38.493.618	40.156.702	40.874.834	41.939.194	42.130.065	42.664.877
* Voor een goede vergelijkbaarheid aan het bedrag 2018 van de Algemene uitkering ook de middelen van de Integratieuitkering Sociaal domein toegevoegd. Deze maken vanaf 2019 onderdeel uit van de Algemene uitkering.						

Overhead

Overhead betreft alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Voor het geven van inzicht in de totale kosten van overhead wordt hiervan een apart overzicht opgenomen. De kosten worden gecorrigeerd voor onder andere opgenomen onverdeelde kosten vanuit het primaire proces.

Overzicht overhead	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Gemeentesecretaris/algemeen directeur	142.672	144.454	144.454	144.454
Bestuursondersteuning	219.254	224.462	225.776	225.776
Secretariele ondersteuning organisatie	84.489	85.544	85.544	85.544
Management/leidinggevenden	744.995	754.303	754.303	754.303
Doorbelast. overhead aan grondexpl./voorzieningen/ investerings	(206.262)	(206.262)	(206.262)	(206.262)

Overzicht overhead	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Communicatie	376.681	386.741	391.425	391.425
Personeel en organisatie	1.685.064	1.721.042	1.570.578	1.488.578
Concerncontrol	128.660	129.890	129.890	129.890
Strategische advisering	109.395	110.739	110.739	110.739
Regie bestuurlijke opgaven	104.567	105.873	105.873	105.873
Informatiebeveiliging	189.353	175.221	175.221	175.221
Juridische zaken	287.386	290.510	290.510	290.510
Automatisering	1.280.140	1.255.812	1.225.827	1.225.827
Geo	432.275	434.126	374.020	374.020
Informatievoorziening	136.521	136.543	98.151	98.151
Huisvesting	1.421.504	1.377.224	1.346.759	1.365.759
Financien	858.246	869.287	872.128	872.128
DIV	775.707	698.396	698.396	698.396
Totaal overhead	8.770.647	8.693.905	8.393.332	8.330.332
Opgenomen niet-overheadposten	(514.110)	(153.939)	(244.509)	(300.617)
Totaal taakveld overhead	8.256.537	8.539.966	8.148.823	8.029.715

Reservepositie

Hieronder is een overzicht opgenomen van het verloop van de reserves over de jaren 2019 tot en met 2023. Hierin zijn alle voorgenoemen stortingen en onttrekkingen verwerkt waarover de raad al heeft besloten (bijvoorbeeld bij de begroting 2019 en bij de perspectiefnota 2020).

Naam reserve (bedragen x €1.000,-)	Saldo per 31 december 2019	Saldo per 31 december 2020	Saldo per 31 december 2021	Saldo per 31 december 2022	Saldo per 31 december 2023
Algemene reserve	9.500	7.406	6.640	6.312	6.312
<i>Waarvan vrije ruimte</i>	<i>6.868</i>	<i>4.775</i>	<i>4.009</i>	<i>3.681</i>	<i>3.681</i>
Reserve transitie organisatie	1.857	1.243	538	181	-
Reserve Ruimtelijke Ontwikkeling (RO)					
Reserve Economische ontwikkeling	2.077	2.477	2.877	3.277	3.677
Reserve Beheer openbare ruimte	8.653	8.224	7.845	7.496	7.138
Bestemmingsreserve overig	13.183	12.395	11.865	11.388	10.922
Totaal reserves	35.270	31.745	29.765	28.654	28.049

Algemene Reserve

De mutaties in de algemene reserve betreffen voornamelijk de verwerking van de bij de perspectiefnota 2020 genomen besluiten tot onttrekkingen en toevoegingen.

Tussen de stand 31 december 2022 (€ 4.506.000) van de vrije ruimte van de Algemene Reserve in de perspectiefnota 2020 en de stand (€ 3.681.000) in deze begroting zit een verschil van **€ 825.000**. Dit wordt als volgt verklaard:

- De mutaties voor 2020 en verder bestaan uit de eerdergenoemde claims uit de begroting 2019 (uiteraard voor dat betreffende jaar) en de voorstellen uit de perspectiefnota 2020. In de mutatie 2022 van het overzicht reserves van de perspectiefnota 2020 is het bedrag van **€ 50.000** voor 750 jaar Steenberg niet meegenomen.
- Het raadsbesluit om vanuit de algemene reserve een egaliseringsreserve "Woonwagengebeleid" te vormen van **€ 335.000** is niet meegenomen in de perspectiefnota 2020.
- In de begroting 2020 worden de incidentele voorstellen nieuw beleid, totaal **€ 440.000**, gedekt ten laste van de algemene reserve.

In de stand van de vrije ruimte in deze reserve is - uit oogpunt van voorzichtigheid - nog geen rekening gehouden met de te verwachten voordelige resultaten over 2019 en 2020 en verder.

Bestemmingsreserve Transitie Organisatieontwikkeling

Bij de perspectiefnota 2020 is besloten tot de vorming van een bestemmingsreserve Transitie Organisatie, ad € 2.261.000,-. In 2019 wordt reeds over de reserve beschikt (€ 404.000,-). Een nadere toelichting over de stand van zaken van de organisatieontwikkeling is opgenomen in de paragraaf bedrijfsvoering.

Reserve Ruimtelijke Ontwikkeling

Deze reserve wordt gevoed met positieve saldi van afgesloten grondexploitaties met als doel te kunnen investeren in infrastructuur (bovenwijkse voorzieningen). Vroeger kon er gespaard worden voor bovenwijkse voorzieningen door een opslag op de grondprijs. Tegenwoordig is dat niet meer toegestaan. Op het saldo rust nog een beperkt aantal kleine verplichtingen (€ 5.000). Dat zijn verplichtingen met een structureel karakter. Die worden opgenomen in de begroting. De reserve is vrijgevalen ten gunste van de algemene reserve.

Reserve Economische Ontwikkeling

Deze reserve wordt gevoed met de AFC gelden die de Provincie uitkeert op basis van een bestuursovereenkomst. Voor iedere verkochte vierkante meter verstrekt de Provincie een bijdrage voor natuur en bovenwijkse voorzieningen in de omgeving van het AFC. Zo zijn de ecologische verbindingszones vanuit deze gelden gedekt. De verwachting is dat we de komende jaren nog bijdragen gaan ontvangen. Deze hebben we uitgesmeerd over de komende jaren (€ 400.000 jaarlijks). Daartegenover uit deze reserve een dekkingsreserve, ad € 1,7 mln, gevormd voor de dekking van de geplande infrastructurele voorzieningen in het AFCNP.

Reserve Beheer Openbare Ruimte

Een groot deel van deze reserve is apart gezet voor het opvangen van toekomstige afschrijvingslasten. Het gaat daarbij om ongeveer € 4,5 miljoen. Verder liggen er concrete verplichtingen onder voor € 3,9 miljoen, bijvoorbeeld voor het werk Centrum Haven Dinteloord, Haven de Heen, vorming van het baggerfonds en verschillende projecten in het kader van gebiedsgerichte aanpak. Op het resterend bedrag (€ 2.271.000) liggen op dit moment geen concrete verplichtingen. In 2020 wordt een algehele actualisatie van de beheerplannen uitgevoerd. Daarbij geldt het uitgangspunt dat het beheer van onze openbare ruimte structureel verankerd moet worden in onze begroting. Het bedrag waar geen verplichtingen tegenover staan is vrijgevallen ten gunste van de Algemene Reserve. Daartegenover is een ten laste van de reserve Economische Ontwikkeling te vormen dekkingsreserve voor infrastructurele voorzieningen in het AFCNP, ad € 1,7 mln, onder deze reserve gebracht.

Bestemmingsreserve overig

Het grootste deel van deze reserve wordt ingezet voor de dekking van toekomstige afschrijvingslasten (dekkingsreserve).

Overige onderwerpen

Beleidsindicatoren

Bij de aanbidding van de perspectiefnota 2020 is aangegeven dat het college in de programmabegroting 2020 een set met indicatoren opneemt als startpunt voor de sturing met maatschappelijke effecten. Hieraan is invulling gegeven. Daarbij zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd. Deze uitgangspunten zijn deels door de raad meegegeven in de workshop Maatschappelijke Effecten op 2 juni 2018.

- Voor de indicatoren is de perspectiefnota 2020 het kader. Hierin zijn de ambities uit het nieuwe raadsprogramma Aan de Slag vertaald.
- Er is sprake van een traject wat vraagt om doorontwikkeling. Er is veel diversiteit in de verschillende programma's. Het ene programma bevat meer richting voor de doelstellingen dan de andere. De programma's Mens en Samenleving en Bestuur en Dienstverlening (onderdeel dienstverlening) bevatten op dit moment voldoende richting en zijn in de begroting als pilot uitgewerkt.
- De overige programma's worden uitgewerkt zodra de doelstellingen hiervoor voldoende richting geven door middel van bestuursopdrachten en/of beleidsvisies.
- Voor de indicatoren putten we vooralsnog uit bestaande en beschikbare bronnen die landelijk zijn erkend en door meerdere gemeenten worden gebruikt om de begroting beter meetbaar te maken.
- Voor de programma's Mens en Samenleving en Bestuur en Dienstverlening worden de indicatoren gehaald uit:
 - Waarstaatjegemeente.nl / Burgerpeiling (2 jaarlijkse meting, laatste meting in 2017 , volgende metingen in eind 2019 / begin 2020 en 2022)
 - LEMON leefbaarheidmonitor. 3 jaarlijks, laatste meting in 2016, volgende metingen 2019 en 2022
- Voor de andere programma's is het voornemen om, naast de hierboven genoemde metingen, gebruik te maken van de Gemeentelijke duurzaamheidsindex (GDI) en de bruikbare verplichte BBV indicatoren. Dat zijn de indicatoren die vanaf 2016 in de begroting moeten worden opgenomen.
- Op termijn wordt gekeken naar het eventueel ontwikkelen van eigen indicatoren.
- Werken met en aansturing op gewenste effecten is iets voor de langere termijn. De indicatoren moeten voor die termijn een ambitie bevatten. Waar wil de raad staan na een bestuursperiode? Hiervoor worden voorstellen gedaan.

Subsidieplafonds Welzijnsplan

In de Algemene Subsidieverordening gemeente Steenberghe is in artikel 5, lid 1 bepaald dat de gemeenteraad jaarlijks bij de begroting de subsidieplafonds voor de verschillende subsidiesoorten van het Welzijnsplan vaststelt. Voor 2020 wordt een bedrag van € 663.686,- beschikbaar gesteld voor welzijnssubsidies. De verdeling luidt als volgt:

- Budgetsubsidies € 500.677,-
- Basissubsidies € 23.450,-
- Activiteitsubsidies € 122.359,-
- Incidentele activiteitsubsidies € 17.200,-

Transparantie in budgetten in de begroting 2020

Op 26 april 2019 heeft het college de bestuursopdracht Transparantie in Budgetten vastgesteld. Doel daarbij was inzicht te krijgen in de onderbouwing van de budgetten die in de begroting zijn opgenomen, in het bijzonder de post advies- en overige kosten. De bestuursopdracht is tevens gebruikt om de taakstelling (€ 400.000) die bij de directie lag uit te voeren. Het project is nagenoeg afgerond. De budgettaire effecten voor 2020 en verder zijn verwerkt in deze begroting.

Afgelopen 2 maanden zijn gesprekken gevoerd met alle budgetbeheerders die beïnvloedbare budgetten beheren. Met beïnvloedbare budgetten bedoelen we de posten die budgetbeheerders zelf kunnen aanwenden om invulling te geven aan een bepaalde taak. Personeel gerelateerde kosten, kapitaallasten, doorberekeningen, belastingen en verzekeringen horen daar niet bij.

Van een goede onderbouwing is sprake als de noodzaak kan worden aangetoond door:

- Vastgestelde plannen, bijvoorbeeld beleidsplannen, uitvoeringsplannen, beheerplannen en onderhoudsplannen
- Verplichtingen op basis van besluiten bij gemeenschappelijke regelingen
- Verplichtingen op basis van subsidiebeschikkingen
- Langlopende contracten met leveranciers die nodig zijn om de taken te kunnen verrichten
- Het feit dat er gedurende een aantal jaren (2016-2019) ook daadwerkelijk uitgaven op worden gedaan. Dat geldt met name voor de “open” budgetten die nodig zijn voor reguliere taken (bijvoorbeeld klachtenonderhoud voor gebouwen, onderhoud van verkeersmiddelen, werkbudgetten voor veiligheid en dergelijke).

Het resultaat van deze opdracht:

1. Geconstateerd is dat er in de begroting diverse budgetten staan, grotendeels als advies- en overige kosten, die niet zijn onderbouwd. Deze posten zijn aangewend om de eerdergenoemde taakstelling van € 400.000 te realiseren.
2. Geconstateerd is dat er nog budgetten staan die zijn opgenomen voor nieuwe ambities en / of intensivering van bestaande ambities, maar waar tot op heden geen plan voor is gemaakt. Deze budgetten worden “geparkeerd”. Uiterlijk bij de Perspectiefnota 2021 moet hiervoor een onderbouwing worden opgesteld. Ontbreekt de onderbouwing, dan valt het bedrag vrij ten gunste van het begrotingssaldo. Het gaat hier om € 248.120 voor 2020, € 141.120 voor 2021 en € 136.120 voor 2022 en verder.
3. Geconstateerd is dat er nog budgetten staan die niet meer direct te relateren zijn ambities. Deze zijn vrijgevallen ten gunste van het begrotingssaldo. Het gaat hierbij om € 40.000 voor 2020 en € 65.000 voor 2022 en verder.

In de bijlagen is een specificatie opgenomen van de resultaten. In dit overzicht is opgenomen tot welke van de bovenstaande categorie de post behoort.

Programma's

Mens en Samenleving

Beschrijving

Mens en samenleving gaat over al onze inwoners. Kinderen, jongeren, volwassenen en ouderen; iedereen telt mee. En iedereen moet ook op een prettige manier kunnen deelnemen aan de samenleving. Daarvoor zijn onze inwoners in eerste instantie zelf verantwoordelijk. Daar waar nodig zorgen wij voor ondersteuning, bijvoorbeeld door voorzieningen vanuit de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), jeugdzorg en armoedebeleid.

Portefeuillehouder(s):

- Wethouder Esther Prent
- Wethouder Koos Krook

Wat zijn onze opgaven?

Vanuit de ambities in het raadsprogramma en Interbestuurlijk Programma (IBP) zijn de volgende opgaven te herleiden:

Leefbaar en kernen

We streven naar sterke, zelfstandige gemeenschappen en kernen, en zelfredzame inwoners. De gemeente is een betrouwbare partner voor de inwoners van Steenberg. Inwoners betrekken we bij het maken van beleid en het nemen van besluiten.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we doen?
Ondersteund en versterkt sociale samenhang.	Formele en informele netwerken in de kernen verder versterken, o.a. door het organiseren van netwerkbijeenkomsten tussen initiatiefnemers, ondernemers en verenigingen.
Waar dat kan en waar inwoners dit willen, hebben zij meer verantwoordelijkheid voor hun eigen sociale en fysieke omgeving.	Evaluatie en herziening subsidiebeleid gemeente en onderzoek mogelijkheid wijkbudgetten
	Het nader inrichten van werkprocessen rondom inwonerinitiatieven, in nauwe samenhang met de Visie op Dienstverlening, Transformatie Sociaal Domein, en 'right to challenge'
Inwoners zijn betrokken bij het maken van ons beleid en onze plannen, zowel in het fysieke als in het sociale domein.	Projectleiders / beleidsmakers nemen we mee in methodieken participatie, door middel van training en opleiding en 'train de trainer' constructie.
Als gemeente zijn we een betrouwbare, benaderbare en transparante overheid.	We stomen de gemeentelijke organisatie klaar om in te kunnen spelen op initiatieven / actuele ontwikkelingen in de kernen, door onder andere uitbreiding van de uren voor de kerncoördinatoren. We hebben (meer) aandacht voor terugkoppeling voor wat we doen met inspraak en participatie.

Transformatie Sociaal Domein

De bestuursopdracht Transformatie Sociaal Domein is op 26 maart 2019 vastgesteld. Hierover is de raad geïnformeerd (BM1901127). De opgave richt zich op de doorontwikkeling van formele en informele voorzieningen van welzijn en zorg. Deze ondersteunen inwoners die al dan niet tijdelijk niet op eigen kracht kunnen wonen en deelnemen aan de samenleving, zonder werk en inkomen raken, of problemen ondervinden bij het opgroeien en opvoeden van kinderen. We zetten in op het voorkomen daarvan.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we doen?
Sterkere sociale samenhang die inwoners en gezinnen in een kwetsbare positie ondersteunt, onderlinge steun binnen cliëntgroepen, en meer laagdrempelige ontmoetingsplaatsen.	Het Sociaal Team Steenberg (0-100+ jaar) werkt in de kernen samen met lokale partners. Het team is dichtbij, zichtbaar en herkenbaar. Het biedt activiteiten voor inwoners aan, haalt op wat inwoners wensen, wat hun behoeften zijn en versterkt tegelijk de eigen kracht van inwoners. Het werkt nauw samen met de verschillende disciplines in Vraagwijzer. De hulpvraag van inwoners en gezinnen benaderen we zo integraal mogelijk en we bieden passende oplossingen.
	We ondersteunen en faciliteren initiatieven om de meest kwetsbare inwoners te kunnen laten participeren.
	Er is lokaal expliciet aandacht voor vroegtijdig en preventief handelen door structurele inzet op scholen en een groter groepsaanbod voor veel voorkomende vragen.
	Regionaal werken we verder aan een goed functionerende veiligheidsketen.
	Lokaal zijn er voldoende Jeugdprofessionals met expertise op complexe veiligheidsaspecten. Ook zorgen we voor een integrale aanpak van thema sociale veiligheid; openbare orde en veiligheid en het sociaal domein werken nauw samen aan de veiligheid van onze inwoners.
	Op 1 januari 2020 treedt de Wet verplichte GGZ in werking. Samen met onze partners geven we hier invulling aan.
Inwoners kennen in hun eigen omgeving mensen die ze vertrouwen en die hen verder kunnen helpen. Iedere inwoner is verwijzer.	In 2020 is het Sociaal Team Steenberg van WijZijn Traverse laagdrempelig aanwezig en zichtbaar in alle kernen van de gemeente. Het Sociaal Team Steenberg werkt samen met partners aan sociale samenhang in de kernen. We zorgen ervoor dat iedere inwoner zowel digitaal als schriftelijk is toegerust met de juiste informatie over zorg, welzijn, ondersteuning, onderwijs, sport en financiën in de gemeente Steenberg.
Positieve gezondheid voor alle inwoners.	Vanuit het in 2019 vastgestelde uitvoeringplan volksgezondheid zetten we regionaal extra in op de speerpunten overgewicht en preventie van psychische problemen. We maken gebruik van de uitgangspunten en het instrumentarium van Positieve Gezondheid.
	We willen inwoners die vitaal zijn en die goed geïnformeerd zijn over de sport- en beweegmogelijkheden in Steenberg. Hiertoe wordt een Uitwerkingsplan Steenberg Vitaal opgesteld.
	Wij willen samen met de sportverenigingen komen tot het op- en vaststellen van een lokaal Sportakkoord om de ambities van het Nationale Sportakkoord te borgen.
	Wij volgen enkele aanbevelingen van de Rekenkamercommissie op n.a.v. het onderzoek Bezuiningen gemeentelijke sportaccommodaties. We komen tot de overdracht van de kleedlokalen van VV Steenberg en Diomedon.
	De huurovereenkomsten van de diverse sportaccommodaties worden geactualiseerd.
	Organisatie van een sportcafé met als onderwerp Vrijwilligers behouden en werven.
Ondersteuning en begeleiding sluit aan op de leefsituatie. Betekenisvolle dagbesteding geeft zin en zelfvertrouwen.	In 2020 zetten we in op versterking en doorontwikkeling van Vraagwijzer. Hiertoe voegen we eerstelijns begeleiding en ondersteuning op het gebied van geestelijke gezondheidszorg en leven met een beperking toe aan Vraagwijzer. Het team Jeugdprofessionals is versterkt met 2 fte.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we doen?
	We brengen het aantal bijstandsgerechtigden verder terug en zetten in op in de zinvolle dagbesteding in de eigen omgeving, dus zo dicht bij mogelijk. Iedereen doet mee, is daarbij het uitgangspunt. Hiervoor zoeken we onder meer samenwerking met sociaal ondernemers in de gemeente. We werken naar een goede invulling van de voorziening die de Stichting Samen Werken nu biedt.
	Wat betreft schulden en armoede intensiveren we de inzet op preventie en vroegsignalering, onder meer via de Intergemeentelijke Sociale Dienst (ISD), die nu ook personeel levert aan Vraagwijzer.
Actuele beleids- en managementinformatie geeft sturing aan het gemeentelijke beleid en handelen.	We volgen de ontwikkeling van het aantal cliënten en hun problematiek nauwlettend. De verschillende monitoren op het gebied van Jeugd, Participatie en de nog te ontwikkelen monitor Wmo wordt samengevoegd tot een monitor sociaal domein. In 2020 besteden we ook specifiek aandacht aan de monitoring van de te behalen resultaten en maatschappelijke effecten door WZTG. Bedoeling is een verbeterd monitoringsinstrument in te richten.
	De verschillende monitoren op het gebied van Jeugd, Participatie en de nog te ontwikkelen monitor Wmo wordt samengevoegd tot een monitor sociaal domein.

Maatschappelijk Vastgoed

Om inzicht te krijgen in en om tot weloverwogen keuzes voor de toekomst te komen stellen we een visie Maatschappelijk vastgoed op. De gemeentelijke Toekomstvisie geeft hieraan mede richting.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we doen?
Toekomstbestendig en duurzaam Maatschappelijk Vastgoed.	Wij stellen in 2020 een visie Maatschappelijk Vastgoed op. Deze biedt een kader voor beheer, exploitatie, onderhoud en vervanging, financiering, accountmanagements, over- of ondercapaciteit, spreiding, relatie met particulier initiatief, gebruik en dergelijke. De uitwerking van de visie gebeurt aan de hand van de in 2019 opgestelde Bestuursopdracht Maatschappelijk Vastgoed.
De gemeenschapshuizen zijn belangrijke voorzieningen. Wij willen de gemeenschapshuizen ondersteunen en duurzaam maken.	Het uitvoeren van een onderzoek bij de gemeenschapshuizen en bezien waar leer- en actiepunten liggen om tot duurzame voorzieningen te komen.
Het culturele hart weer terugbrengen in 't Cromwiel.	Wij stimuleren culturele organisaties om naar 't Cromwiel te gaan.

Effectindicatoren programma Mens en samenleving

Naam Indicator	Omschrijving effectindicator	Bron	jaar laatste meting	Vorige meting	Ambitie 2022
Sociale samenhang	Betrokkenheid van buurtbewoners (rapportcijfer)	Lemon onderzoek	2016	6,50	7,00
	Percentage inwoners dat zich wel eens eenzaam voelt	Waarstaatjegeme	2017	41,40	37,50
	Percentage kinderen dat opgroeit in armoede	Waarstaatjegeme	2017	4,86	4,00
Beroep kunnen doen op anderen	Percentage van de inwoners dat mantelzorg verricht	Waarstaatjegeme	2017	16,50	20,00

Naam Indicator	Omschrijving effectindicator	Bron	jaar laatste meting	Vorige meting	Ambitie 2022
Meer verantwoordelijkheid voor de inzet van de eigen fysieke en sociale omgeving	Rapportcijfer inzetbereidheid voor de buurt	Lemon onderzoek	2016	29,00	61,00
Positieve gezondheid voor iedereen	Rapportcijfer waardering eigen gezondheid	Waarstaatjegeme	2017	7,70	8,00
	Percentage van de bevolking dat voldoende beweegt	Waarstaatjegeme	2017	62,10	65,00
Betekenisvolle dagbesteding	Rapportcijfer voor de inspanningen van de gemeente om inwoners volledig te laten deelnemen aan de maatschappij	Waarstaatjegeme	2017	6,50	7,00

Kaders voor het bestaand beleid

Kaders voor het bestaand beleid	
Beleidskader (verordening of beleidsnota)r	Opgesteld in jaar
Nota Speelruimtebeleid	2010
Visie Jongerenwerk	2010
Beleidsplan Zorg voor Jeugd West Brabant 2015-2017	2014
Verordening Jeugdhulp	2014
Subsidieverordening Welzijn Gemeente Steenbergen	2016
Verordening Maatschappelijke Ondersteuning 2018	2017
Verordening adviesraad Sociaal Domein	2017
Beleidskader Zorg voor Jeugd	2018
Nota Sociaal Domein	2018
Nota kwaliteitsimpuls Welzijnswerk	2018
Nota kerngericht werken en overheidsparticipatie	2018
Beleidsnota Steenbergen Vitaal	2018

Wat mag het kosten?

	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten						
Sportbeleid en activering	232.886	246.546	301.182	261.182	261.182	261.182
Samenkracht en burgerparticipatie	2.313.414	2.503.957	2.376.755	2.303.610	2.286.552	2.302.479
Onderwijshuisvesting	757.394	731.228	730.327	712.439	707.046	707.046
Onderwijsbeleid en leerlingzaken	738.687	776.596	795.968	802.658	802.658	802.658
Wijkteams	1.354.007	1.499.565	2.146.666	1.774.613	1.774.613	1.774.613
Maatwerkvoorzieningen (WMO)	796.860	682.000	792.897	792.897	792.897	792.897
Maatwerkdienstverlening 18+	4.435.978	4.768.418	5.337.389	5.247.943	5.190.284	5.172.653

	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Maatwerkdienstverlening 18-	4.231.474	4.321.712	3.730.672	3.730.672	3.730.672	3.730.672
Geescaleerde zorg 18-	541.070	463.934	463.934	463.934	463.934	463.934
Volksgezondheid	1.213.789	1.129.902	1.187.541	1.108.541	1.108.541	1.108.541
Alg.uitk. En ov uitk.gemeentefonds	-	-	-	-	-	-
Mut.res.progr.mens en samenleving	-	-	-	-	-	-
Totaal lasten	16.615.559	17.123.858	17.863.331	17.198.489	17.118.379	17.116.675
Baten						
Samenkracht en burgerparticipatie	591.741	490.205	317.205	317.205	317.205	317.205
Onderwijsbeleid en leerlingzaken	29.666	27.250	27.250	27.250	27.250	27.250
Wijkteams	-	31.568	-	-	-	-
Maatwerkvoorzieningen (WMO)	26.821	-	2.500	2.500	2.500	2.500
Maatwerkvoorzieningen 18+	23.367	2.500	155.000	155.000	155.000	155.000
Alg.uitk. En ov uitk.gemeentefonds		-6.477	-6.477	-6.477	-6.477	-6.477
Mut.res.progr.mens en samenleving	1.347.582	982.826	838.190	161.826	161.826	81.826
Volksgezondheid	8.618	-	-	-	-	-
Totaal baten	2.027.795	1.527.872	1.333.668	657.304	657.304	577.304
Saldo	-14.587.764	-15.595.986	-16.529.663	-16.541.185	-16.461.075	-16.539.371

Het bovenstaande overzicht is inclusief de incidentele baten en lasten. Voor de bepaling van het zogenaamde structurele saldo dient het bovenstaande saldo geschoond te worden van deze incidentele baten en lasten. Hieronder is een overzicht opgenomen van de incidentele baten en lasten betreffende dit programma. Tevens wordt aangegeven wat het structurele saldo van dit programma is.

Overzicht incidentele baten en lasten		2020	2021	2022	2023	
Onderwijshuisvesting bijzonder basisonderwijs	Integraal Huisvestingsplan (IHP)	15.000	-	-	-	Lasten
Algemeen maatschappelijk werk	Projectleider kerngericht werken (kwartiermaker)	55.000	-	-	-	Lasten
Overige aangelegenheden inzake lo en sport	Vuelta	40.000	-	-	-	Lasten
Loketvoorziening WMO	Activiteitenbudget taakstelling regulering Soc.dom.	250.000	-	-	-	Lasten
WMO Ondersteuning	Bijdrage beschermd wonen	50.000	-	-	-	Lasten
Loketvoorziening WMO	AR, Extra formatie 2,5 fte backoffice vraagwijzer	150.000	-	-	-	Lasten
AED	Gemeente steenberghe hartveilig	54.000	-	-	-	Lasten
Totaal incidentele lasten		614.000	-	-	-	
Gedekt middels onttrekking aan reserves		-614.000	-	-	-	Baten
Totaal per saldo		-	-	-	-	

Overzicht incidentele baten en lasten	2020	2021	2022	2023	
Structureel saldo van dit programma	-16.529.663	-16.541.185	-16.461.075	-16.539.371	

Verbonden partijen

Aan de doelen van dit programma werken wij samen met de volgende verbonden partijen:

Gemeenschappelijke regeling Programma Schoolverzuim en Voortijdig Schoolverlaten

De gemeenschappelijke regeling is aangegaan met als doel het behartigen van de belangen van de deelnemende gemeenten op het gebied van de uitvoering van de Leerplichtwet 1969 en de Regionale Meld en Coördinatiefunctie.

Gemeenschappelijke Gezondheids Dienst West-Brabant

De GGD heeft tot doel bij te dragen aan de voorbereiding van en uitvoering te geven aan het beleid van de achttien daarin deelnemende gemeenten op het terrein van de openbare gezondheidszorg in het algemeen en de collectieve preventie. Het samenwerkingsverband geeft in dat kader inhoud en uitvoering aan de voor de deelnemende gemeenten gewenste samenwerking op het terrein van de openbare gezondheidszorg.

Regionale Ambulancevoorziening Brabant Midden-West-Noord

Het openbaar lichaam heeft tot doel het verlenen of doen verlenen van ambulancezorg.

De Ambulancevoorziening heeft in 2012 aangegeven geen gemeentelijke bijdrage meer nodig te hebben. In de begroting is hiervoor dan ook geen raming opgenomen.

Kunst, cultuur en erfgoed

Beschrijving

Kunst, cultuur en erfgoed is van ons allemaal. Het is een stimulans voor sociale samenhang, bevordert de leefbaarheid en bepaalt mede de identiteit van onze gemeente. Veel activiteiten en initiatieven komen vanuit de inwoners zelf. De gemeente faciliteert en co-financiert deze initiatieven vanuit een samenhangend systeem van regelingen voor erfgoed, cultuur, welzijn, leefbaarheid en participatie. Belangrijkste doelstelling is dat alle kernen hun eigen identiteit en karakter behouden; dat geeft onze gemeente als geheel een unieke waarde. Die dragen we graag uit mét onze inwoners en naar onze gasten.

Portefeuillehouder(s):

- Wethouder Wilma Baartmans
- Wethouder Esther Prent

Wat zijn onze opgaven?

Cultuur en Erfgoed

Het erfgoed in de gemeente is een belangrijk onderdeel van de identiteit van de gemeente. Het is een herkenbare en fysieke herinnering aan het verleden en bevat verhalen waarop we als inwoner van een kern, gemeente of regio trots kunnen zijn. Het nodigt bezoekers uit om te ontdekken en te verblijven. Kortom, erfgoed verbindt. Het uitlichten en verdiepen van ons bestaand erfgoed maar ook van wat is vergaan biedt ondersteuning aan de koers op cultuur, kunst recreatie en natuur. Bij het formuleren van onze doelstelling binnen de opgave Erfgoed en Cultuur en het opstellen van het uitvoeringsprogramma voor deze opgave, leggen we verbinding met andere beleidsterreinen zoals economie, toerisme en recreatie, maar ook het sociaal domein.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we doen?
Behouden en versterken van de kracht van ons cultureel en militair erfgoed.	Wij maken een canon, bestaande uit de belangrijkste historische gebeurtenissen van de gemeente Steenbergen.
	Wij vieren in 2022 dat Steenbergen 750 jaar geleden voor het eerst werd genoemd.
Activiteiten en initiatieven ten behoeve van kunst en cultuur zijn ondersteund en gefaciliteerd.	Vanaf 2017 voeren wij De Cultuur Loper uit waarmee alle leerlingen BO in de gemeente in aanraking komen met kunst, cultuur en erfgoed.
	Wij ondersteunen het Kunstforum, het Platform Kunst en Cultuur en de game Weet waar je woont.
	Wij ondersteunen de stichting Bevrijdingsmonument Welberg bij de intrichting van het zojuist door de gemeente aangekochte klaproosveld.
	In de canon en het programma voor 750 jaar Steenbergen speelt het cultureel en militair erfgoed een hoofdrol. Voorts voeren wij Expeditie Nassau uit om het vestingverleden meer zichtbaar en beleefbaar te maken.
Alle kernen hebben hun eigen identiteit en karakter.	De regeling bevordering leefbaarheid waarbij iedere kern is gestimuleerd een kunstwerk in de openbare ruimte te maken. Bij de canon en 750 jaar Steenbergen is nadrukkelijk ruimte gemaakt om de identiteit van iedere kern zichtbaar te maken.

Effectindicatoren programma Kunst, cultuur en erfgoed

Voor dit programma zijn nog geen indicatoren opgenomen.

Kaders voor het bestaand beleid

Beleidskader (verordening of beleidsnota)	Opgesteld
Nota Cultureel Erfgoed 2010-2020	2010
Kunst en cultuurnota 2014-2017 "De smaak van Steenbergen"	2013
Erfgoedbeleid	2018

Wat mag het kosten?

	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten						
Cultr-presentatie/productie/participatie	159.883	269.541	355.270	266.231	266.231	133.231
Cultureel erfgoed	82.821	171.789	128.737	122.499	118.810	113.580
Media	403.823	398.357	584.856	391.441	396.191	395.191
Totaal lasten	646.527	839.687	1.068.863	780.171	781.232	642.002
Baten						
Cultr-presentatie/productie/participatie	11.738	11.739	11.739	-	-	-
Media	91.835	99.096	59.096	59.096	99.096	99.096
Mut.res.progr.kunst,cult&erfgoed	57.189	211.911	386.711	184.911	144.911	11.911
Totaal baten	160.762	322.746	457.546	244.007	244.007	111.007
Saldo	-485.765	-516.941	-611.317	-536.164	-537.225	-530.995

Het bovenstaande overzicht is inclusief de incidentele baten en lasten. Voor de bepaling van het zogenaamde structurele saldo dient het bovenstaande saldo geschoond te worden van deze incidentele baten en lasten. Hieronder is een overzicht opgenomen van de incidentele baten en lasten betreffende dit programma. Tevens wordt aangegeven wat het structurele saldo van dit programma is.

Overzicht incidentele baten en lasten		2020	2021	2022	2023	
Kunst-en cultuurbeleid	Overheveling Viering 75 jaar bevrijding (2020)	10.000	-	-	-	Lasten
Kunst-en cultuurbeleid	Chapeau 2.0 (2020)	32.500	-	-	-	Lasten
Kunst-en cultuurbeleid	Viering 750 bestaan Steenbergen (2021 en 2022)	52.800	133.000	133.000	-	Lasten
Kunst-en cultuurbeleid	Expeditie Nassau	115.000	-	-	-	Lasten
Kunst-en cultuurbeleid	culturele activiteiten basisscholen	11.739	-	-	-	Lasten
Openbaar bibliotheekwerk	Transitiekosten	167.000	-	-	-	Lasten
Openbaar bibliotheekwerk	Huurderving Blauwstraat 2020/2021	40.000	40.000			Lasten
Totaal incidentele lasten		429.039	173.000	133.000	-	
Gedekt middels onttrekking aan reserves		-429.039	-173.000	-133.000	-	Baten

Overzicht incidentele baten en lasten	2020	2021	2022	2023	
Totaal per saldo	-	-	-	-	
Structureel saldo van dit programma	-611.317	-536.164	-537.225	-530.995	

Leefomgeving en duurzaamheid

Beschrijving

Leefomgeving en Duurzaamheid gaat over de leefomgeving van onze inwoners en ondernemers, bijvoorbeeld de buurt, de wijk, het centrum, het buitengebied, het bedrijventerrein of het sportveld. Centraal staat het zorgen voor een schone en veilige leefomgeving, waarin inwoners, ondernemers en verenigingen zo regelvrij mogelijk kunnen functioneren. Niet alleen voor nu, maar zeker ook voor de toekomst.

Portefeuillehouder(s):

- Burgemeester Ruud van den Belt
- Wethouder Wilma Baartmans
- Wethouder Willy Knop
- Wethouder Esther Prent

Wat zijn onze opgaven?

Vanuit de ambities in het Interbestuurlijk Programma (IBP) en ons raadsprogramma zijn de volgende opgaven te herleiden:

Arbeidsmigratie

Arbeidsmigranten leveren een belangrijke bijdrage aan de ontwikkeling van de lokale en regionale economie. Met de opgave Arbeidsmigratie werken we aan voldoende en maatschappelijke verantwoorde huisvesting voor arbeidsmigranten die hier tijdelijk verblijven. Arbeidsmigranten die zich permanent in de gemeente vestigen, wonen met hun gezin en huishouden in onze woonwijken en nemen deel aan de lokale gemeenschap. Werkgevers, huisvesters, maatschappelijke organisaties, bewonersorganisaties en gemeente werken nauw samen om dit te bereiken, in lokaal, regionaal of provinciaal verband.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we doen?
Voldoende en maatschappelijk verantwoorde huisvesting voor arbeidsmigranten.	We geven uitvoering aan het in 2019 vastgestelde beleid.

Energietransitie en duurzaamheid

In 2019 beginnen is gestart met het vormgeven van de energietransitie, zowel lokaal als regionaal. Een warmtevisie, waarin wordt beschreven hoe woningen en bedrijfspanden kunnen besparen en aansluiten op alternatieven voor gas, klimaatadaptatie en biodiversiteit zullen de komende jaren deel uitmaken van de duurzaamheidopgave in de breedste zin des woords. Gemeente Steenberghe heeft zichzelf de ambitie gesteld om in 2040 energieneutraal te zijn. Onder andere zal de transitie van fossiele brandstof naar duurzame energie moeten worden ingezet de komende decennia. Het doel is de lokale opgave van 49% energieneutraal in 2030 in te vullen.

In 2019 is het onderzoek Energie en Ruimte afgerond waarin de benodigde hoeveelheid opwekking wind- en zonne-energie is weergegeven. Uitgangspunt is de voorkeur voor het gebruik van zonne-energie. In 2020 faciliteren we duurzame initiatieven voor zon binnen de gemeente. De maatschappij krijgt steeds vaker te maken met periodes van langdurige droogte en zware neerslag. Omstandigheden veranderen en als gemeente zullen wij hierop inspelen samen met waterschap, inwoners en ondernemers. De klimaatadaptatie geeft een beeld van de knelpunten in de omgeving die deze veranderende omstandigheden niet of moeilijk kunnen opvangen. Met een stresstest, als verdere uitwerking van de stresstest light, worden deze knelpunten inzichtelijk..

Bij eventuele knelpunten zullen oplossingen en maatregelen in 2020 e.v. zichtbaar worden en impact krijgen. Het doel is om overlast op het gebied van verhitting en vernatting te voorkomen.

Voor de kwaliteit van de leefomgeving is de biodiversiteit van belang. Deze staat door fysieke ontwikkelingen onder druk. Biodiversiteit kan integraal deel uitmaken van de ontwikkeling van het openbaar groen in de gemeente. De aanpassingen in het openbaar groen zullen benut worden voor het vergroten van de biodiversiteit.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we doen?
In 2030 zijn we voor 49% energieneutraal in onze gemeente.	We geven uitvoering aan de duurzaamheidopgave.
	We starten met het opstellen van een warmtevisie.
	Wij starten met de invulling van onze lokale opgave voor duurzame energie opwekking en doen daarmee uitvoering geven aan de RES 2030.
	We bieden 60 hectare ruimte aan ontwikkeling van zonneweides in de gemeente.
	We faciliteren onze inwoners en ondernemers. bij het verduurzamen van hun woningen of bedrijfspanden. Dit doen we door bekendheid te geven aan de (subsidie) mogelijkheden voor het verduurzamen van het eigendom en stimuleren van initiatieven vanuit de samenleving.
	We helpen de Energiecoöperatie Duurzaam Steenberg bij het ontwikkelen van locaties met zonnepanelen voor onze eigen inwoners.
Voorkomen van overlast van verhitte en vernatting.	We voeren een hittestresstest uit. Hieruit volgt een uitvoeringsplan met begroting en planning.
	We stellen het verbreed Gemeentelijk RioleringsPlan vast.
Groen wordt meer leidend dan voorheen ten opzichte van grijs (infrastructuur).	Nieuwe natuur en diversiteit aanbrengen in het bomenareaal.
	We stellen de HIOR (handreiking inrichting openbare ruimte) op.
Vergroten van de biodiversiteit door slimme relaties te leggen met aanpassingen in de openbare ruimte.	We geven uitvoering aan de visie op rotondes en entree's van de kernen.
	We stellen een inrichtingsplan op voor het herdenkingsbos.
	We implementeren ecologisch maaibeheer.
	Verbetering onverharde paden.

Omgevingswet

Vanaf 1 januari 2021 treedt de Omgevingswet in werking. Deze wet staat voor een goede balans tussen het benutten en beschermen van fysieke leefomgeving. De Omgevingswet biedt gemeenten de mogelijkheid om met overzichtelijkere regels de leefomgeving meer in samenhang in te richten. De wet biedt daarnaast meer ruimte voor lokaal maatwerk en leidt tot een betere en snellere besluitvorming. De wet is ook veelomvattend. De invoering ervan gaat verder dan het invoeren van nieuwe juridische instrumenten. We moeten aan de slag met de gevolgen van de invoering van de wet, anders gezegd: aan de slag vanuit de geest van de wet. Nieuwe rol invulling, benutting van het netwerk, anders omgaan met inwoners en bedrijven en leren werken met nieuwe werkwijzen en systemen. Het effect van de Omgevingswet zal zijn dat er:

- A. ruimte is voor betere en snellere besluitvorming door vermindering van regeldruk;
- B. meer bestuurlijke afwegingsruimte is;
- C. meer invloed voor initiatieven van inwoners en bedrijven.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we doen?
Op 1 januari 2021 zijn we als gemeente Omgevingswet proof.	Met gebruik van de impactanalyse Omgevingswet uit 2019, stellen we een actieprogramma op voor 2020 vanuit diverse sporen: kerninstrumenten, informatie en ICT, financiën en werkprocessen.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we doen?
Op 1 januari 2021 hebben we een omgevingsvisie.	Een omgevingsvisie wordt opgesteld met o.a. de Toekomstvisie als richtinggevend kader. Het aansluiten op het Digitale Stelsel voor de Omgevingswet (DSO) wordt voorbereid.

Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan

De lokale en regionale ontwikkelingen hebben hun weerslag op de toekomstige mobiliteitsbehoefte binnen de gemeente Steenbergen. Wat houdt de mobiliteitsbehoefte in? Is de veiligheid goed gewaarborgd? En hoe wensen wij de verkeersinrichting van onze gemeente? Dit zijn drie voorbeeldvragen die beantwoord worden in het Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan (GVVP). Een GVVP geeft een intergraal, verdiepend en gewogen beeld van gewenste mobiliteits- en verkeersontwikkelingen in Steenbergen op de langere termijn.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we doen?
Een veilige en toekomstbestendige verkeers- en mobiliteitsstructuur.	We leveren een 10- jarige investeringsagenda op met gebruik van de eerdere vastgestelde beleidskaders en –ambities.
	We stellen een 5-jarig uitvoeringsprogramma van verkeer en vervoer op met gebruik van de eerdere vastgestelde beleidskaders en –ambities.
	We geven prioriteit aan knelpunten. Denk hierbij aan onveilige situaties en slechte verkeersdoorstroming.

Integrale Veiligheid

De eerste helft van 2019 heeft vooral in het teken gestaan van het organiseren van enkele taakvelden die betrokken zijn bij het onderwerp Veiligheid. Het gaat daarbij om Openbare Veiligheid en Vergunningverlening, toezicht en handhaving. De capaciteitsbehoefte is naar het gewenste niveau in beeld gebracht. Dit maakt deel uit van de voorstellen inzake organisatieontwikkeling (zie hoofdstuk Bedrijfsvoering/Organisatieontwikkeling) . Het onderwerp Veiligheid is één van de thema's in het nieuwe Raadsprogramma Aan de Slag! De ambitie op het terrein van BOA capaciteit, camera's en buurtpreventie zijn vertaald naar twee concrete voorstellen tot budgetaanpassingen.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we doen?
Een veilige leefomgeving voor onze inwoners en bedrijven.	Door het jaarlijks uitvoeringsprogramma (jaarplan) wordt op lokaal niveau invulling gegeven aan het IVP. Het jaarplan wordt ingedeeld aan de hand van de vier prioriteiten uit het IVP.
	We intensiveren toezicht en handhaving.
	Bij de veiligheidsketen houden we rekening met de uitvoeringstaken van het sociale domein.

Effectindicatoren programma Leefomgeving en duurzaamheid

Voor dit programma zijn nog geen indicatoren opgenomen.

Kaders voor het bestaand beleid

Beleidskader (verordening of beleidsnota)	Opgesteld
Gemeentelijke Duurzaamheidsindex	2006
Nota gemeentelijke grondbeleid	2009
Regionaal crisisplan Veiligheidsregio Midden en West Brabant	2012

Beleidskader (verordening of beleidsnota)	Opgesteld
<u>Duurzaamheidsnota Steenbergen 2012-2020</u>	2012
<u>Strategische Agenda Regio West Brabant</u>	2012
<u>Regionale afvalvisie Duurzaam West Brabant</u>	2012
<u>Verordening Duurzaamheidslening</u>	2013
<u>Bodemkwaliteitskaart / Nota Bodembeheer</u>	2013
Verbreed Gemeentelijk rioleringsplan	2014
<u>Convenant Duurzaam Bouwen</u>	2014
<u>Grondprijbeleid</u>	2014
Uitvoeringsprogramma Verkeer en Vervoer Steenbergen	2015
<u>Woonvisie</u>	2015
<u>Verordening Kwaliteit Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving, Omgevingsrecht Steenbergen.</u>	2016
Beheerplan wegen 2017-2021	2016
Beheerplan civiele kunstwerken 2017-2026	2016
Beheerplan openbare verlichting 2017-2021	2016
Groenbeheerplan 2017-2021	2016
<u>Uitvoeringsprogramma Duurzaamheid 2016-2018</u>	2016
<u>Verordening starterslening</u>	2016
Beleidsplan Van Afval Naar Grondstof 2016-2020	2016
<u>Handhavingsbeleidsplan 2017-2020</u>	2017
<u>Uitvoeringsprogramma Handhaving 2017-2020</u>	2017
Kaderstellende nota evenementenbeleid	2017
<u>Algemene verordening ondergrondse infrastructuur</u>	2017
<u>Algemene Plaatselijke verordening</u>	2018
Beleidsvisie externe veiligheid	2018
Stimuleringsregeling kwaliteitsimpuls particuliere woningvoorraad	2018
Integraal Veiligheidsplan 2019-2022 "Samen bouwen aan onze veiligheid"	2019
<u>Structuurvisie</u>	2019
Beleidsnota huisvesting Arbeidsmigranten	

Wat mag het kosten?

	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten						
Crisisbeheersing en brandweer	1.130.650	1.323.112	1.349.982	1.418.440	1.480.942	1.439.618
Openbare orde en veiligheid	850.083	1.078.160	898.730	942.959	947.223	947.223
Wonen en bouwen	726.733	822.592	1.144.526	906.510	900.712	860.262

	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Milieubeheer	237.877	421.029	846.284	771.124	771.124	771.124
Sportaccomodaties	1.448.671	1.342.261	1.229.718	1.251.076	1.243.984	1.196.796
Grondexploitatie niet-bedrijventerreinen	3.554.000	3.203.060	1.681.313	921.684	2.419.422	2.419.422
Fysieke bedrijfsinfrastructuur	690.866	1.248.600	676.895	676.895	676.895	676.905
Vennootschapsbelasting (VPB)	31.575	-	-	-	-	-
Ruimtelijke ordening	880.965	1.086.333	1.744.029	1.387.925	1.012.625	1.012.625
Afval	3.045.156	2.863.536	3.169.807	3.183.122	3.178.342	3.178.342
Mut.res.progr.fys.leefomg&duurz	574.533	301.373	277.902	295.146	292.707	289.004
Verkeer en vervoer	4.141.481	4.653.225	4.908.013	4.739.864	4.692.432	4.590.797
Riolering	1.280.812	1.144.056	1.220.217	1.228.654	1.194.528	1.194.528
Openb.groen en (openlucht)recreatie	1.888.440	1.965.630	2.456.270	2.429.726	2.249.430	2.202.470
Begraafplaatsen en crematoria	102.030	109.297	121.398	119.082	118.630	119.530
Totaal lasten	20.583.872	21.562.264	21.725.084	20.272.207	21.178.996	20.898.646
Baten						
Crisisbeheersing en brandweer	729	-	-	-	-	-
Openbare orde en veiligheid	21.947	28.000	18.000	18.000	18.000	18.000
Wonen en bouwen	862.976	818.170	792.213	792.213	792.213	792.213
Milieubeheer	-	-	-	-	-	-
Sportaccomodaties	401.989	378.899	390.763	390.763	390.763	390.763
Grondexploitatie niet-bedrijventerreinen	3.551.337	3.203.060	1.681.313	921.684	2.419.422	2.419.422
Fysieke bedrijfsinfrastructuur	136.763	1.248.600	676.895	676.895	676.895	676.895
Ruimtelijke ordening	380.747	283.026	755.795	536.999	161.699	161.699
Afval	3.398.777	3.659.684	4.047.780	4.047.780	4.047.780	4.047.780
Mut.res.progr.fys.leefomg&duurz	1.241.997	1.392.872	1.497.853	1.113.353	775.353	683.353
Verkeer en vervoer	408.077	475.458	513.275	483.503	500.598	522.205
Riolering	1.652.607	1.653.112	1.790.258	1.828.972	1.888.422	1.941.868
Openb.groen en (openlucht)recreatie	13.274	6.795	6.795	6.795	6.795	6.795
Begraafplaatsen en crematoria	42.321	67.074	78.153	78.153	78.153	78.153
Totaal baten	12.113.541	13.214.750	12.249.093	10.895.110	11.756.093	11.739.146
Saldo	-8.470.331	-8.347.515	-9.475.991	-9.377.097	-9.422.903	-9.159.500

Het bovenstaande overzicht is inclusief de incidentele baten en lasten. Voor de bepaling van het zogenaamde structurele saldo dient het bovenstaande saldo geschoond te worden van deze incidentele baten en lasten. Hieronder is een overzicht opgenomen van de incidentele baten en lasten betreffende dit programma. Tevens wordt aangegeven wat het structurele saldo van dit programma is.

Overzicht incidentele baten en lasten		2020	2021	2022	2023	
Wegen, straten en pleinen	Entrees en rotondes	100.000	100.000	100.000	-	Lasten

Overzicht incidentele baten en lasten		2020	2021	2022	2023	
Openbare orde en veiligheid	Extra buurtpreventieteam Dinteloord	5.000	-	-	-	Lasten
Centrumhaven Dinteloord RO		20.000	25.000	-	-	Lasten
Centrumhaven Dinteloord OR		15.000	-	-	-	Lasten
Overige kosten	Opstellen GVVP	140.000	-	-	-	Lasten
Speeltuinen, speelplaatsen, trapveldjes	Speelterreinen en -toestellen	40.000	-	-	-	Lasten
Openbaar groen	Vervanging groen	68.000	68.000	-	-	Lasten
Openbaar groen	Verbetering onverharde wegen	30.000	30.000	-	-	Lasten
Milieubeheer	Onderzoek energiecoöperatie	5.000	5.000	-	-	Lasten
Verbetering openbaar groen	Vervanging bomen buitengebied	65.000	65.000	-	-	Lasten
Speeltuinen, speelplaatsen, trapveldjes	Realisatie Sport- en beweegtuinen	30.000	30.000	30.000	-	Lasten
woonwagencentrum Steenberg	Inhuur externe projectleider woonwagens	36.000	-	-	-	Lasten
Energietransitie/duurzaamheid	Voor het opstellen van de warmtevisie en communicatie en mogelijk nog een extra bijdrage in het kader van het opstellen van de regionale energiestrategie (betreft globale inschatting).	40.000	-	-	-	Lasten
Ruimtelijke ordening	Implementatie omgevingswet, omgevingsvisie	10.000	-	-	-	Lasten
Ruimtelijke ordening	In verband met een verwacht stijgend aantal planschadeverzoeken in 2020	30.000	-	-	-	Lasten
Exploitatie overige panden	Onderzoek energieneutraal gem.gebouwen	100.000	-	-	-	Lasten
Exploitatie overige panden	Maatschappelijk vastgoed	100.000	50.000	50.000	-	Lasten
Ruimtelijke ordening	Omgevingsvisie	80.000	80.000	-	-	Lasten
Ruimtelijke ordening	overige eenmalige advieskosten RO	10.000				Lasten
Ruimtelijke ordening	agrarische bebouwing	30.000	-	-	-	Lasten
Milieubeheer (OMWB)	OMWB incidenteel	161.000	165.000	-	-	Lasten
Totaal incidentele lasten		1.115.000	618.000	180.000	-	
Gedekt middels onttrekking aan reserves		-1.115.000	-618.000	-180.000	-	Baten
Totaal per saldo		-	-	-	-	
Structureel saldo van dit programma		-9.475.991	-9.377.097	-9.422.903	-9.159.500	

Verbonden partijen

Aan de doelen van dit programma werken wij samen met de volgende verbonden partijen:

Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant

Binnen de gemeenschappelijke regeling werken de deelnemende gemeenten samen ten behoeve van de goede behartiging van de zorg voor de veiligheid van en de hulpverlening aan de burgers in hun werkgebied. Dit in het bijzonder bij de voorbereiding op en het bestrijden van ongevallen en rampen.

Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant

De gemeenschappelijke regeling heeft als doel om ten behoeve van de deelnemers taken uit te voeren op het gebied van het omgevingsrecht en om als verlengstuk van het lokaal en provinciaal bestuur een bijdrage te leveren aan een leefbare en veilige werk- en leefomgeving van de regio Midden- en West Brabant.

Investerings

Investerings 2020	Investerings- bedrag	Kap. Lasten	Struc.	Afschrijvings- periode
Programma Fysieke leefomgeving en Duurzaamheid				
62100000 Vervanging kunstwerken	644.100	25.764	25.764	25 jaar
<i>(De lasten kunnen worden gedekt uit de voorziening kunstwerken)</i>				
62100100 Verv. masten openbare verlichting	180.060	4.502	4.502	40 jaar
62100100 Verv. armaturen openb.verlichting	280.042	14.002	14.002	20 jaar
<i>(De lasten kunnen worden gedekt uit de voorziening openbare verlichting)</i>				
64200100 Vervangende nieuwbouw Gummarusschool	1.500.000		59.000	40/15 jaar
65200205 Vervanging toplaag tennispark Steenberg	161.920	6.750	13.500	12 jaar
<i>(De lasten kunnen worden gedekt uit het vrijkomende bedrag van het vervallen van de storting in de voorziening sportparken)</i>				
65700900 Vervanging Speeltoestellen	33.400	3.340	3.340	10 jaar
67200000 Vervanging gemalen riolering	157.071	10.500	10.500	15 jaar
67200000 Vervanging riolering	1.568.257	26.150	26.150	60 jaar
67200000 Verbeteringskosten riolering	85.009	1.400	1.400	60 jaar
67300100 Vervanging 2 containers milieustraat	20.000	700	1.400	15 jaar
TOTAAL 2020	4.629.859	93.108	159.558	
Investerings 2021	Investerings- bedrag	Kap. Lasten	Struc.	Afschrijvings- periode
Programma Fysieke leefomgeving en Duurzaamheid				
62100100 Verv. masten openbare verlichting	191.400	4.785	4.785	40 jaar
62100100 Verv. armaturen openb.verlichting	325.637	16.282	16.282	20 jaar
<i>(De lasten kunnen worden gedekt uit de voorziening openbare verlichting)</i>				
65200015 Vervanging vloer sportzaal "De Buitelstee"	27.381	900	1.800	15 jaar
<i>(De lasten kunnen worden gedekt uit het vrijkomende bedrag van het vervallen van de storting in de voorziening onderhoud gebouwen)</i>				
65200207 Vervanging toplaag atletiekbaan	215.424	9.000	18.000	12 jaar
<i>(De lasten kunnen worden gedekt uit het vrijkomende bedrag van het vervallen van de storting in de voorziening sportparken)</i>				
65200206 Vervanging toplaag sportpark Dinteloord	350.000	17.500	35.000	10 jaar

Investerings- bedrag	Kap. Lasten	Struc.	Afschrijvings- periode	
Investerings 2020				
(De lasten kunnen worden gedekt uit het vrijkomende bedrag van het vervallen van de storting in de voorziening sportparken)				
65700900 Vervanging Speeltoestellen	21.600	2.160	2.160	10 jaar
67200000 Vervanging gemalen riolering	164.732	11.000	11.000	15 jaar
67200000 Vervanging riolering	1.644.744	27.400	27.400	60 jaar
67200000 Verbeteringskosten riolering	89.155	1.500	1.500	60 jaar
Kpl. Werkplaats				
60450001 Vervanging provincieloods	143.250	1.800	3.600	40 jaar
(De lasten kunnen worden gedekt uit het vrijkomende bedrag van het vervallen van de storting in de voorziening onderhoud gebouwen)				
TOTAAL 2023	2.512.456	62.641	73.191	

Economie, toerisme en recreatie

Beschrijving

De economie is, logischerwijs, een belangrijke motor voor de ontwikkeling van steden en dorpen. Een krachtige lokale economie zorgt voor werkgelegenheid, maar heeft ook direct invloed op wonen, onderwijs en de sociale structuur van een gemeente, kortom op heel de gemeenschap. Toerisme en recreatie maken een gebied aantrekkelijk, zowel voor de eigen inwoners als voor bezoekers, en zijn ook van wezenlijk belang voor de economische ontwikkeling van Steenberg.

Portefeuillehouder(s):

- Wethouder Wilma Baartmans
- Wethouder Willy knop
- Wethouder Esther Prent
- Wethouder Koos Krook

Wat zijn onze opgaven?

Vanuit de ambities in het Interbestuurlijk Programma (IBP) en ons raadsprogramma zijn de volgende opgaven te herleiden:

Economische Kracht

Een krachtig economisch systeem op lokaal niveau als onderdeel van de (sub-) regio is onze uitdaging. Het succes van een krachtige economie wordt bepaald door een groot aantal factoren. Een goed functionerende arbeidsmarkt (arbeidsvraag, onderwijsaanbod en participatie), een aantrekkelijk vestigingsklimaat en een actief en innovatief bedrijfsleven zijn hiervan in het oog springende voorbeelden. Maar ook mobiliteit, duurzaamheid en een kwalitatief woon- en leefklimaat zijn van invloed op de economische kracht van onze gemeente. De lokale economie van Steenberg maakt een belangrijk deel uit maar is ook afhankelijk van de werking van het (sub-) regionaal economisch ecosysteem. Uitgaan van onze eigen economische kracht en ambities is belangrijk. Waar mogelijk verbinden en versterken we onze lokale ambitie met die van de regio. Als gemeente geven we het voorbeeld met een uitstekende en toegankelijke dienstverlening voor ondernemers. We staan in contact met ondernemers en steunen ze waar mogelijk.

wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?
Een sterke, toekomstbestendige lokale economie waar zowel de grote bedrijven als het MKB zich onderdeel van voelen.	Opstellen visie economische kracht gericht op die onderdelen die onze economie duurzaam, sterk en toekomstbestendig maken.
	We gaan actief aan de slag met een onderzoek tot het mogelijk maken van een duurzaamheidspark.
	In aansluiting op de toekomstvisie opstellen van een integraal PR- en marketingplan op.
	We zetten steviger in op acquisitie (met hulp van onze regionale partners)
	We stellen een aanbestedingskalender op en leggen ons inkoopbeleid beter uit aan lokale ondernemers 3. We brengen ons aanbod beschikbare kavels in beeld
	We denken mee en ondersteunen initiatieven om bestaande economische voorzieningen in de kernen te behouden en waar mogelijk te versterken. Er wordt medewerking verleend aan een 2e supermarkt in Dinteloord (Karel Doormanstraat).
	Subsidiemogelijkheden benutten
	Goede afspraken over ontwikkeling bedrijventerreinen

wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?
Een betere aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt.	Ondersteunen van initiatieven en projecten vanuit het onderwijs op de Brabantse Wal.
Als gemeente hebben we een goede relatie met de ondernemers in gemeente Steenbergse, zijn we toegankelijk en ondersteunen we initiatieven waar mogelijk.	

Agrofood

De agrofoodsector is van groot belang voor de Steenbergse economie. De topsector Agrofood bestrijkt veel facetten van de markt. Boeren, telers, voedselproducenten, gewasveredelaars, machinebouwers en verpakkers, zij maken allen deel uit van de agrofoodsector. In Steenbergse zijn veel agrofoodbedrijven gevestigd, zoals op het AFC Nieuw Prinsenland en als gemeente met een groot areaal is de agrarische sector de grootste werkgever. De sector zorgt tevens voor verbindingen met andere sectoren zoals bijvoorbeeld biobased economy en logistiek. Belangrijke thema's op dit moment zijn: gezonde voeding, precisielandbouw, nieuwe teelten, inhoudsstoffen en biobased verpakkingen. De opgave Agrofood – die in de tweede helft van 2019 vorm krijgt- geeft invulling aan een integrale aanpak van projecten en activiteiten. Niet alleen voor Steenbergse maar ook de regio West-Brabant is de topsector Agrofood een belangrijke pijler om op te richten. De RWB en REWIN hebben dan ook mede hun focus gericht op deze sector en de innovatie daarvan.

wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?
Een goede verbinding tussen de opgave economische kracht en agrofood.	We overleggen met ZLTO en individuele ondernemers over mogelijkheden om lokale producten lokaal aan te bieden.
	We initiëren thematische 2 netwerkbijeenkomsten op het gebied van 'food' om partijen op basis van gedeelde belangen en belangstelling elkaar te laten (her)ontdekken
	We focussen op het faciliteren en vermarkten van het lokale en regionale agrofood aanbod.
	We stimuleren samenwerking tussen agrariërs en verwerkende sector op het gebied van agrofood.
Benutten van de verbindingkansen tussen verschillende sectoren, zoals logistiek, biobased en maintenance.	We onderzoeken de bestaande en toekomstige verbindingkansen tussen logistiek, biobased en maintenance op Steenbergse en subregionale schaal
	We zien toe op de naleving van de originele afspraken bij de realisatie van het AFCNP
	We denken na over de toekomst van het AFCNP
	Het thema agrofood wordt onderdeel van het economisch uitvoeringsprogramma

Effectindicatoren programma Economie, toerisme en recreatie

Voor dit programma zijn nog geen indicatoren opgenomen.

Kaders voor het bestaand beleid

Beleidskader (verordening of beleidsnota)	Opgesteld
Regionale detailhandelsvisie	2014
Re-integratieverordening Participatiewet	2014

Beleidskader (verordening of beleidsnota)	Opgesteld
Verordening tegenprestatie	2014
Verordening individuele studietoelage Participatiewet	2014
Verordening individuele inkomensvoorziening Participatiewet	2014
Handhavings- en maatregelenverordening inkomensvoorzieningen 2015	2014
Economische visie Steenberg, inclusief uitvoeringsprogramma	2015
Regionale visie bedrijventerreinen	2015
Recreatieve kansenkaart	2016
Economisch acquisitieplan Steenberg	2016
Verordening reclamebelasting	2017
Centrumplan Steenberg	2018

Wat mag het kosten?

	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten						
Inkomensregelingen	6.763.693	6.932.011	6.677.712	6.681.850	6.685.850	6.685.850
Begeleide participatie	3.390.340	3.355.432	3.225.240	3.140.823	3.054.423	2.998.652
Alg.uitk. En ov uitk.gemeentefonds	-	-	116.000	27.847	-22.153	-5.153
Arbeidsparticipatie	2.718	26.751	2.674	2.674	2.674	2.674
Recreatieve havens	135.526	163.246	157.080	158.616	167.347	167.347
Openb.groen en (openlucht)recreatie	498.669	353.321	211.176	186.562	186.636	186.536
Economische promotie	91.653	139.472	126.925	90.971	90.971	90.971
Economische ontwikkeling	215.966	235.276	341.913	336.164	336.164	336.164
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	54.840	56.213	75.670	72.637	72.637	72.637
Mut.res.progr.economie.recr&toerisme	-	400.000	400.000	400.000	400.000	400.000
Totaal lasten	11.153.405	11.661.722	11.334.390	11.098.144	10.974.549	10.935.678
Baten						
Inkomensregelingen	4.923.310	4.665.156	5.971.156	6.060.156	6.146.156	6.054.156
Begeleide participatie	-	-				
Alg.uitk. En ov uitk.gemeentefonds		-				
Recreatieve havens	9.196	9.050	9.050	9.050	9.050	9.050
Openb.groen en (openlucht)recreatie	249.141	18.225	18.225	18.225	18.225	18.225
Economische promotie	63.380	94.194	86.284	86.284	86.284	86.284
Economische ontwikkeling	-	-				
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	1.169.893	403.450	403.450	403.450	403.450	403.450
Mut.res.progr.economie.recr&toerisme	579.529	172.133	69.298	69.298	69.298	69.298

	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Totaal baten	6.994.449	5.362.208	6.557.463	6.646.463	6.732.463	6.640.463
Saldo	-4.158.956	-6.299.514	-4.776.927	-4.451.681	-4.242.086	-4.295.215

Het bovenstaande overzicht is inclusief de incidentele baten en lasten. Voor de bepaling van het zogenaamde structurele saldo dient het bovenstaande saldo geschoond te worden van deze incidentele baten en lasten. Hieronder is een overzicht opgenomen van de incidentele baten en lasten betreffende dit programma. Tevens wordt aangegeven wat het structurele saldo van dit programma is.

Overzicht incidentele baten en lasten		2020	2021	2022	2023	
Openlucht recreatie	Zuidwaterlinie	20.000	-	-	-	Lasten
Regionale toeristische samenwerking	Streekhuis Brabantse Wal (extra voor 2 jaar)	34.000	-	-	-	Lasten
Totaal incidentele lasten		54.000	-	-	-	
Gedekt middels onttrekking aan reserves		-20.000		-	-	Baten
Totaal per saldo		34.000				
Structureel saldo van dit programma		-4.742.927	-4.451.681	-4.242.086	-4.295.215	

Verbonden partijen

Aan de doelen van dit programma werken wij samen met de volgende verbonden partijen:

Intergemeentelijke Sociale Dienst

De gemeenschappelijke regeling heeft tot doel de regionale uitvoering van de regelingen op het gebied van bijstandsverlening, werkgelegenheid en inkomensvoorzieningen. De beleidsbepalende bevoegdheden blijven toebehoren aan de afzonderlijke gemeenten.

Werkvoorzieningsschap West Noord-Brabant (WVS-groep)

De WVS-groep heeft als missie dat zij als maatschappelijke organisatie mensen kansen biedt om zichzelf door middel van arbeid te ontwikkelen met als doel het vinden van regulier werk of werk in een (meer) beschutte omgeving. De WVS-groep voert haar missie uit in aansluiting op het gemeentelijke beleid van de in de gemeenschappelijke regeling betrokken gemeenten om de sociale werkvoorziening regionaal aan te pakken. De gemeente Steenbergen participeert dus om invulling te geven aan zijn wettelijke verplichting op een wijze die tevens leidt tot de realisatie van efficiencywinst.

Stichting SamenWerken

Binnen de Stichting SamenWerken zijn in samenwerking met het WVS Groep vanaf 1998 een aantal projecten ontwikkeld. De deelnemers worden geselecteerd uit de gemeentelijke bestanden van het cluster sociale zaken in het kader van de sociale activering en worden ingezet op grond van het W-deel van de Wet Werk en Bijstand. Het voordeel voor gemeenten en opdrachtgevers is dat door middel van de projecten meerdere doelstellingen worden bereikt: de sociale en werkgelegenheidsdoelstelling én de uitvoering van (gemeentelijke) werkzaamheden tegen acceptabele kosten.

Regio West Brabant, onderdeel NV Rewin

Het bevorderen van de werkgelegenheid in Westelijk Noord-Brabant en het versterken van de sociaal economische structuur van het voornoemd gebied.

Bestuur en dienstverlening

Beschrijving

Bestuur en Dienstverlening gaat over de relatie van de gemeente met onze inwoners, ondernemers, medewerkers en samenwerkingspartners. Het gaat hierbij om overheidsparticipatie (het ondersteunen van initiatieven vanuit de bevolking en bedrijfsleven), dienstverlening, onze eigen organisatie en om de samenwerking met andere gemeenten en organisaties. De manier van communiceren is hierbij een belangrijk aspect.

Portefeuillehouder(s):

- Burgemeester Ruud van den Belt
- Wethouder Esther Prent
- Wethouder Koos Krook

Wat zijn onze opgaven?

Vanuit de ambities in het Interbestuurlijk Programma (IBP) en ons raadsprogramma zijn de volgende opgaven te herleiden:

Overheidsparticipatie

In februari 2018 is het Plan van aanpak Kerngericht werken en Overheidsparticipatie in de raad vastgesteld. Bij de verbinding leggen tussen de ambtelijke organisatie en de kernen is het de bedoeling dat de fysieke wijkteams, sociale teams en de kerncoördinatoren elkaar weten te vinden met signalen en ideeën. Met de opgave Leefbaarheid en Kernen (zie 4.1 programma Mens en Samenleving) werkt de organisatie aan een cultuuromslag in werken en denken. Dit betekent aandacht voor de dienstverlening en voor een andere inrichting van participatietrajecten bij de ontwikkeling van bijvoorbeeld ruimtelijke plannen, aansluitend op de geest van de aanstaande Omgevingswet. Het gaat in eerste instantie om het samenspel tussen gemeente en inwoner, inwonersorganisaties en initiatiefnemers.

De in voorbereiding zijnde Toekomstvisie en de opgave Omgevingswet kunnen nieuwe vormen van participatie en een andere inzet van de organisatie vragen. Indien de komende periode blijkt dat de inzet van mensen en middelen ontoereikend zijn, zullen de gevolgen opgenomen worden in de Perspectiefnota 2021.

Toekomstvisie

In 2019 is het proces gestart om samen met inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners een Toekomstvisie op te stellen. Naar verwachting wordt de Toekomstvisie nog in 2019 vastgesteld. De Toekomstvisie zal mede richting geven aan opgaven, en andere plannen en prioriteiten van college en gemeenteraad. Onder meer betreft dit de lokale implementatie van de Omgevingswet, de opgave Economische Kracht, de transformatieopgave in het Sociaal Domein, de opgave Leefbaarheid & Kernen en positionering van de gemeente in de regio.

Dienstverlening

De Rijksoverheid stelt hoge eisen aan de digitalisering van gemeentelijke dienstverlening. Inwoners en ondernemers moeten producten digitaal kunnen afnemen. De technologische mogelijkheden veranderen snel. Inwoners en ondernemers hebben verschillende verwachtingen, willen zelf hun zaken regelen, hun informatiekanaal kiezen, ook buiten de kantooruren. De gemeente gaat mee in deze ontwikkeling, met aandacht voor de inwoners die niet of minder digitaal vaardig zijn. Dit sluit aan bij de ambitie op dienstverlening uit het Raadsprogramma "Aan de slag!". Om adequaat te reageren op de diverse ontwikkelingen en behoeften blijft de gemeente werken aan een eigentijdse dienstverlening. Hierbij gaat het om informatieverstrekking of het leveren van producten en diensten, het ondersteunen van initiatieven vanuit de samenleving (participatie) en het faciliteren en voortijdig betrekken van belanghebbenden bij beleids- of planontwikkeling. De visie Dienstverlening Steenbergen uit 2019 is richtinggevend voor het op te stellen uitvoeringsprogramma.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we doen?
We stellen de klant centraal; we voldoen aan de behoefte en verwachting van de klant, of we overtreffen deze zelfs.	Op basis van de visie Dienstverlening Steenberghe wordt een Uitvoeringsprogramma Dienstverlening opgesteld. Het uitvoeringsprogramma geeft inzicht in maatregelen die de gemeente moet nemen om de ambitie te kunnen waarmaken, al dan niet samen met de inwoners, ondernemers, bezoekers, verenigingen, instellingen of belanghebbenden.
Wij zijn dichtbij en toegankelijk; de gemeente is voor iedereen plaats- en tijdsafhankelijk herkenbaar, bereikbaar en betrouwbaar door optimale online dienstverlening terwijl telefonisch en fysiek contact mogelijk blijft.	
Wij zijn betrokken; inwoners, ondernemers, instellingen, bezoekers en belanghebbenden voelen zich welkom, ervaren dat de gemeente er voor hen is, en voelen zich gehoord en begrepen.	
Wij organiseren samen dienstverlening; een continue verbetering van de kwaliteit en bedrijfsvoering van de gemeentebrede dienstverlening.	
Wij hebben deskundige, professionele medewerkers; medewerkers hebben voldoende kennis en vaardigheden om binnen hun handelingsruimte het verschil te maken in dienstverlening, om een prettige klantervaring tot stand te brengen bij de klant; zij willen dit continu verbeteren.	
Datagedreven dienstverlening; wij gebruiken digitale gegevens om de kwaliteit van onze dienstverlening actueel in beeld te hebben en om onze dienstverlening en bedrijfsvoering te verbeteren.	

Organisatieontwikkeling

Om beter te kunnen inspelen op de veranderingen in de samenleving, de inhoudelijke ambitie van de gemeenteraad, en de veranderde rol van de gemeentelijke overheid hebben wij een transitie van de organisatie ingezet. De vastgestelde organisatievisie is richtinggevend. In 2020 zal de focus liggen op het efficiënter en doeltreffender inrichten van de interne processen op het gebied van de planning en control cyclus. Hiertoe richten we ons onder andere op de invoering van een verplichtingen- en projectenadministratie en op het vastleggen van spelregels voor bijvoorbeeld het omgaan met overheveling van budgetten of met het storten van positieve saldi in de algemene reserve.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we doen?
Een gezonde balans tussen de inhoudelijke ambitie, de benodigde personele capaciteit (kwantitatief en kwalitatief) en het geld (de beschikbare budgetten)	Wij brengen de komende jaren de capaciteit van vaste medewerkers zowel kwantitatief als kwalitatief op het gewenste niveau.
	Afbouw van inhuur-, advies- en "overige" kosten.
	Uitvoeren van een vitaliteitsregeling.

Een uitgebreide toelichting is opgenomen in de perspectiefnota 2020 en in de paragraaf bedrijfsvoering van deze begroting.

Effectindicatoren programma Bestuur en dienstverlening

Naam Indicator	Omschrijving effectindicator	Bron	jaar laatste meting	Vorige meting	Ambitie 2022
Dienstverlening	Waardering algemene dienstverlening (rapportcijfer)	Waarstaatjegemeente/ burgerpeiling	2017	6,72	7,00
	Waardering digitale dienstverlening	Waarstaatjegemeente/ burgerpeiling	2017	6,62	7,00
	Digitale volwassenheid (percentage producten dat digitaal wordt aangeboden)	Waarstaatjegemeente/ burgerpeiling	2017	69,00	80,00
	Waardering samenwerking met de gemeente (rapportcijfer)	Waarstaatjegemeente/ burgerpeiling	2017	5,96	6,25

Kaders voor het bestaand beleid

Beleidskader (verordening of beleidsnota)	Opgesteld
<u>Verordening burgerinitiatief</u>	2002
<u>Inspraakverordening</u>	2003
<u>Verordening referendum</u>	2006
Verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid (213a GW)	2008
<u>Verordening fractieondersteuning</u>	2009
<u>Verordening commissiw bezwaarschriften</u>	2015
<u>Verordening rekenkamercommissie</u>	2015
<u>Controleverordening (213 GW)</u>	2015
Financieringsstatuut	2016
<u>Reglement van orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van de raad van de gemeente Steenbergen 2017</u>	2017
Visie Veerkrachtig Bestuur in de Brabantse Wal	2017
Convenant samenwerking Brabantse Wal	2017
Communicatiebeleidsplan 2017 Communicatie is alles, alles is communicatie	2017
Verordening op de uitgangspunten voor het financieel beleid, alsmede de regels voor het financieel beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie van de gemeente Steenbergen (financiële verordening)	2017
Nota Risicomanagement	2017
Nota reserves en voorzieningen	2017
<u>Organisatieverordening</u>	2018
<u>Archiefverordening</u>	2018
Aanwijzingsbesluit wet Markt en Overheid	2018
Diverse belastingverordeningen	2018
Notitie inkoopbeleid	2018
Plan van aanpak kerngericht werken en Overheidsparticipatie	2018

Beleidskader (verordening of beleidsnota)	Opgesteld
Visie dienstverlening gemeente Steenberg	2019
Nota waardering en afschrijving vaste activa	Nog op te stellen

Wat mag het kosten?

	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten						
Bestuur	1.695.183	1.582.061	1.683.362	1.690.227	1.706.856	1.691.356
Overhead	7.522.422	7.688.290	8.616.605	8.900.034	8.628.891	8.553.283
Burgerzaken	919.994	1.011.721	1.042.546	1.061.438	1.042.926	1.024.927
Treasury	92.888	18.200	14.250	14.250	14.250	14.250
Alg.uitk.en ov uitk.gemeentefonds	4.668	4.532	4.532	4.532	4.532	4.532
OZB woningen	378.681	384.899	402.189	405.443	405.443	405.443
Overige baten en lasten	61.555	174.076	175.758	735.055	1.187.887	1.531.778
Mutaties reserves	-	-	99.171	86.471	58.303	88.551
Totaal lasten	10.675.391	10.863.778	12.038.413	12.897.450	13.049.088	13.314.120
Baten						
Overhead	105.178	59.730	360.068	360.068	480.068	523.568
Burgerzaken	440.291	443.093	443.643	464.443	443.643	443.643
Mut.res.progr.bestuur&dienstverlening	964.309	1.239.555	1.214.919	1.094.639	613.338	396.707
Treasury	205.927	59.090	50.127	49.023	49.023	49.023
Alg.uitk.en ov uitk.gemeentefonds	33.723.008	35.255.830	36.696.677	36.827.548	36.965.850	37.352.360
OZB woningen	2.743.279	2.845.955	2.916.773	2.956.773	2.996.773	3.006.773
OZB niet-woningen	1.670.907	1.738.758	1.951.174	1.971.174	1.991.174	1.991.174
Belastingen overige	157.326	166.075	188.513	188.513	188.513	188.513
Totaal baten	40.010.225	41.808.086	43.821.894	43.912.181	43.728.382	43.951.761
Saldo	29.334.834	30.944.308	31.783.481	31.014.731	30.679.294	30.637.641

Het bovenstaande overzicht is inclusief de incidentele baten en lasten. Voor de bepaling van het zogenaamde structurele saldo dient het bovenstaande saldo geschoond te worden van deze incidentele baten en lasten. Hieronder is een overzicht opgenomen van de incidentele baten en lasten betreffende dit programma. Tevens wordt aangegeven wat het structurele saldo van dit programma is.

Overzicht incidentele baten en lasten		2020	2021	2022	2023	
Bestuursondersteuning raad en rekenkamer	Informatie college	-	-	15.500	-	Lasten
Begeleiding statushouders(K)	Verhoging taalniveau statushouders (DU)	28.847	-	-	-	Lasten

Overzicht incidentele baten en lasten		2020	2021	2022	2023	
Dienstverlening	Waarstaatjegemeente	-	10.000	-	-	Lasten
Personeel en organisatie	Incidenteel als gevolg van frictie	136.500	232.000	63.000	101.000	Lasten
Personeel en organisatie	Incidenteel als gevolg van knelpunten	95.500	-	-	-	Lasten
Personeel en organisatie	Vitaliteitsregeling kosten op basis van collectieve regeling	100.000	100.000	90.000	80.000	Lasten
Personeel en organisatie	Benodigd voor transformatie tot 2022	172.000	263.500	93.500	-	Lasten
Personeel en organisatie	Stelpost niet voorziene frictie	50.000	50.000	50.000	-	Lasten
Personeel en organisatie	Projectkosten begeleiding	60.000	60.000	60.000	-	Lasten
Huisvesting	De beveiliging van de accommodaties is nog in onderzoek en zal na evaluatie ter beluitvorming aan het college worden voorgelegd.	94.000	-	-	-	Lasten
DIV	Bewerking en overdracht	62.076	-	-	-	Lasten
Wonen, werken en beleven	in verband met toename aantal medewerkers en enkele juridische abo's	8.000	-	-	-	Lasten
Totaal incidentele lasten		806.923	715.500	372.000	181.000	
Gedekt middels onttrekking aan reserves/hogere incidentele bate		-744.847	-705.500	-372.000	-181.000	Baten
Eenmalige bate niet opnemen volledige jaarlast	Investeringsstaat 2020 t/m 2023	-16.150	-32.500	-12.600	-14.800	Baten
Totaal per saldo		45.926	-22.500	-12.600	-14.800	
Structureel saldo van dit programma		31.829.407	30.992.231	30.666.694	30.622.841	

Verbonden partijen

Aan de doelen van dit programma werken wij samen met de volgende verbonden partijen:

West-Brabants Archief

Levert een bijdrage aan een efficiënte en effectieve borging van de digitale informatie voor de bedrijfsvoering, verantwoording en controleerbaarheid nu en voor erfgoed in de toekomst. Daarnaast dient de organisatie te voorzien in het oppakken van nieuwe taken rondom het E-depot.

Regio West Brabant

Levert – in samenwerking met de gemeenten – een bijdrage bij bovengemeentelijke beleidsmatige en strategische vraagstukken. In deze regeling zijn ondergebracht het SES (Sociaal Economische Samenwerking), KCV (Kleinschalig Collectief Vervoer), Regiobureau Breda, Milieu & Afval Regio Breda, GGA (gebiedsgerichte aanpak) en het Mobiliteitscentrum West-Brabant.

Stichting Inkoopbureau West-Brabant

Het creëren van voordelen op zowel financieel, kwalitatief, procesmatig en duurzaam gebied op het terrein van inkoop en aanbestedingen voor de zelfstandige gemeenten en voorts al hetgeen met één en ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin van het woord.

Investeringsen

Investeringen 2020	Investerings- bedrag	Kap. Lasten	Struc.	Afschrijvings- periode
Kpl. Rollend materieel				
Ford connect (5095)	27.000	1.950	3.900	7 jaar
New Holland met toebehoren	22.000	2.200	4.400	5 jaar
New Holland (5113)	52.000	4.350	8.700	6 jaar
Klepelmaaier	14.000	1.200	2.400	6 jaar
Actiewagen	20.000	700	1.400	14 jaar
Handhaving auto	33.000	2.050	4.100	8 jaar
Bus onderhoud speeltoestellen	48.000	3.000	6.000	8 jaar
TOTAAL 2020	216.000	15.450	30.900	
Investeringen 2021	Investerings- bedrag	Kap. Lasten	Struc.	Afschrijvings- periode
Kpl. Rollend materieel				
Scania	180.000	9.000	18.000	10 jaar
Ford Transit met kraantje	50.000	3.600	7.200	7 jaar
Zoutstrooier	30.000	1.500	3.000	10 jaar
Zoutstrooier	30.000	1.500	3.000	10 jaar
Zoutstrooier	30.000	1.500	3.000	10 jaar
Ford bestel connect	32.000	2.300	4.600	7 jaar
TS Houtversnipperaar	35.000	3.500	7.000	5 jaar
Ford transit	44.000	3.100	6.200	7 jaar
Bus wijkteam	44.000	3.100	6.200	7 jaar
Beregenings installatie	12.000	600	1.200	10 jaar
Beregenings installatie	12.000	600	1.200	10 jaar
Jongerenbus	35.000	2.200	4.400	8 jaar
TOTAAL 2021	534.000	32.500	65.000	
Investeringen 2022	Investerings- bedrag	Kap. Lasten	Struc.	Afschrijvings- periode
Kpl. Rollend materieel				
Ransomes bladveger	16.000	800	1.600	10 jaar
Prikker combi machine	20.000	1.000	2.000	10 jaar
Bus wijkteam	44.000	3.100	6.200	7 jaar
Bus wijkteam	44.000	3.100	6.200	7 jaar
Zeroturn demo	20.000	2.000	4.000	5 jaar
Bus voorman accommodaties	30.000	1.900	3.800	8 jaar
TOTAAL 2022	174.000	11.900	23.800	

Investerings- bedrag	Kap. Lasten	Struc.	Afschrijvings- periode	
Investerings- bedrag	Kap. Lasten	Struc.	Afschrijvings- periode	
Kpl. Rollend materieel				
Ransomes cirkelmaaier	42.000	4.200	8.400	5 jaar
Carrerro met maaidek	25.000	1.800	3.600	7 jaar
Carrerro met maaidek	25.000	1.800	3.600	7 jaar
Zeroturn	20.000	2.000	4.000	5 jaar
Zeroturn	20.000	2.000	4.000	5 jaar
Rioolreiniger	24.000	1.200	2.400	10 jaar
TOTAAL 2023	156.000	13.000	26.000	

Totaal overzicht verplichte beleidsindicatoren

Naam Indicator	Beschrijving	jaar laatste meting	Vorige meting	Huidige meting	gemeente < 25.000	gemeente 25.000 - 50.000
.						
Formatie (eigen indicator)	Fte per 1.000 inwoners	2018	6,40	6,50		
Apparaatskosten (eigen indicator)	Kosten er inwoner	2018	€ 436	€ 450		
Externe inhuur (eigen indicator)	% totale loonsom (incl. inhuur)	2018	13%	10%		
Overhead (eigen indicator)	% totale lasten (excl.res.)	2018	11%	14%		
Verwijzingen Halt	Het aantal verwijzingen naar Halt, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 12-17 jaar.	2017	238,00	159,00	100,00	111,00
Harde kern jongeren	Het aantal harde kern jongeren, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 12-24 jaar.	2015	0,60			
Winkeldiefstallen	Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners.	2017	0,60	0,60	0,60	1,00
Geweldsmisdrijven	Het aantal geweldsmisdrijven, per 1.000 inwoners. Voorbeelden van geweldsmisdrijven zijn seksuele misdrijven, levensdelicten zoals moord en doodslag en dood en lichamelijk letsel door schuld (bedreiging, mishandeling, etc.).	2017	3,40	2,80	2,90	3,40
Diefstallen uit woning	Het aantal diefstallen uit woningen, per 1.000 inwoners.	2017	1,70	1,80	2,10	2,00
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Het aantal vernielingen en beschadigingen, per 1.000 inwoners.	2016	4,90	6,40	3,60	4,20
Jongeren met delict voor rechter	Het percentage jongeren (12-21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen.	2015	0,78	0,78	0,82	1,06
Niet sporters	Het percentage inwoners dat niet sport ten opzichte van het totaal aantal inwoners.	2016	55,60	55,60	48,80	49,30
Absoluut verzuim	Het aantal leerplichtigen dat niet staat ingeschreven op een school, per 1.000 leerlingen.	2017	3,44	4,95	1,19	1,30
Relatief verzuim	Het aantal leerplichtigen dat wel staat ingeschreven op een school, maar ongeoorloofd afwezig is, per 1.000 leerlingen.	2017	25,01	17,46	17,09	20,90
Vroegtijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie(vsv-ers)	Het percentage van het totaal aantal leerlingen (12 - 23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat.	2016	1,50	1,10	1,40	1,60

Naam Indicator	Beschrijving	jaar laatste meting	Vorige meting	Huidige meting	gemeente < 25.000	gemeente 25.000 - 50.000
Melding kindermishandeling	Het percentage leerlingen (4-12 jaar) in het primair onderwijs dat kans heeft op een leerachterstand.	niet bekend				
Jongeren (t/m 18 jaar) met jeugdhulp	Het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp ten opzicht van alle jongeren tot 18 jaar.	2017	11,00	11,20	9,20	10,10
Jongeren (t/m 18 jaar) met jeugdbescherming	Het percentage jongeren tot 18 jaar met een jeugdbeschermingsmaatregel ten opzichte van alle jongeren tot 18 jaar.	2017	1,3	1,2	0,9	1,00
Jongeren (t/m 23 jaar) met jeugdreclassering	Het percentage jongeren (12-22 jaar) met een jeugdreclasseringsmaatregel ten opzichte van alle jongeren (12-22 jaar).	2017	0,3	0,3	0,5	0,30
Cliënten met een maatwerkarrangement WMO	Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo. Voor de Wmo gegevens geldt dat het referentiegemiddelde gebaseerd is op 180 deelnemende gemeenten.	2017	29	61	50	56
Funcziemenging	De funcziemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.	2017	41,1	41,9	48,3	49,5
Vestigingen (van bedrijven)	Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.	2017	125,4	124,3	154	142,6
Banen	Het aantal banen, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.	2017	456	453,7	648	687
Werkloze jongeren	Het percentage werkloze jongeren (16-22 jaar).	2015	1,6	1,6	0,92	1,24
Netto Participatiegraad	Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking.	2017	68,1	68,8	68,7	68,3
Personen met een bijstandsuitkering	Het aantal personen met een bijstandsuitkering, per 1.000 inwoners.	2017	22,3	19,9	19,9	25,8
Personen met een lopend re-integratietraject	Het aantal re-integratievoorzieningen, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar	2017	18	18,4	19	niet bekend
Kinderen in armoede	Het percentage kinderen tot 18 jaar dat in een gezin leeft dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen.	2015	4,86	4,9	3,39	4,35
Omvang huishoudelijk restafval	De hoeveelheid restafval per bewoner per jaar (kg)	2016	187	183	137	151

Naam Indicator	Beschrijving	jaar laatste meting	Vorige meting	Huidige meting	gemeente < 25.000	gemeente 25.000 - 50.000
Hernieuwbare elektriciteit	Hernieuwbare elektriciteit is elektriciteit die is opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa.	2016	19,5	29,6	niet bekend	16,3
Nieuw gebouwde woningen	Het aantal nieuwbouwwoningen, per 1.000 woningen.	2016	12,9	12,9	7,8	6,6
Demografische druk	De som van het aantal personen van 0 tot 15 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 15 tot 65 jaar.	2018	65,9	65,9	79	77,8
Ziekenhuisopname na verkeersongeval met een motorvoertuig	als aandeel van het totaal aantal ongevallen die leiden tot ziekenhuisopnamen.	2015	12			
Overige vervoersongevallen met een gewonde fietser	als aandeel van het totaal aantal ongevallen die leiden tot ziekenhuisopnamen.	2015	6			
Gemiddelde WOZ waarde	De gemiddelde WOZ waarde van woningen.	2018	207	207	268	243
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.	2018	672	695	708	678
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.	2018	757	784	784	753

Paragrafen en bijlagen

Paragrafen

Paragraaf lokale heffingen

Overzicht lokale heffingen

Onderstaande tabel geeft weer welke opbrengsten uit lokale heffingen zijn geraamd als dekking in de begroting:

Omschrijving	Jaarrekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Onroerende zaakbelastingen:			
- eigenaren	3.756.000	3.898.400	4.062.000
- gebruikers	615.000	646.300	765.900
Afvalstoffenheffing	2.952.300	3.312.800	3.672.800
Rioolheffing	1.591.400	1.641.500	1.694.900
Hondenbelasting	97.800	101.800	103.300
Toeristenbelasting	56.000	80.000	79.200
Forensenbelasting	7.400	14.200	7.100
Reclamebelasting	57.200	62.200	83.200
Leges bouwvergunningen c.a.	779.200	760.900	717.500
Leges burgerzaken	440.100	440.900	437.000
Leges openbare orde	17.100	13.000	13.000
Marktgelden	2.700	3.100	3.100
Begraafrechten	42.200	61.800	74.300
Totaal	10.414.400	11.036.900	11.713.300

Ontwikkelingen van de lokale lasten / overhead

In het raadsprogramma Aan de slag! 2019-2022 is opgenomen dat de totale belastingdruk maximaal wordt verhoogd met loon- en prijsstijgingen (inflatievolgend). Bij de begroting 2020 is voor de OZB uitgegaan van een stijgingspercentage van 2%. Voor de afvalstoffenheffing en rioolheffing is uitgegaan van 100% kostendekking.

De lokale lasten voor 2020 bedragen:

	Eénpersoonshuishoudens		Meerpersoonshuishoudens	
	2019	2020	2019	2020
OZB-Zakelijk recht	€ 280	€ 285	€ 280	€ 285
Rioolheffing	€ 155	€ 159	€ 155	€ 159
Afvalstoffenheffing	€ 267	€ 292	€ 356	€ 389
Totaal	€ 702	€ 736	€ 791	€ 833
Stijgingspercentage		4,8 %		5,3 %

	Eénpersoonshuishoudens	Meerpersoonshuishoudens
Landelijk gemiddelde	€ 673	€ 740

In de bovenstaande tabel is bij de berekening van de woonlasten uitgegaan van een woning met een gemiddelde WOZ-waarde van € 235.000,- en een tariefstijging voor 2020 van 2%. Het bedrag dat is opgenomen als landelijk gemiddelde woonlast voor 2019 is ontleend aan de Atlas van de lokale belastingen 2019 (de COELO atlas).

Plaats op de ranglijst

In dezelfde Atlas zijn de lasten van alle 387 Nederlandse gemeenten in beeld gebracht en op een ranglijst gezet. Daarbij worden de lasten voor OZB, afvalstoffenheffing en rioolrecht bij elkaar opgesteld voor gemiddelde huishoudens, verdeeld naar huurders en eigenaren. Uit deze ranglijst blijkt dat Steenbergen voor de eigenaren op plaats 237 staat en voor de huurders op plaats 340. Hoe lager op de ranglijst, hoe duurder de gemeente. Op 3 oktober 2019 is het rapport "Gemeentelijke Lasten Steenbergen" aangeboden aan de raad. Dit rapport bevat een regionale vergelijking van gemeentelijke lasten (OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffing). Elders in deze paragraaf zal op de afzonderlijke heffingen nader worden ingegaan.

Overhead

Overhead en rentetoerekening centraal

Onder overhead wordt verstaan het geheel van functies gericht op de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. In het gewijzigde BBV en in de begroting worden baten en lasten van overhead niet meer onder de afzonderlijke beleidsprogramma 's geregistreerd maar in opgenomen in het programma Bestuur en Dienstverlening.

Overhead wordt ook toegerekend aan taken en activiteiten waarvoor de gemeente kostendekkende tarieven berekent. Door de bovengenoemde wetswijziging moet deze overhead echter extracomptabel worden berekend in de vorm van een opslagpercentage. De gemeente legt in de financiële verordening vast welke methode wordt gevolgd bij het bepalen van het percentage overhead. Bij de berekening van de kostendekkendheid van de diverse heffingen wordt het toegerekende bedrag aan overhead afzonderlijk vermeld.

Het opslagpercentage overhead op de personeelskosten voor 2020 bedraagt 80,86% en voor de buitendienst 67,8%. Voor de buitendienst is het percentage omdat deze niet zijn gehuisvest in het gemeentehuis.

Onroerende zaakbelastingen

In 2019 is de macronorm voor de laatste keer toegepast. Dit is een norm voor de totale opbrengsten OZB in Nederland. De macronorm wordt in 2020 vervangen door een benchmark van de woonlasten, uitgevoerd door het COELO.

Sinds 2008 worden alle panden jaarlijks opnieuw gewaardeerd. In 2020 geldt de waardepeildatum 1-1-2019. In 2019 gold de waardepeildatum 1-1-2018. Bij het verschijnen van deze begroting is een start gemaakt met de herwaardering van alle objecten naar de waardepeildatum 1-1-2019. Bij de vaststelling van de OZB-tarieven zal de herwaardering naar waardepeildatum 1-1-2019 grotendeels zijn afgerond. Mocht dan blijken dat de waardeontwikkeling van de woningen en/of niet-woningen is veranderd, dan zal hier bij de vaststelling van het heffingspercentage rekening mee worden gehouden.

Voor de bepaling van de OZB-opbrengst is uitgegaan van een inflatiepercentage van 2%.

Afvalstoffenheffing

Beleidskeuzes afvalstoffenheffingbeleidsplan Van Afval Naar Grondstof 2016-2020

De gemeente Steenbergen heeft als beleidsuitgangspunt kostendekkende tarieven voor de afvalstoffenheffing.

In april 2016 is het beleidsplan Van Afval Naar Grondstof 2016-2020 vastgesteld. Hierbij is de ambitie vastgesteld om te gaan voor 100 kg restafval/inwoner in 2020 en dat 75% van het totale afval wordt aangeboden voor hergebruik. In 2017 stond de teller nog op 232 kg per inwoner. Er is in het beleidsplan gekozen voor het inzamelscenario Omgekeerd inzamelen zonder tarief op restafval. Op 1 april 2018 is hier gemeentebreed mee gestart. Eind 2018 was het resultaat van grof- en fijn restafval totaal 172 kg/inwoner. Naast Omgekeerd Inzamelen is het van belang dat we in blijven zetten op de bewustwording van de inwoners. Dit vergt inspanning op het gebied van communicatie en voorlichting. Fasegewijs blijven we dus hier extra aandacht schenken.

Verder zullen de komende jaren nog diverse andere onderwerpen worden opgepakt, zoals o.a. een haalbaarheidsonderzoek naar gft bij hoogbouw.

Budgettaire ontwikkelingen

In de perspectiefnota 2020 is uitgebreid ingegaan op de budgettaire ontwikkelingen van het product Afval. Daarin is een tariefstijging aangekondigd van gemiddeld € 30 per huishouden. De belangrijkste kostenstijgingen hebben betrekking op de hogere kosten voor het inzamelen van plastic en drankencartons, afvalbelasting op de verbranding van restafval en een hoger aanbod van GFT afval. Verder is een stijging te zien bij de inzamelkosten als gevolg van een hogere frequentie dan aanvankelijk was voorzien. Mogelijkheden om - binnen het bestaande beleid - te komen tot substantiele besparingen zijn onderzocht maar niet realistisch gebleken. Dit betekent dat de aangekondigde kostenstijging volledig wordt doorgerekend in het tarief.

Onderzoek Milieustraat

Op 2 april van dit jaar is de raad uitgebreid geïnformeerd over de onderzoeksresultaten milieustraat en gemeentewerf. Diverse scenario's zijn onderzocht en het college is in principe voorstander van scenario 2 (Uitbreiden bestaande locatie met Renessestraat 1 en optimalisatie). Aanvullend onderzoek op het gebied van geluid en vergunningplicht heeft inmiddels uitgewezen dat deze voorkeursvariant haalbaar wordt geacht. Het beoogde scenario maakt voor de komende jaren een toekomstbestendige milieustraat en gemeentewerf mogelijk. In het laatste kwartaal 2019 zal besluitvorming worden voorgelegd inclusief de financiële consequenties. (investeringsvoorstel).

Naheffing Attero als gevolg van te weinig aanlevering van restafval

Zes Brabantse gewesten hadden een contract met Attero voor het verwerken van het GFT- en Restafval tot 1 februari 2017. De gemeente Steenbergen valt onder het voormalig GSV gewest, het huidige gewest Westelijk Noord-Brabant. Dit gewest bestaat uit de volgende gemeenten: Bergen op Zoom, Roosendaal, Halderberge, Woensdrecht, Steenbergen, Rucphen en deels Moerdijk. De zes gewesten moeten volgens eerdere afspraak totaal 510.000 ton restafval per jaar ter verwerking aan Attero aanleveren. Omdat dit aantal niet meer werd gehaald heeft Attero bekeken welke gewesten, omgerekend per inwoner, de minimale hoeveelheid niet meer halen. Naar aanleiding hiervan heeft Attero aan diverse gewesten een naheffing gezonden. De gewesten waren het hier niet mee eens en zij besloten om voor dit onderwerp gezamenlijk op te trekken bij eventuele gerechtelijke procedures. De Vereniging van Contractanten behartigt de belangen van deze gewesten. Attero had een vernietigingsprocedure opgestart tegen het arbitrale vonnis 2011-2014. De uitspraak is ten voordele van de gemeenten/gewesten uitgevallen. Er hoeft over deze periode geen naheffing te worden betaald en deze jaren zijn daarmee dus afgerond. Attero heeft tevens een arbitragezaak tegen de gewesten aangespannen over de jaren 2015-2017. Deze juridische procedure loopt. Hier kan nog geen uitsluitsel over worden gegeven.

Kostendekkendheid, maatstaf van heffing en tariefstelsel

Het beleidsuitgangspunt van de lokale heffingen is dat het tarief kostendekkend moet zijn. Verder is besloten om de BTW in de tariefsberekening mee te nemen.

2018 was het overgangsjaar naar Omgekeerd Inzamelen zonder tarief op restafval. Hierdoor was er sprake van twee inzamelsystemen in één jaar. De tariefstelling was enerzijds op basis van een containerpakket dat op een adres stond, anderzijds voor nieuwe vestigingen op basis van één- of meerpersoonshuishoudens in combinatie met een grote of kleine GFT container. Voor de tariefstelling afvalstoffenheffing met ingang van 2019 is besloten om dit te baseren op één- of meerpersoonshuishouden. In 2020 zal dit worden gecontinueerd. Uitgangspunt is geen tarief op restafval.

Het tarief voor een éénpersoonshuishouden bedraagt 75% van een meerpersoonshuishouden. De kosten voor afvalverwijdering zijn in 2020 € 3.676.100,- , inclusief € 510.200,- verrekenbare BTW, € 106.600,- voor kwijtscheldingen en € 264.400,- voor overhead.

Bij de berekening van de tarieven is uitgegaan van:

éénpersoonshuishoudens	meerpersoonshuishoudens
2.825	7.321

Bij het opstellen van de begroting 2020 zijn daar de volgende tarieven afvalstoffenheffing uitgekomen:

	Jaarrekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Restafval:			
grote container	€ 265		
kleine container	€ 199		
GFT:			
grote container	€ 73		
kleine container	€ 55		
éénpersoonshuishouden		€ 267	€ 292
meerpersoonshuishouden		€ 356	€ 389

Kostenonderbouwing afvalstoffenheffing 2020

Activiteit	Bedrag	Gemengde activiteit	Toerekening	Toelichting	Verhaalbare kosten
Inzameling	1.393.598	nee	100%		1.393.598
Verwerking	1.303.846	nee	100%		1.303.846
Beleidskosten	183.497	nee	100%		183.497
Communicatie	10.000	nee	100%		10.000
Handhaving	28.487	nee	100%		28.487
Overig	133.000	nee	100%		133.000
Perceptiekosten afvalstoffenheffing	6.752	nee	100%		6.752
Kwijtscheldingen	106.640	nee	100%		106.640
Toerekenbare BTW	510.232	nee	100%		510.232
TOTAAL	3.676.053				3.676.053
Kostendeckendheid van de afvalstoffenheffing					

Activiteit	Bedrag	Gemengde activiteit	Toerekening	Toelichting	Verhaalbare kosten
7.3 Afval	3.125.240				
0.8 Overige baten en lasten:					
0.10 Mutaties reserves	-				
6.3 Inkomensregelingen (kwijtschelding)	106.640				
0.8 Overige baten en lasten:					
Inkomsten 7.3 Afval, excl. Heffingen	-330.444				
Netto kosten 7.3 Afval	2.901.436				
<i>Toe te rekenen kosten:</i>					
Overhead	264.385				
BTW	510.232				
Totale kosten	3.676.053				
Opbrengst heffingen	3.672.769				
Dekking		100%			

Rioolheffing

Beleidskeuzes rioolheffing en mate van kostendekkendheid

Het gemeentelijk waterbeheer omvat steeds meer werkzaamheden die niet aan individuele belangen zijn toe te rekenen. Denk aan het afvoeren van regenwater en het grondwaterbeheer. De gemeentelijke uitgaven op dit gebied zullen de komende jaren aanzienlijk toenemen als gevolg van het Nationaal Bestuursakkoord Water en de Europese kaderrichtlijn water.

Bij het vernieuwde Gemeentelijk RioleringsPlan (GRP) hoort een kostendekkingsplan. In dit kostendekkingsplan worden de kosten voor de rioleringsvoorzieningen voor de komende twintig jaar opgenomen.

Maatstaf van heffing en tariefstelsel

De belasting wordt geheven naar een vast bedrag per perceel. Het tarief voor 2020 bedraagt € 159,- (2019: € 155,-). Het gemiddelde tarief van rioolheffing in Nederland lag in 2019 op € 196,-. In de kosten voor het beheer en onderhoud riolering worden de kosten voor vegen, onkruidbestrijding en onderhoud van de watergangen gedeeltelijk toegerekend naar dit product. De kosten van vegen en onkruidbestrijding bedragen op jaarbasis € 499.500,-, inclusief btw. Landelijk is er een richtsnoer ontwikkeld die aangeeft dat 1/3 deel van deze kosten mogen worden toegerekend naar het product riolering. Vrijwel alle gemeenten passen deze lijn toe bij de berekening van het tarief voor de rioolheffing. Een bedrag van € 164.800,- (1/3 deel van € 499.500,-) is meegenomen in de kosten van riolering en is bij de tariefberekening voor 2020 rekening mee gehouden.

Voor het onderhoud van de watergangen bedraagt de storting in de voorziening baggeren voor 2020 € 84.025,-, zoals is aangegeven in het baggerbeheerplan stedelijk water 2019-2026. Een landelijk gehanteerde norm is dat 25% van deze kosten, € 21.000,-, gedekt kan worden vanuit de rioolheffing.

Activiteitenoverzicht rioolheffing 2020

Activiteit	Bedrag	Gemengde activiteit	Toerekening	Toelichting	Verhaalbare kosten
Vervanging/aanleg/verbetering	407.963		100%		407.963
Onderhoud en reparatie	664.749		100%		664.749
Onkruidbestrijding en vegen	467.000		33%		154.110
Begeleiding en opdrachtgeving	301.152		100%		301.152
Perceptiekosten	57.413		100%		57.413
Kwijtscheldingen	50.000		100%		50.000
Toerekenbare BTW	124.790		100%		124.790
Meerjarig perspectief					
toevoeging baggerfonds	84.025		25%		21.006
onttrekking voorziening	-89.118		100%		-89.118
TOTAAL	2.067.974				1.692.065
Kostendekkendheid van de rioolheffing					
2.1 Verkeer en vervoer	154.110				
7.2 Riolering	1.261.745				
7.2 Riolering: niet toe te rekenen (product water)	-49.922				
0.10 Mutaties reserves (25%)	21.006				
6.3 Inkomensregelingen (kwijtschelding)	50.000				
0.8 Overige baten en lasten:					
Kapitaallasten investeringen 2020	38.050				
Inkomsten 7.2 Riolering, excl. Heffingen	-94.618				
Netto kosten 7.2 Riolering	1.380.371				
<i>Toe te rekenen kosten:</i>					
Overhead	186.904				
BTW	124.790				
Totale kosten	1.692.065				
Opbrengst heffingen	1.694.940				
Dekking		100%			

Hondenbelasting

Vanaf 2021 wordt de hondenbelasting afgeschaft. Het jaar 2020 gebruiken we om te onderzoeken welke voorzieningen we in stand willen houden en welke niet. Tegenover het vervallen van de inkomsten € 103.300,- staan ook kostenbesparingen. Wij hanteren op dit moment het uitgangspunt dat de kosten kunnen worden afgebouwd tot een bedrag van € 10.000,-.

Voor 2019 wordt een inflatiecorrectie van 2% toegepast, waardoor het tarief voor de eerste hond € 39,- bedraagt. Voor elke volgende hond wordt het tarief met € 2,50 verhoogd. Het tarief voor een kennel bedraagt € 79,-.

Het gemiddelde tarief voor de hondenbelasting in Nederland lag in 2019 op € 45,-.

Bij de begroting 2020 is uitgegaan van 2.561 honden (2019 2.593 honden). Daarnaast zijn er nog 28 kennels. Voor 2020 wordt een opbrengst verwacht van € 103.300,- (2019 € 101.800,-).

Toeristenbelasting

Met de toeristenbelasting wordt het houden van nachtverblijf tegen vergoeding door niet-ingezetenen van de gemeente belast, in welk soort woning, onderkomen of gebouw zij ook overnachten.

De opbrengst van de toeristenbelasting voor 2020 wordt geraamd op € 79.200,- en is berekend op basis van het aantal registraties in 2017:

Arbeidsmigranten: 42.000 overnachtingen à € 1,10 = € 46.200,-

Toeristisch verblijf: 30.000 overnachtingen à € 1,10 = € 33.000,-

Forensenbelasting

Forensenbelasting kan worden geheven voor natuurlijke personen die voor meer dan 90 dagen een woning in de gemeente Steenbergen ter beschikking hebben en hier niet staan ingeschreven. Het merendeel van de opbrengst van de forensenbelasting kwam in het verleden van de Sunclass-woningen in Nieuw-Vossemeer. In 2007 en 2008 zijn veel woningen verkocht aan inwoners uit de gemeente Steenbergen of aan bedrijven. De geraamde opbrengst is hierdoor sterk teruggelopen. Er zijn nu 23 panden in de gemeente waarvoor forensenbelasting geheven kan worden.

Het tarief voor 2020 voor de forensenbelasting bedraagt € 308,-. De totale opbrengst voor 2020 wordt geraamd op € 7.084,-.

Reclamebelasting

Per 1 januari 2012 is de reclamebelasting ingevoerd in het centrum van Steenbergen. De opbrengst van de reclamebelasting komt ten gunste van het ondernemersfonds, waarmee collectieve activiteiten en projecten in het centrum van Steenbergen voor en door ondernemers gefinancierd worden. Tot en met belastingjaar 2019 bedroeg de reclamebelasting een vast tarief per jaar. Deze werd elk jaar geïndexeerd met de inflatiecorrectie.

Eind 2018 is naar aanleiding van het vastgestelde centrumplan 'Vitaal Hart van de Stad met sterke Toegangspoorten', vastgesteld door de raad in februari 2018, een proces gestart om het functioneren van het ondernemersfonds te evalueren en herijken. Uit de evaluatie is gebleken dat er meer behoefte is aan differentiatie van het tarief; een eerlijkere verdeelsleutel waarbij kleinere ondernemers bij voorkeur wat minder bijdragen en grotere ondernemers wat meer. Er is gekozen om de differentiatie te baseren op de hoogte van de WOZ-waarde. Om tot een verhoogde opbrengst te komen, is gekozen voor onderstaande tariefstelling.

WOZ-waarde	Tarief	Aantal objecten	Opbrengst
< 200.000	€ 500	103	€ 51.500
< 400.000	€ 650	35	€ 22.750
< 600.000	€ 800	4	€ 3.200

> 600.000	€ 950	6	€ 5.700
Opbrengst totaal			€ 83.150 1)

1) Het aantal objecten en dus de verwachte opbrengst is gebaseerd op een peiling in augustus 2019. Dit aantal is een momentopname en kan fluctueren. Dit is afhankelijk van onder andere leegstand en het daadwerkelijk hebben van een reclame-uiting.

Door een kleine aanpassing van de gebiedskaart behorende bij de verordening en door optimalisatie van het belastingbestand, is het aantal te belasten objecten uitgebreid ten opzichte van belastingjaar 2019.

Van de opbrengst wordt € 55.000,- aangewend voor het uitvoeringsprogramma StadHaven en de overige € 7.215,- is bestemd ter dekking van de perceptiekosten. De hogere geraamde opbrengst ten opzichte van 2019 ad € 20.935,- wordt gestort in de bestemmingsreserve reclamebelasting.

Lijkbezorgingsrechten

Beleidskeuzes lijkbezorgingsrechten

Mate van kostendekkendheid

De tarieven van de lijkbezorgingsrechten zullen niet kostendekkend zijn. De reden hiervoor is dat bepaalde kosten niet meer doorberekend kunnen worden aan de reeds uitgegeven graven. Om toekomstige nieuwe begravingen niet met deze kosten te belasten wordt voor de resterende exploitatieperiode een jaarlijks tekort op de algemene dienst geaccepteerd.

Buiten het kostenverhaal gehouden specifieke activiteiten

Op de begraafplaats aan de Steenbergseweg vinden de meeste begravingen plaats. Voor de berekening van kostendekkende tarieven wordt uitgegaan van de exploitatielasten van deze begraafplaats.

Specifieke omstandigheden

Niet van toepassing

Maatstaf voor heffing en tariefstelling

De maatstaf voor heffing en het stellen van het tarief voor lijkbezorgingsrechten is een vast bedrag per graf, urnengraf of -nis voor een periode van 10 of 20 jaar, gebaseerd op het profijtbeginnel.

Opgenomen niet wettelijke vrijstellingen

Niet van toepassing

Kostenonderbouwing lijkbezorgingsrechten 2020

Activiteit	Bedrag	Gemengde activiteit	Toerekening	Toelichting	Verhaalbare kosten
Verlenen van rechten	3.659	nee	100%		3.659
Begraven	10.392	nee	100%		10.392
Ontmoeten, herdenken	15.878	nee	100%		15.878
Onderhoud	84.820	nee	100%		84.820
Overige activiteiten lijkbezorging	1.903	nee	100%		1.903
Meerjarig perspectief					-

Activiteit	Bedrag	Gemengde activiteit	Toerekening	Toelichting	Verhaalbare kosten
storting reserve	18.877	nee	100%		18.877
TOTAAL	135.528				135.528
Kostendekkendheid van de lijkbezorging					
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	97.011				
0.10 Mutaties reserves	18.877				
Netto kosten 7.5 Begraafplaatsen en crematoria	115.888				
<i>Toe te rekenen kosten:</i>					
Overhead	19.640				
Totale kosten	135.528				
Opbrengst heffingen	74.269				
Dekking		55%			

Leges

Leges algemeen

Het uitgangspunt voor het bepalen van de hoogte van de leges is dat de leges kostendekkend moeten zijn. Er wordt zoveel mogelijk gewerkt met een tijdsbesteding per verleende dienst. In enkele gevallen geldt een wettelijk tarief.

Kostenonderbouwing leges algemeen 2020

Activiteit	Bedrag	Gemengde activiteit	Toerekening	Toelichting	Verhaalbare kosten
Burgerlijke stand	36.508		100%		36.508
Reisdocumenten	282.027		100%		282.027
Rijbewijzen	111.637		100%		111.637
Verstrekingen uit de GBA	3.250		100%		3.250
Verstreking uit het Kiezersregister	nvt				
Verstrekingen op grond van Wet bescherming persoonsgegevens	nvt				
Vastgoedinformatie	5.000		100%		5.000
Overige publiekszaken	31.190		100%		31.190
Kansspelen	1.000		100%		1.000
Telecommunicatie/nutsvoorzieningen	26.400		100%		26.400
Verkeer en vervoer	10.000		25%		2.500
Leegstandswet	1.230		100%		1.230
Diversen	2.555		100%		2.555
Horeca	10.215		100%		10.215

Activiteit	Bedrag	Gemengde activiteit	Toerekening	Toelichting	Verhaalbare kosten
Exploitatie kindercentrum, peuterspeelzaal of gastouderbureau	1.250		100%		1.250
BTW	14.032		100%		14.032
TOTAAL	536.294				528.794
Kostendekkendheid leges					
Titel 1, hoofdstuk 1 Burgerlijke stand					
Lasten 0.2 Burgerzaken	26.866				
<i>Toe te rekenen kosten:</i>					
Overhead	9.641				
Totale kosten	36.508				
Opbrengst heffingen	28.348				
Dekking		78%			
Titel 1, hoofdstuk 2 Reisdocumenten en Nederlandse identiteitskaart					
Lasten 0.2 Burgerzaken	230.866				
<i>Toe te rekenen kosten:</i>					
Overhead	51.162				
BTW	8.173				
Totale kosten	290.201				
Opbrengst heffingen	257.300				
Dekking		89%			
Titel 1, hoofdstuk 3 Rijbewijzen					
Lasten 0.2 Burgerzaken	85.008				
<i>Toe te rekenen kosten:</i>					
Overhead	26.629				
BTW	4.758				
Totale kosten	116.395				
Opbrengst heffingen	116.860				
Dekking		100%			
Titel 1, hoofdstuk 4 Verstrekkingen uit de basisregistratie personen					
Lasten 0.2 Burgerzaken	1.797				
<i>Toe te rekenen kosten:</i>					
Overhead	1.453				
Totale kosten	3.250				
Opbrengst heffingen	3.250				
Dekking		100%			

Activiteit	Bedrag	Gemengde activiteit	Toerekening	Toelichting	Verhaalbare kosten
Titel 1, hoofdstuk 5 Verstrekkingen uit het Kiezersregister					
Geen leges geraamd in 2020					
Titel 1, hoofdstuk 6 Verstrekkingen op grond van de Wet bescherming persoonsgegevens					
Geen leges geraamd in 2020					
Titel 1, hoofdstuk 7 Bestuursstukken					
Geen leges geraamd in 2020					
Titel 1, hoofdstuk 8 Vastgoedinformatie					
Lasten 8.1 Ruimtelijke ordening	2.765				
<i>Toe te rekenen kosten:</i>					
Overhead	2.235				
Totale kosten	5.000				
Opbrengst heffingen	5.000				
Dekking		100%			
Titel 1, hoofdstuk 9 Overige publiekszaken					
Lasten 0.2 Burgerzaken	27.768				
<i>Toe te rekenen kosten:</i>					
Overhead	3.422				
Totale kosten	31.190				
Opbrengst heffingen	31.190				
Dekking		100%			
Titel 1, hoofdstuk 10 Gemeentearchief					
Geen leges geraamd in 2020					
Titel 1, hoofdstuk 11 (gereserveerd)					
Titel 1, hoofdstuk 12 (gereserveerd)					
Titel 1, hoofdstuk 13 Kansspelen					
Lasten 1.2 Openbare orde en veiligheid	1.000				
<i>Toe te rekenen kosten:</i>					
Overhead					
Totale kosten	1.000				
Opbrengst heffingen	1.000				
Dekking		100%			
Titel 1, hoofdstuk 14 Telecommunicatie/ Nutsvoorzieningen					
Lasten 2.1 Verkeer en vervoer	17.056				
<i>Toe te rekenen kosten:</i>					
Overhead	9.344				
BTW	1.100				

Activiteit	Bedrag	Gemengde activiteit	Toerekening	Toelichting	Verhaalbare kosten
Totale kosten	27.500				
Opbrengst heffingen	27.500				
Dekking		100%			
Titel 1, hoofdstuk 15 Verkeer en vervoer					
Lasten 6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	10.000				
Niet toe te rekenen kosten	7.500				
<i>Toe te rekenen kosten:</i>	2.500				
Totale kosten	2.500				
Opbrengst heffingen	2.500				
Dekking		100%			
Titel 1, hoofdstuk 16 Leegstandswet					
Lasten 8.3 Wonen en bouwen	680				
<i>Toe te rekenen kosten:</i>					
Overhead	550				
Totale kosten	1.230				
Opbrengst heffingen	1.230				
Dekking		100%			
Titel 1, hoofdstuk 17 Diversen					
Lasten 0.2 Burgerzaken	400				
Lasten 1.2 Openbare orde en veiligheid	1.013				
<i>Toe te rekenen kosten:</i>					
Overhead	1.142				
Totale kosten	2.555				
Opbrengst heffingen	2.555				
Dekking		100%			
Titel 3, hoofdstuk 1 Horeca					
Lasten 1.2 Openbare orde en veiligheid	5.648				
<i>Toe te rekenen kosten:</i>					
Overhead	4.567				
Totale kosten	10.215				
Opbrengst heffingen	10.215				
Dekking		100%			
Titel 3, hoofdstuk 2 Organiseren evenementen of markten					
Geen leges geraamd in 2020					
Titel 3, hoofdstuk 3 Prostitutiebedrijven					
Geen leges geraamd in 2020					

Activiteit	Bedrag	Gemengde activiteit	Toerekening	Toelichting	Verhaalbare kosten
Titel 3, hoofdstuk 4 Inrichtingen					
Geen leges geraamd in 2020					
Titel 3, hoofdstuk 5 Toezicht op bedrijfsmatige activiteiten en gebouwen					
Geen leges geraamd in 2020					
Titel 3, hoofdstuk 6 Markten					
Geen leges geraamd in 2020					
Titel 3, hoofdstuk 7 Winkeltijdenwet					
Geen leges geraamd in 2020					
Titel 3, hoofdstuk 8 In deze titel niet benoemde vergunning, ontheffing of andere beschikking					
Lasten 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	691				
<i>Toe te rekenen kosten:</i>					
Overhead	559				
Totale kosten	1.250				
Opbrengst heffingen	1.250				
Dekking		100%			

Leges omgevingsvergunning

De leges van de omgevingsvergunning vormen de belangrijkste inkomstenpost voor wat betreft de opbrengst van leges. Voor 2020 wordt het promillage voor de leges van de omgevingsvergunning voor bouwactiviteiten verhoogd van 1,89 naar 2,0.

Specifieke omstandigheden

Voor kassenbouw wordt een lager percentage naar rato van de bouwsom geheven in verband met het feit dat de bouw van een kas over het algemeen een repeterend karakter heeft en er minder technische regels vanuit het bouwbesluit van toepassing zijn dan bij een regulier bouwwerk.

Maatstaf van heffing en tariefstelling

Vast bedrag per aanvraag verhoogd met een variabel bedrag naar rato van de bouwsom.

Opgenomen niet wettelijke vrijstellingen

Niet van toepassing.

Kostenonderbouwing leges omgevingsvergunning 2020

Activiteit	Bedrag	Gemengde activiteit	Toerekening	Toelichting	Verhaalbare kosten
Algemeen					
Bouwen	684.791		100%		684.791
Aanleggen	5.635		100%		5.635
Planalogische afwijking	15.000		100%		15.000
Brandveilig gebruik	4.070		100%		4.070
Vellen houtopstand	1.110		100%		1.110

Activiteit	Bedrag	Gemengde activiteit	Toerekening	Toelichting	Verhaalbare kosten
Uitweg	2.547		100%		2.547
Toerekenbare btw	5.145		100%		5.145
TOTAAL	718.298				718.298
Kostendekkendheid leges omgevingsvergunning					
Titel 2, hoofdstuk 2 vooroverleg					
Lasten 8.3 Wonen en bouwen	5.283				
<i>Toe te rekenen kosten:</i>					
Overhead	7.118				
Totale kosten	12.401				
Opbrengst heffingen	12.376				
Dekking		100%			
Titel 2, hoofdstuk 3 Omgevingsvergunning					
Lasten 8.3 Wonen en bouwen	424.211				
<i>Toe te rekenen kosten:</i>					
Overhead	261.542				
Btw	5.145				
Totale kosten	690.897				
Opbrengst heffingen	690.081				
Dekking		100%			
Titel 2, hoofdstuk 5 Bestemmingswijzigingen					
Lasten 8.3 Wonen en bouwen	8.344				
<i>Toe te rekenen kosten:</i>					
Overhead	6.656				
Totale kosten	15.000				
Opbrengst heffingen	15.000				
Dekking		100%			

Inning van belastingen en kwijtschelding

De gemeentelijke belastingen OZB, RZB, afvalstoffenheffing, rioolheffing, forensenbelasting en hondenbelasting worden op één aanslagbiljet verzameld.

De betaling van de gemeentelijke belastingen kan middels automatische incasso plaatsvinden.

Degenen, die hiervoor toestemming hebben verleend, mogen in tien maandelijks termijnen betalen.

Door bijna 75% van de belastingplichtigen wordt hiervan gebruik gemaakt.

Wanneer een belastingplichtige geen machtiging voor automatische incasso heeft afgegeven, dan dient de aanslag in twee termijnen te worden voldaan.

Momenteel verloopt de inning, al dan niet via dwanginvordering, naar behoren.

De kwijtscheldingsnorm ligt bij ons op 100% van de bijstandsnorm. Zolang in praktisch alle Nederlandse gemeenten de kwijtscheldingsnorm op 100% is gesteld, zien wij geen redenen om de kwijtscheldingsnorm te verhogen naar 95% en onze minderdraagkrachtigen rond te laten komen met een lager besteedbaar bedrag dan minderdraagkrachtigen in de rest van Nederland.

Vanaf 2009 wordt geautomatiseerde kwijtschelding verleend. Alle uitkeringsgerechtigden binnen onze gemeente krijgen automatisch kwijtschelding, behalve wanneer er een eigen woning, auto met een meerwaarde van € 2.269,- en vermogen is. Daarnaast wordt met behulp van informatie van het Inlichtingenbureau bekeken of ook andere belastingplichtigen voor geautomatiseerde kwijtschelding in aanmerking komen. Ook voor 2020 zullen we gebruik maken van informatie van het Inlichtingenbureau.

Het budget voor de kwijtschelding bedraagt voor 2020 € 189.000,-.

Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

Het beleid voor het risicomanagement is vastgesteld op 9 november 2017. In het nieuwe beleidskader zijn de volgende doelen opgenomen:

- Meer informatie verstrekken in de paragrafen bij begroting en jaarstukken, vooral aard en omvang van de risico's en de beheersmaatregelen.
- De raad actiever betrekken bij de risicobeheersing door jaarlijks het onderwerp jaarlijks te agenderen in het auditcommittee.
- Risico's meer inzetten als tool voor het management.
- Meer terugkijken en leren van het effect van de beheersmaatregelen.

Risicomanagement is het samenspel van activiteiten om de nadelige gevolgen van risico's zoveel mogelijk binnen de grenzen te houden. De raad bepaalt daarbij de grenzen en de spelregels. Deze liggen vast in het beleidskader. Bij de begroting en de jaarstukken worden de risico's opnieuw bekeken en waar nodig worden aanpassingen gedaan. In het proces van risicobeheersing worden steeds de volgende stappen doorlopen: identificeren, analyseren, beoordelen, maatregelen ontwerpen en implementeren en als laatste evalueren en rapporteren.

Er wordt inmiddels vanaf 2018 gewerkt met een nieuwe opzet van deze paragraaf. Uitgangspunt is daarbij dat de belangrijkste risico's ongeveer 2/3e deel van de totale omvang vertegenwoordigen. De risico's en beheersmaatregelen worden daarbij kort beschreven.

Wat zijn de belangrijkste ontwikkelingen voor 2020 en verder?

De belangrijkste beleidsmatige en budgettaire ontwikkelingen zijn tegen het licht gehouden bij de perspectiefnota 2020. Daarbij is – op hoofdlijnen - de conclusie getrokken dat er geen grote bewegingen waren te verwachten in de aard en de omvang van de risico's. In deze begroting heeft hebben is het beeld verder verscherpt. Dat geeft de volgende bewegingen in het risicoprofiel te zien:

- De beheersmaatregelen die de laatste anderhalf jaar zijn getroffen om de financiële risico's bij de Jeugd te beheersen zijn effectief gebleken. Het prognosemodel wijst uit dat de uitgaven onder het niveau liggen van de ramingen. Dat heeft geleid tot bijstelling van het budget. Overigens blijft een risico aanwezig van onverwacht hoge kosten voor bijvoorbeeld een gezin met hoge problematiek. Hiervoor is een egaliseringsreserve ingesteld die gevoed wordt met voordelige resultaten in de jaarrekening.
- Bij de Wet maatschappelijke ondersteuning is sprake van een toenemende vraag door de invoering van het abonnementstarief. De effecten zijn op basis van de realisatie over het 1^e halfjaar 2019 opgenomen in de begroting 2020, maar er blijft een risico aanwezig dat dit niet toereikend is.
- De rijksvergoeding voor uitkeringen (BUIG gelden) is in 2019 fors hoger geworden (ongeveer € 1,5 miljoen). Dit is structureel verwerkt in de meerjarenbegroting. Er is inmiddels onderzoek gedaan naar de verdeelsystematiek en de hardheid van deze middelen. Conclusie is dat de risico's van deze hoge raming beperkt zijn.
- Bij de raming van de algemene uitkering zijn twee zaken van belang. Ten eerste hebben wij – in overeenstemming met het standpunt van de toezichthouder (provincie) – de eenmalige middelen voor jeugd vanaf 2022 structureel doorgetrokken in de meerjarenbegroting. Ten tweede is in de begroting geanticipeerd op compensatie van de CAO gevolgen in de septembercirculaire.

Wat zijn op dit moment de belangrijkste risico's?

Vanuit het risicomanagement systeem zijn alle risico's geactualiseerd. De berekeningswijze is conform de spelregels in het beleidskader. Hieruit blijkt onderstaande top 5 van de meest risicovolle zaken. Achter het risico wordt aangegeven voor welk percentage deze meewegen in het totale van alle risico's opgesteld (het risicoprofiel). In de kolom beheersmaatregelen is opgenomen welke maatregelen in 2020 worden getroffen om het risico te beperken.

Omschrijving risico	Aandeel in %	Beheersmaatregelen
Algemene uitkering	19,86%	Opbouwen van een eenduidige registratie waarbij gecontroleerde gegevens eenmalig worden vastgelegd voor meervoudig gebruik.

Omschrijving risico	Aandeel in %	Beheersmaatregelen
- Onjuiste parameters - Wijzigingen in de verdeelsystematiek - Lager aantal inwoners en woningen - Lagere rijksuitgaven die doorwerken naar de algemene uitkering. - In 2020 wordt geanticipeerd op een gedeeltelijke compensatie in de algemene uitkering voor de CAO Gemeenten.		Met name de registratie van arbeidsmigranten vormt daarbij een risico. De sturing op juiste en tijdige registratie moet dit voorkomen. In 2020 wordt wederom gebruik van Pauw (experts op het gebied van de algemene uitkering) gemaakt. Er worden extra modules ingezet om de ontwikkelingen in algemene uitkering beter te monitoren, zoals de module voor de uitkering BUIG. Het aandeel van het risico is daarmee licht gedaald ten opzichte van de vorige actualisatie.
Sociaal domein - Open eindregelingen - Problematiek bij zorgaanbieders - Toenemende vergrijzing - Dure maatwerkvoorziening Jeugd - Lagere eigen bijdragen - toenemend beroep op voorzieningen onder andere door abonnementstarief.	16,68%	Zoals aangegeven bij de ontwikkelingen zijn de beheersmaatregelen voor jeugd effectief gebleken. Voor de Wmo start een soortgelijk verbetertraject, zodat ook daar de gemeente beter in control komt en waarmee budgettaire bewegingen sneller worden gesignaleerd. De risico's voor de BUIG gelden zijn, op basis van onderzoek, als laag aan te merken. Om grote fluctuaties in de kosten op te kunnen vangen, is er een egaliseringsreserve Sociaal Domein ingesteld. Het aandeel van het risico is daarmee ten opzichte van de vorige actualisatie van de risico's licht gedaald.
Aansprakelijkheid voor door gemeente gegarandeerde geldleningen Door financiële problemen bij instellingen is het risico aanwezig dat de gemeente wordt aangesproken op de garantstelling	14,84%	De beheersmaatregelen zijn gericht op beoordeling van de financiële documenten van de instellingen. De omvang van het risico is, mede door recent verstrekte garanties en een lening, lichtjes gestegen.
Doordecetralisatie Onderwijshuisvesting	7,92%	De gemeente Steenbergen ontvangt jaarlijks een bedrag in de algemene uitkering voor onderwijshuisvesting. Samen met de Brabantse Wal gemeenten wordt gekeken in hoeverre deze middelen verder kunnen worden gedecentraliseerd naar de onderwijsinstellingen. Om de financiële consequenties te kunnen bepalen is een integraal huisvestingsplan (IHP) nodig. Dat plan wordt opgesteld na het traject van de toekomstvisie. Er is een risico dat de financiële gevolgen van een dergelijk plan - wat gebaseerd wordt regionaal vastgestelde uitgangspunten - afwijken van de eigen begroting van de gemeente. Om de risico's te beperken vervullen we een actieve rol in het voorbereidingsproces. zowel vanuit de inhoud, financiën als concerncontrol. De omvang van het risico is nagenoeg gelijk gebleven.
Mogelijke tekorten bij verbonden partijen	6,80%	De beheersmaatregelen richten zich op de beoordeling van de financiële documenten van de gemeenschappelijk regelingen.

Overige risico's

De tabel hierboven bevat de belangrijkste risico's. Dit neemt niet weg dat er geen aandacht is voor de overige risico's. In lijn met het nieuwe beleidskader wordt het volledige risicoprofiel jaarlijks gedeeld met het auditcomité. De meeste risico's zijn in omvang gelijk gebleven.

Beschikbare weerstandscapaciteit.

De weerstandscapaciteit geeft aan of de Gemeente Steenbergen voldoende financiële buffers heeft om financiële tegenvallers op te kunnen vangen. In het nieuwe beleidskader is besloten uitsluitend de Algemene Reserve in te zetten voor deze weerstandscapaciteit. De Algemene Reserve (inclusief de afzonderlijke risicoreserve) bedraagt € 6.068.000,-. Hierbij is rekening gehouden met de verplichtingen / claims die reeds gelegd zijn op deze reserve.

Benodigde weerstandscapaciteit.

Op basis van de risico-inventarisatie is € 2.099.100,- nodig aan weerstandscapaciteit. Hierbij is een zekerheidspercentage gehanteerd van 90%. Als dit bedrag opzij wordt gezet als buffer dan kan met 90% zekerheid worden gesteld dat dit bedrag voldoende is.

Weerstandsratio

De weerstandsratio wordt berekend door de beschikbare weerstandscapaciteit te delen door de benodigde weerstandscapaciteit. De ratio komt uit op € 6.068.000,- / € 2.099.100,- = 2,9. Dat komt overeen met de norm UITSTEKEND. Hierbij is rekening gehouden met de bekend zijnde verplichtingen die reeds op de algemene reserve zijn gelegd. De vrije ruimte in de Algemene Reserve (dat is het deel dat niet benodigd is voor de risico afdekking) bedraagt per 31 december 2020 € 4.775.100,-.

Financiële kengetallen

Netto schuldquote

De netto schuld weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Het feit dat hier sprake is van een negatieve netto schuldquote geeft aan dat de gemeente geen schuld heeft.

Omschrijving (bedragen x €1,000)	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
A Vaste schulden (cf.art. 46 BBV)	-	-	-	-	-	-
B Netto vlottende schuld (cf.art. 48 BBV)	7.057	5.657	2.048	2.325	2.956	5.361
C Overlopende passiva (cf.art. 49 BBV)	3.558	-	-	-	-	-
D Financiële vaste activa (cf.art. 36 lid d, e en f)	2.486	3.129	2.653	2.622	2.592	2.564
E Uitzettingen < 1 jaar (cf.art. 39 BBV)	18.015	-	-	-	-	-
F Liquide middelen (cf.art. 40 BBV)	345	44	-5.310	-7.173	-6.839	-7.625
G Overlopende activa (cf.art. 40a BBV)	466	-	-	-	-	-
H Totale baten (cf.art. 17 lid c BBV (dus excl.mutaties reserves))	57.199	58.236	59.909	59.257	60.862	61.264
Netto schuldquote (A+B+C-D-E-F-G)/H x 100%	-18,70%	4,27%	7,85%	11,60%	11,83%	17,01%

Normaal ligt de netto schuldquote van een gemeente tussen de 0% en 90%. Als de netto schuldquote tussen 100% en 130% ligt, is de gemeenteschuld hoog. Ligt deze boven de 130%, dan bevindt de gemeente zich in de gevarenzone en dient het bestuur er werk van te maken om de schuld te verlagen. De uitkomst van de netto schuldquote voor onze gemeente is zeer laag.

Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Om inzicht te verkrijgen in hoeverre sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven. Op die manier wordt duidelijk in beeld gebracht wat het aandeel van de verstrekte leningen is en wat dit betekent voor de schuldenlast.

Omschrijving (bedragen x €1,000)	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
A Vaste schulden (cf.art. 46 BBV)	-	-	-	-	-	-

Omschrijving (bedragen x €1,000)	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
B Netto vlottende schuld (cf.art. 48 BBV)	7.057	5.657	2.048	2.325	2.956	5.361
C Overlopende passiva (cf.art. 49 BBV)	3.558	-	-	-	-	-
Financiële vaste activa (cf.art. 36 lid b, c, d, e en D f)	2.486	3.129	2.653	2.622	2.592	2.564
E Uitzettingen < 1 jaar (cf.art. 39 BBV)	18.015	-	-	-	-	-
F Liquide middelen (cf.art. 40 BBV)	345	44	-5.310	-7.173	-6.839	-7.625
G Overlopende activa (cf.art. 40a BBV)	466	-	-	-	-	-
H Totale baten (cf.art. 17 lid c BBV (dus excl.mutaties reserves))	57.199	58.236	59.909	59.257	60.862	61.264
Netto schuldquote (A+B+C-D-E-F-G)/H x 100%	-18,70%	4,27%	7,85%	11,60%	11,83%	17,01%

Zie voor een nadere toelichting op de uitkomst de gegeven toelichting bij de netto schuldquote.

De solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Daarbij wordt de verhouding berekend tussen het eigen vermogen en het totaal van de balans. Daarbij worden de voorzieningen beschouwd als onderdeel van het vreemd vermogen. Dit vreemd vermogen bestaat dan uit de voorzieningen en de schulden op korte termijn. Zie hiervoor de geprognosticeerde balans op pagina 91.

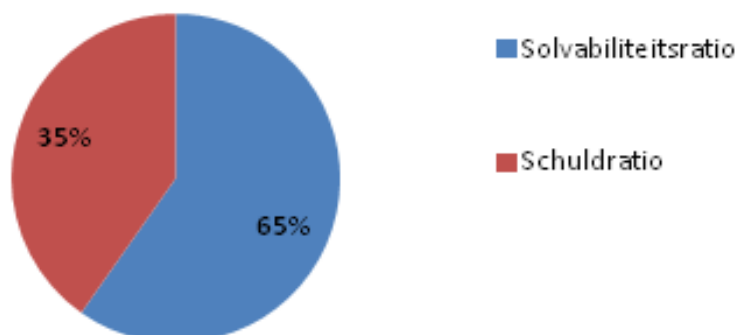
Omschrijving (bedragen x €1,000)	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
A Eigen vermogen (cf.art.42 BBV)	39.275	33.963	32.134	29.874	28.671	28.163
B Balanstotaal	68.833	56.344	49.613	47.936	47.583	46.874
Solvabiliteit (A/B) x 100%	57,06%	60,28%	64,77%	62,32%	60,25%	60,08%

Schuldratio en Solvabiliteitsratio

Met het kengetal schuldratio beoordeel je in hoeverre het bezit op de linkerzijde van de balans is belast met schuld. Het kengetal geeft in procenten het aandeel van de schulden in het balanstotaal. Dat percentage is altijd de tegenhanger van de solvabiliteit. Opgeteld bedraagt dit altijd 100%

De cirkel hieronder stelt de totale balanswaarde van het bezit van de gemeente Steenberg op 31 december 2019 voor. Van dat bezit is 40% belast met schuld (schuldratio). De resterende 60% van het bezit is afbetaald (solvabiliteitsratio). Let wel, dit is geen schuld in de zin van leningen, maar betreft het totaalbedrag van de voorzieningen. Zoals eerder aangegeven maken de voorzieningen deel uit van vreemd vermogen.

Solvabiliteit eind 2020

Kengetal grondexploitatie

De afgelopen jaren is gebleken dat grondexploitatie een forse impact kan hebben op de financiële positie van een gemeente. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. De accountant moet ieder jaar beoordelen of de gronden tegen een actuele waarde op de balans zijn opgenomen.

Voor onze gemeente heeft de grondexploitatie een gering aandeel in de totale baten, waardoor hier sprake is van weinig risico.

Omschrijving (bedragen x €1,000)	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Niet in exploitatie genomen bouwgronden (cf.art. A 38 lid a punt 1 BBV)	-	-	-	-	-	-
B Bouwgronden in exploitatie (cf.art. 38 lid b BBV)	935	2.986	-1.531	-1.100	-1.395	-681
Totale baten (cf. art. 17 lid c BBV (dus C excl.mutaties reserves))	57.199	58.236	59.909	59.257	60.862	61.264
Grondexploitatie (A+B)/C x 100%	1,63%	5,13%	-2,56%	-1,86%	-2,29%	-1,11%

Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. Een begroting waarvan de structurele baten hoger zijn dan de structurele lasten is meer flexibel dan een begroting waarbij structurele baten en lasten in evenwicht zijn.

Een positieve uitkomst betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken. Over het algemeen geldt als richtlijn: hoeveel te hoger het kengetal structurele exploitatieruimte, hoeveel te gunstiger dit is voor de gemeente.

Omschrijving (bedragen x €1,000)	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
A Totale structurele lasten	57.195	59.648	61.300	60.747	62.332	62.738
B Totale structurele baten	57.146	59.967	61.086	60.729	62.396	62.705
C Totale structurele toevoegingen aan de reserves	50	42	756	760	730	757

	Omschrijving (bedragen x €1,000)	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
D	Totale structurele onttrekkingen aan de reserves	769	975	1.463	1.501	1.470	1.474
E	Totale baten	61.389	62.236	63.944	62.226	63.081	62.886
	Structurele exploitatieruimte ((B-A)+(D-C))/E x 100%	1,09%	2,01%	0,77%	1,16%	1,27%	1,09%

Belastingcapaciteit: Woonlasten meerpersoonshuishouden

De ruimte die een gemeente heeft om de belastingen te verhogen wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. De totale woonlasten van de gemeente liggen bijna 10% boven het landelijk gemiddelde. Ten opzichte van begrotingsjaar 2017 houdt dit een stijging van ruim 7% in.

	Omschrijving (bedragen x €1,000)	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
A	OZB-lasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	273	280	285	285	285	285
B	Rioolheffing voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	152	155	159	159	159	159
C	Afvalstoffenheffing voor een gezin	338	356	389	389	389	389
D	Eventuele heffingskorting	-	-	-	-	-	-
E	Totale woonlasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde (A+B+C+D)	763	791	833	833	833	833
F	Woonlasten landelijke gemiddelde voor gezin in 2019 (t-1)	721	740	740	740	740	740
	Woonlasten t.o.v. landelijke gemiddelde jaar er voor (E/F) x 100%	105,83%	106,89%	112,57%	112,57%	112,57%	112,57%

Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen

Algemeen

Kapitaalgoederen zijn 'duurzame productiemiddelen': spullen die de gemeente nodig heeft om de diensten en goederen die zij aan haar burgers levert te produceren. Het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV art.12) schrijft voor, dat in elk geval de kapitaalgoederen wegen, riolering / water, groen en gebouwen aan de orde worden gesteld. Met het onderhoud van kapitaalgoederen is een substantieel deel van de begroting gemoeid. Deze paragraaf geeft daar meer inzicht in. Per onderwerp wordt ingegaan op het beleidskader, voornemens voor de komende periode en de financiële consequenties voor de gemeente Steenbergen.

Bouwkundig en civieltechnisch onderhoud accommodaties

Gebouwen

In het najaar van 2019 starten we met de visie op het gemeentelijk vastgoed. Er zal onderzoek gedaan worden naar de toekomstbestendigheid van het vastgoed voor het langer termijn. Ook zal gekeken gaan worden naar de duurzaamheidsambities en de mogelijk te treffen maatregelen bij de gebouwen. In het kader van duurzaamheid en onderhoud wordt ook aandacht geschonken aan het energieverbruik, CO2 uitstoot en financieel rendement van de duurzame maatregelen. Voor een aantal accommodaties kan dit grote technische en financiële consequenties hebben. Met dit inzicht zullen nieuwe afwegingen worden gemaakt voor onze vastgoedportefeuille.

In combinatie met de visie op het gemeentelijk vastgoed zal een nieuwe systematiek worden toegepast voor de inspecties en meerjarenonderhoudsplannen. Bouw en installatiedelen worden beoordeelt middels een systematiek waarbij de diverse onderdelen worden voorzien van een conditiescores. Het college van B&W en de raad kan een gewenst onderhoudsniveau en meerjarenonderhoudsplannen vaststellen voor het gemeentelijk vastgoed.

Het bouwkundig onderhoud is opgenomen in een meerjarig onderhoudsplan voor de periode 2019-2028.

In de begroting 2020-2023 zijn de budgetten voor de geplande onderhoudswerkzaamheden opgenomen en op de investeringsstaten 2020-2023 de geplande vervangingsinvesteringen.

De volgende bedragen worden voor 2020 - 2023 geraamd:

Bouwkundig onderhoud	2020	2021	2022	2023
Sportaccommodaties:	45.767	102.892	98.253	53.594
Sociaal-cultureel:	84.096	61.973	45.976	55.673
Woningen:	4.123	6.198	400	9.950
Kantoor / bedrijfsgebouwen	85.535	94.757	101.165	67.074
Totaal	219.521	265.820	245.794	186.291
Investerings				
Vervangen toplaag vloer sporthal "De Buitelstee"		27.381		
Vervangen badafdekking zwembad "De Meermin"			119.000	
Vervangen provincieloods				143.250
Totaal	-	27.381	119.000	143.250

Onderstaand wordt een korte toelichting gegeven op de geplande (onderhoud) werkzaamheden voor een aantal accommodaties.

Bibliotheek Steenberg

In 2020 is een bedrag opgenomen van € 28.000,- voor de vervanging van de verwarmingsinstallatie.

Stadhuis Kaaistraat

In 2020 is een bedrag opgenomen voor renovatie van de liftinstallatie in het oude stadhuis. De liftinstallatie dateert uit 1981 en is inmiddels 38 jaar. De besturingskast en het hydraulische systeem dient vervangen te worden.

Zwembad "Aquadintel"

In 2021 is een bedrag opgenomen van € 31.000,- voor vervanging van de badafdekking.

Opstellen gemeentelijke werkplaats

In 2023 is een bedrag op de investeringsstaat opgenomen van € 143.250,- voor vervanging van de provincieloods. De huidige loods biedt deels stallingsruimte voor gemeentelijke voertuigen en opslag voor civiele zaken. Vervanging zal plaats vinden op basis van dezelfde omvang. Hierbij is rekening gehouden om het bestaande opstal te slopen en af te voeren. Met het onderzoek naar de milieustraat zijn gelijktijdig de opstellen van de gemeentewerkplaats opgenomen. Gelijk met de keuze voor een toekomstscenario worden de meerjarige investeringen voor zowel de werkplaats als milieustraat in besluitvorming gebracht.

Sportparken

Het beheer en onderhoud van de sportvoorzieningen dient gericht te zijn op duurzame instandhouding van de (voldoende) kwaliteit van de voorzieningen. Het beheer en onderhoud van de sportaccommodaties bestaat zowel uit het reguliere onderhoud als uit de vervanging en renovaties. De benodigde middelen om de beoogde werkzaamheden uit te kunnen voeren, welke voortvloeien vanuit de planningen, zijn opgenomen in de begroting. Vanuit bezuinigingsoogpunt zijn afgelopen jaren diverse taken overgedragen aan de verenigingen.

Naast een programmatische aanpak van het noodzakelijk onderhoud zullen de gegevens er tevens toe leiden dat de werkelijke kosten van onze accommodaties beter in beeld komen zodat in beleidsmatige zin in een vroegtijdig stadium strategische keuzes gemaakt kunnen worden. Afhankelijk van ruimtelijke ontwikkelingen en/of gewenste verbeteringen aan een park, zullen er "natuurlijke momenten" ontstaan voor deze strategische keuzes.

In de begroting 2020-2023 zijn de budgetten voor de geplande onderhoudswerkzaamheden opgenomen en op de investeringsstaten 2020-2023 de geplande vervangingsinvesteringen. De volgende bedragen worden voor 2020 - 2023 geraamd:

Onderhoud sportparken	2020	2021	2022	2023
Onderhoud	39.479	2.504	2.529	-
Investeringen				
Vervangen toplaag tennispark Steenberg	161.920			
Vervangen toplaag atletiekbaan		215.424		
Vervangen toplaag sportpark Dinteloord		350.000		
Vervangen toplaag tennispark Nieuw-Vossemeer			40.000	
Vervangen toplaag sportpark Welberg				175.000
Totaal	161.920	565.424	40.000	175.000

Wegen en Kunstwerken

De wegen zijn één van de belangrijkste kapitaalgoederen in de openbare ruimte. Vanwege ondergrond, weersomstandigheden en gebruik, is regelmatig onderhoud essentieel. Onderhoud van wegen betekent investeren in duurzaamheid.

De aanpak in de komende jaren

In 2016 is het beheerplan Wegen 2017-2021 vastgesteld. Hierbij is gekozen voor *Scenario 3*: Alle wegen basisniveau en centrawegen een hoger niveau. Ten behoeve van toekomstige investeringen (rehabilitatie en kosten aanvullend wegbeheer, verkeersmaatregelen etc) is een bestemmingsreserve "openbare ruimte" gevormd van 5 miljoen euro. Hoewel het beheerplan Wegen tot 2021 is vastgesteld zal vanwege de marktontwikkelingen in het 1^e kwartaal 2020 gestart worden met de actualisatie van het beheerplan.

Klein onderhoud

In december 2017 is door de Commissie BBV (Besluit begroting en verantwoording) een notitie Materiële Vaste Activa gepubliceerd, waarin de commissie een aantal stellige uitspraken doet o.a. ten aanzien van een onderhoudsvoorziening die gevolgd moeten worden bij het opstellen van de begroting en jaarrekening. Een van de uitspraken is dat voorzieningen worden gevormd voor de lasten van groot onderhoud. Het huidige wegenbeheerplan dient op basis van de vereisten uit het BBV te worden aangepast. In het beheer- en dekkingsplan wegen 2017 tot en met 2036 is jaarlijks € 200.000,- opgenomen voor de kosten van klein onderhoud. Om aan de vereisten uit de notitie Materiële vaste activa te voldoen dient de jaarlijkse raming voor kosten klein onderhoud van de wegen ad € 200.000,- uit het beheerplan- en dekkingsplan wegen 2017-2026 te worden gehaald. Vanaf 2018 betekent dit dat de kosten voor klein onderhoud ad € 200.000,- niet meer ten laste van de voorziening onderhoud wegen komen, maar functioneel in de begroting worden verantwoord. Tegenover deze functionele verantwoording staat een lagere storting in de voorziening onderhoud wegen.

Het databeheer

Afspraken zijn er gemaakt om het beheersysteem up-to-date te houden. Eigen personeel is opgeleid om het systeem te gebruiken en volledig te houden. Tweejaarlijks wordt een inspectie verricht, zodat altijd een betrouwbaar beeld aanwezig is van de feitelijke toestand van de wegen. In 2018 heeft weer een inspectie van de wegen plaatsgevonden. De Uitvoeringsplanning is waar nodig in 2019 bijgesteld.

Realisatie

Er wordt gewerkt met een jaar- en een méérjarenplanning. Uiteraard wordt hier integraal gewerkt volgens de gebiedsgerichte aanpak. Van een gebied wordt samen met de inwoners, dorpsraden en andere belanghebbenden een zgn "leefbaarheidsscan" gemaakt van het woongebied. Hierbij wordt verder gegaan dan alleen het onderhoud. Niet alleen alle facetten van de openbare ruimte onder en boven de grond komen hierbij aan bod, ook wordt gekeken naar aspecten als (verkeers)veiligheid, parkeergelegenheid en het feitelijk grondgebruik in relatie tot de eigendomssituatie. Dit betekent wel dat planvorming een langere doorlooptijd kent. Daarnaast worden werkzaamheden zoveel mogelijk gebundeld en in de markt geplaatst. In het nabije verleden is gebleken dat de marktwerking optimaal wordt benut.

Wegbeheer en reconstructies

In de openbare ruimte wordt zoveel als mogelijk een haal- en een brengsessie georganiseerd. De input die onze inwoners leveren wordt dankbaar gebruikt bij het tot stand komen van het plan. In de afgelopen jaren is echter gebleken dat er toch behoefte is aan meer richtinggevende planvorming. In 2020 zal gewerkt worden met meerdere inrichtingsvarianten zodat onze inwoners daar een keuze uit kunnen maken.

De projecten waaraan in 2020 wordt gewerkt zijn:

Groot onderhoud Steenbergen Zuid (afronding fase 3 en voorbereiding Oudlandsestraat)

(Steenbergen),

Vorbereiding herinrichting Westdam, (Steenbergen), Vorbereiding herbestrating Beerenstraat,

Binnenvest (Steenbergen). Van Nesstraat/De Vriesstraat (Dinteloord), herbestraten/reconstructie

van Heemskerkstraat (Dinteloord), Herbestraten/reconstructie Witte de Witstraat (Dinteloord), uitvoeringsprogramma centrumhaven (Dinteloord). Reconstructie Steenbergseweg (Dinteloord), centrumplan Welberg, aanpassing openbare ruimte(Welberg), Herbestrating Julianastraat (Nieuw Vossemeer) en klein onderhoudsbestek asfalt onderhoud buitenwegen.

De storting in de voorziening wegen bedraagt € 1.718.564,-. De volgende bedragen zijn in het kostendekkingsplan voor 2020 - 2023 geraamd:

Onderhoud wegen	2020	2021	2022	2023
	1.646.554	1.123.907	1.067.535	3.988.061

Beheer Civiel kunstwerken

Op basis van het in 2016 vastgestelde beheerplan civiele kunstwerken worden ook in 2020 de nodige inspectie- en herstelwerkzaamheden aangepakt. Het herstel is gebaseerd op levensduurverlenging. Naast deze reguliere werkzaamheden wordt in 2020 gewerkt aan de kunstwerken Noord Oost vervanging brug Corneliusstraat.

De storting in de voorziening kunstwerken bedraagt € 39.846,-. De volgende bedragen zijn in het kostendekkingsplan voor 2020 - 2023 geraamd:

Onderhoud kunstwerken	2020	2021	2022	2023
Exploitatie	35.900	27.700	6.700	9.400
Groot onderhoud	-	11.800	142.600	22.100
Investerings				
Vervangingen	644.100	-	240.800	330.300

Openbare verlichting

In 2016 is het beheerplan openbare verlichting 2017-2021 vastgesteld. Hierbij is een scenario vastgesteld waarbij in 2021 alle verlichting voorzien zal zijn van LED verlichting. Grofweg houdt dit in: dat de reguliere combinatie mast/armaturenvervanging wordt uitgesmeerd over een periode van 15 jaar en dat de armaturen met een langere levensduur dan 5 jaar vervangen door LEDtubes. Dit gebeurt tijdens de gebruikelijke groepsremplace (groepsgewijs vervangen van lampen) in 2018 en 2019.. Daarnaast wordt in de periode 2018-2021 een Inhaalslag gemaakt van vervanging verouderde armaturen door LED armaturen. Vanaf 2022 wordt een maximale energiebesparing bereikt. In 2017 is het werk voor 4 jaar aanbesteed. Gelijktijdig zullen uiteraard de projecten, genoemd onder wegbeheer en reconstructies, waar in 2020 aan wordt gewerkt voorzien worden van LED lampen.

De storting in de voorziening openbare verlichting bedraagt € 223.360,-. De volgende bedragen zijn in het kostendekkingsplan voor 2020 - 2023 geraamd:

Onderhoud openbare verlichting	2020	2021	2022	2023
Onderhoud, remplace en innovatie	195.359	149.381	147.391	145.756
Energiekosten	76.548	71.687	69.465	69.465
Investerings				
Vervanging armaturen	280.042	325.637	146.025	127.230
Vervanging masten	180.060	191.400	174.955	146.745

Riolering

Tegelijk met de wegen is het onderhoud aan riolering belangrijk voor het op waarde houden van het geïnvesteerd vermogen en het op peil houden van de gebruiksfunctie.

Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP)

Het Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan Steenbergens is in de raadsvergadering van 19 december 2013 vastgesteld door de raad. In het GRP is het rioleringsbeleid voor de periode van 2014-2019 vastgelegd. Een herziening van het GRP voor de jaren 2020-2023 wordt naar verwachting in 2019 vastgesteld. Hiermee wordt beschreven hoe de gemeente invulling geeft aan de wettelijke zorgplichten voor afvalwater, hemelwater en grondwater. Dit GRP is in gezamenlijkheid met de deelnemers van Waterkring West tot stand gekomen. Doordat de diverse gemeenten en het waterschap gelijksoortige planvormen hebben met gelijke doorlooptijden en zoveel mogelijk gezamenlijke beleidsuitgangspunten worden belangrijke stappen gezet naar verdergaande, structurele samenwerking binnen de waterketen.

Vanuit de Wet Milieubeheer en de Waterwet heeft de gemeente de wettelijke zorgplichten voor afvalwater, hemelwater en grondwater. In het verbreed Gemeentelijk Riolerings Plan (GRP) formuleert de gemeente hoe zij deze zorgplichten invult en bekostigt.

Dit GRP 2020-2023 is het resultaat van een gezamenlijk planvormingsproces binnen de Waterkring West en vormt een van de stappen op weg naar een verdergaande, structurele samenwerking binnen onze regio

Door dit GRP zoveel mogelijk gezamenlijk op te stellen met de Waterkring West is het de bedoeling dat op termijn meer doelmatigheidswinst wordt behaald. Door van elkaar te leren en in de toekomst meer zaken gezamenlijk op te pakken zullen de kosten/lasten minder hard stijgen, zal de kwaliteit stijgen en de kwetsbaarheid verminderen.

Sinds het in werking treden van het Bestuursakkoord Water (2010) werken we als gemeente Steenbergens samen met waterschap Brabantse Delta, gemeenten Bergen op Zoom, Halderberge, Moerdijk, Roosendaal en Woensdrecht en ook de waterbedrijven Brabant Water en Evides binnen het samenwerkingsverband Waterkring West. Dit is één van de vier clusters voor samenwerking aan doelmatig (afval)waterbeheer binnen de SWWB (Samenwerken aan Water in Midden en West Brabant). Door samen op te trekken en kennis te delen kunnen we de waterketen zo optimaal mogelijk inrichten en profiteren van elkaars expertise en capaciteit. Ook na 2020, wanneer het Bestuursakkoord Water afloopt, gaan we door met het sturen op de 3k's (kwaliteit, kwetsbaarheid, kostenbesparing) en voegen daar een vierde k aan toe. De 'k' van klimaatadaptatie. Bij het opstellen van het vGRP hebben de drie K's (kosten, kwaliteit, kwetsbaarheid) centraal gestaan.

Door dit vGRP zoveel mogelijk gezamenlijk op te stellen met de Waterkring West is het de bedoeling dat op termijn meer doelmatigheidswinst wordt behaald. Door van elkaar te leren en in de toekomst meer zaken gezamenlijk op te pakken zullen de kosten/lasten minder hard stijgen, zal de kwaliteit stijgen en de kwetsbaarheid verminderen.

Het GRP is een beleidsplan dat op hoofdlijnen de invulling van de gemeentelijke watertaken weergeeft. Door middel van het GRP leggen we vast wat we willen bereiken en wat de rol van burgers en bedrijven is ten aanzien van afval-, hemel-, en grondwater. De Wet milieubeheer schrijft voor een GRP geen geldigheidsduur voor, hierin wordt de gemeente vrijgelaten. Om het zorgproces voor de riolering gaande te houden en aan te sluiten bij een raadsperiode hebben we als waterpartners gekozen voor een geldigheidsduur van vier jaar: 2020 tot en met 2023. De riolering ligt echter veel langer dan deze planperiode onder de grond. Om deze reden is dit GRP opgesteld met een doorkijk over de gehele gebruiksduur van de riolering. De rioolheffing en de lange termijn doelstellingen zijn (mede) gebaseerd op deze doorkijk, om zo te komen tot een doelmatige invulling van de gemeentelijke zorgplichten, tegen zo laag mogelijke lasten voor de burger.

Om te voldoen aan de zorgplicht voor het afvalwater dient ook in 2020 onderhoud en renovatie aan onder andere de riolering en (druk)gemalen plaats te vinden. Verder worden er nog

verbeteringsmaatregelen uitgevoerd aan de gemeentelijke riolering. Deze zijn nodig om de kans op wateroverlast te verkleinen en om de kwaliteit van het oppervlaktewater te bevorderen. Uiteraard wordt bekeken waar het uitvoeringsprogramma voor de riolering aansluit op overige geplande werkzaamheden in de openbare ruimte.

Locaties waar onder andere riolering wordt vervangen (gedeeltelijk), gerelined, verbeterd of ontkoppeld of gerepareerd zijn:

Steenbergseweg Dinteloord (Voorbereiding renovatie ontkoppelen).

Langeweg Kruisland (Er is een onderzoek gedaan naar de maatregelen aan hetstamriool, deze dient gerelined te worden)..

Wouwsestraat (onderzoek ontkoppeling ter hoogte van de Zuidwal).

rioolrenovatie diverse rioolstrengen vervangen /relinen:

Wouwsestraat, Jan van Bruhezestraat, Ruitersallen, Veerweg, David van Orliensstraat, Frederiksbolwerk, Rozemarijnstraat in Steenbergen, Philip Willemstraat, Van Nesstraat, Evertsenstraat, Kortenaerstraat, Van Speykstraat, Trompstraat, rinses Irenestraat, Oosterstraat, en Schaezmanstraat in Dinteloord.

Kloosterstraat, Voorstraat, Julianastraat in Nieuw-Vossemeer

Vierlinghstraat in Kruisland

Deelreparaties: Vanuit de beoordelingssystematiek KIC-HKF zijn er circa 80 locaties waar rioolreparatie nodig is. In deze locaties wordt renovatietechniek hoedliners, deelliners toegepast. Randvoorzieningen worden gerenoveerd aan de BBB Van Andelstraat Steenbergen en BBB Zuideinde Dinteloord.

Geplande projecten Waterkring West 2020

Uniforme analyse grondwatermeetnet, gezamenlijk beheer en onderhoud grondwatermeetnet, klimaatadaptatie in relatie tot hydraulisch functioneren van rioolstelsels, incidentenplan voor de riolering, project digitale informatieverwerking, permanente samenwerking gegevensbeheer, project: Inzicht Financien (Hier is sprake van wijziging van de projectaanpak en zal de doorlooptijd van het project wijzigen), project: Meten en Monitoren Waterkring West fase2, project Meten en Monitoren gezamenlijk meet-databasebeheer (SWWB), risicogestuurd beheer/asset management riolering, beheer/ onderhoud gemalen en persleidingen fase 2, opstellen handboek Gemalen en Persleidingen(HIOR?), kennisdeling en inrichting Hoofdpst Onderhoud watersystemen (maaien en baggeren).

Op de investeringsstaten 2020 - 2023 zijn voor vervangings- en verbeteringsmaatregelen de volgende bedragen opgenomen:

Investerings riolering	2020	2021	2022	2023
Vervangen gemalen riolering	157.071	159.584	162.138	164.732
Vervangen riolering	1.568.257	1.593.349	1.618.843	1.644.744
Verbetering riolering	85.009	86.369	87.751	89.155

Openbaar groen

Het openbaar groen maakt een belangrijk onderdeel uit van de openbare ruimte. Het dient duurzaam in stand gehouden te worden maar is ook onderhevig aan ruimtelijke ontwikkelingen, veranderingen in het klimaat en fysiologische omstandigheden. Om het openbaar groen langdurig, duurzaam in stand te houden is in 2016 het groenbeheerplan vastgesteld. In de begroting is hiervoor jaarlijks € 175.000,- opgenomen.

Groenbeheerplan

In het groenbeheerplan is vastgelegd hoe wij de komende jaren omgaan met het vervangingsonderhoud van het openbaar groen binnen de kom. Het technische en verzorgende onderhoud is ondergebracht bij onze wijkteams. Gekozen is voor kwaliteitsniveau B voor al het

openbaar groen. Uitzondering daarin zijn de centrumlocaties en begraafplaatsen. Hier is gekozen voor kwaliteitsniveau A.

Plan van aanpak

Jaarlijks wordt er een werkprogramma opgesteld waaraan uitvoering zal worden gegeven. Deze wordt opgesteld aan de hand van de volgende indeling;

- Projecten via de gebiedsgerichte aanpak;
- Groen dat aan vervanging toe is onder andere door ziekte/ aantasting, afnemende kwaliteit en waar geen gebiedsgerichte aanpak gaat plaatsvinden in de komende 5 jaar.

De locaties waar in 2020 o.a. aan wordt gewerkt zijn:

Dinteloord

- reconstructie Witte de Withstraat e.o.
- reconstructie Van Nesstraat/ De Vriesstraat e.o.
- Steenbergseweg

Steenbergen

- Oudlandsestraat / Zuid fase 4
- Westdam
- Bomen Floraplein

Nieuw Vossemeer

- Bomen Burg. Catshoeklaan

Welberg

- herplantopgave centrumplan Welberg

Algemeen

- Entrees
- Rotondes

Openbaar groen buiten de kom

Het openbaar groen buiten de kom bestaat hoofdzakelijk uit wegbermen en bomen. Ten aanzien van de bomen in het buitengebied wordt er een scan gemaakt van de kwaliteit hiervan. Op basis hiervan worden vervangingsplannen opgesteld welke in 2020 en 2021 tot uitvoer worden gebracht. Diversiteit dient aangebracht te worden om een duurzaam bomenbestand te krijgen en te behouden.

Watergangen

Groot onderhoud waterbodems

Het waterschap Brabantse Delta en de gemeente staan aan de lat voor het groot onderhoud van de watergangen in het stedelijk gebied. Het zogenaamde baggeren is een maatregel om een zo goed mogelijke doorstroming te realiseren en te behouden en draagt bij aan de verbetering van de waterkwaliteit.

Naast de watergangen die waterschap Brabantse delta in beheer en onderhoud heeft, heeft de gemeente ook een aantal grotere watergangen in beheer en onderhoud. Voor de watergangen waar het waterschap verantwoordelijk voor is, staat de gemeente aan de lat voor de ontvangstplicht. Voor de eigen watergangen voor de totale werkzaamheden.

Baggerbeheerplan Stedelijke Water 2019-2026

In het baggerbeheerplan Stedelijk water 2019-2026 is vastgelegd welke hoeveelheid baggerspecie verwacht wordt die vrij gaat komen uit de watergangen en welke middelen nodig zijn voor het verwijderen, verwerken en afvoeren hiervan. Samen met het waterschap wordt een meerjarenprogramma opgesteld en waar mogelijk en doelmatig wordt de samenwerking opgezocht op projecten te combineren.

De storting in de voorziening baggeren bedraagt € 84.025,-. De jaarlijkse kosten opgenomen in het kostendekkingplan bedragen € 161.875,-.

Baggerbeheerplan landelijk gebied

Net als voor het stedelijk gebied dient er voor de baggerwerkzaamheden in het buitengebied ook een beheerplan te worden opgesteld. In samenwerking met het waterschap zal inzichtelijk worden gebracht om welke werkzaamheden het gaat, welke hoeveelheid baggerspecie er vrij gaat komen en hoe wordt omgegaan met de ontvangstplicht. De wijze van ontvangen heeft direct relatie met het overgaan naar ecologisch maaibeheer en zal andere maatregelen vergen dan voorheen.

Paragraaf financiering

Inleiding

Mede naar aanleiding van wijzigingen in wet en regelgeving is het financieringsstatuut in 2016 aangepast.

De belangrijkste wijzigingen in het financieringsstatuut 2016 zijn:

- Schatkistbankieren

Per 10 december 2013 is het verplicht schatkistbankieren ingevoerd. De gemeente is verplicht om overtollige middelen, boven het zogenaamde drempelbedrag, te beleggen bij het rijk. Het is niet langer toegestaan om deze middelen uit te zetten bij de financiële instellingen, zoals banken en verzekeraars. Decentrale overheden kunnen ook hun overtollige liquide middelen uitzetten bij medeoverheden. Voor dergelijke onderlinge kredietverlening geldt wel als voorwaarde dat er geen (verticale) toezichtrelatie mag bestaan tussen de betrokken decentrale overheden, in casu de provincie Noord Brabant. Een decentrale overheid houdt de mogelijkheid om leningen en garanties aan derden te verstrekken als dat gebeurt uit hoofde van de publieke taak.

- Verstrekken van garanties

Ten aanzien van het verstrekken van garanties is de bepaling opgenomen, dat hierbij zoveel gebruik gemaakt dient te worden van bestaande waarborgfondsen, om de risico 's voor de gemeente zo laag mogelijk te laten zijn.

- Overige wijzigingen

De overige wijzigingen in dit statuut hebben met name betrekking op de huidige werkwijze met betrekking tot treasury.

Algemene ontwikkeling; rentevisie

De economische groei in de eurozone blijft laag. In 2019 wordt een groei van 1,1% voorzien tegen 1,8% in 2018. In 2020 wordt een economische groei van 1,0% voorzien. De afname van de groei is vooral het gevolg van een minder gunstige ontwikkeling van de buitenlandse vraag. De consumptiegroei neemt slechts licht af. De lonen stijgen, maar de banengroei neemt af. De inflatie loopt onder invloed van indirecte belastingverhogingen (BTW, energiebelasting) op van 1,6% naar 2,5% in 2019. Voor 2020 houden we in onze begroting rekening met een prijsontwikkeling van 2%. Dit percentage is gebaseerd op de gegevens van het CPB Economisch Plan van maart 2019. Het CPB raamt een inflatie van 1,4%. Echter voor 2019 wordt de inflatie hoger ingeschat (2,3%) dan waarmee wij in onze begroting 2019 rekening hebben gehouden (1,5%). Om de begroting op het gewenste prijspeil te houden is een indexering nodig van 2%.

Het monetaire beleid van de ECB blijft zeer ruim. De lange rentetarieven blijven daardoor op zeer lage niveaus.

Wat betekenen al deze ontwikkelingen nu voor de gemeente Steenberg?

De rente zal voorlopig nog laag blijven. Dit geeft een voordeel wanneer je vreemd geld moet aantrekken, hetgeen de komende jaren nodig zal zijn.

Schatkistbankieren

Bij wet van 11 december 2013 tot wijziging van de Wet financiering decentrale overheden zijn decentrale overheden verplicht hun overtollige liquide middelen aan te houden in 's Rijks schatkist (verplicht schatkistbankieren).

Schatkistbankieren houdt in dat decentrale overheden al hun overtollige middelen aanhouden in de schatkist bij het ministerie van Financiën. Dit houdt in dat geld en vermogen niet langer bij bijvoorbeeld banken buiten de schatkist mogen worden aangehouden.

Deelname van de decentrale overheden aan schatkistbankieren draagt bij aan een lagere EMU-schuld van de collectieve sector (Rijk en decentrale overheden gezamenlijk). Een ander belangrijk gevolg van deelname aan schatkistbankieren is een verdere vermindering van de beleggingsrisico's waaraan decentrale overheden worden blootgesteld.

Afgezien van de mogelijkheid om aan elkaar leningen te verstrekken, zijn decentrale overheden verplicht alle middelen die ze niet direct nodig hebben voor hun publieke taak in de schatkist aan te houden. Wel is sprake van een bepaalde drempel. De hoogte van de drempel is afhankelijk van de financiële omvang van een decentrale overheid. De drempel is vastgesteld op 0,75% van het jaarlijkse begrotingstotaal, met een minimum van € 250.000,-. Dit betekent voor de gemeente Steenberghe dat € 483.100,- (0,75% van € 64.419.600,-) buiten de schatkist mag worden gehouden.

Het saldo op de rekening bij de schatkist per 12 september 2019 bedraagt € 12.566.300,-.

Risicobeheer: de kasgeldlimiet en rente-risiconorm

Hoewel in de paragraaf weerstandsvermogen uitgebreid aandacht wordt besteed aan de risico's binnen de gemeente Steenberghe worden hier ook de renterisico's op korte en lange termijn en kredietrisico's behandeld.

Kasgeldlimiet

Ter beperking van het renterisico op de netto-vlottende schuld (schulden met een looptijd van minder dan één jaar) heeft de wetgever de kasgeldlimiet vastgesteld. Zo wordt voorkomen, dat fluctuaties van de korte rente direct een relatief grote impact hebben op de rentelasten tijdens het boekjaar. De totale netto-vlottende schuld mag maximaal 8,5% van het begrotingstotaal bij aanvang van het begrotingsjaar zijn.

De kasgeldlimiet voor 2020 komt uit op € 5.475.600,- (8,5% van € 64.419.600,-).

Voor 2020 tot en met 2023 verwachten wij het navolgende verloop van de kortlopende middelen:

Liquiditeitsprognose 2020 - 2023				
	2020	2021	2022	2023
Beginsaldo	6.225.800	- 2.525.600	- 7.278.200	- 8.294.000
Exploitatie:				
lasten	- 60.970.100	- 57.154.000	- 57.456.800	- 59.234.700
batens	58.876.500	58.851.700	60.715.800	61.117.500
Investeringen	- 6.157.800	- 5.950.300	- 3.774.800	- 2.668.500
Infrastructuurle voorzieningen AFC	- 500.000	- 500.000	- 500.000	- 200.000
Eindsaldo	- 2.525.600	- 7.278.200	- 8.294.000	- 9.279.700

In het overzicht is nog geen rekening gehouden met de investeringen uit het vorig raadsprogramma ad € 2.990.000,- en de investeringen ambities vanuit de samenleving ad € 15.000.000,-, waardoor het financieringstekort uiteindelijk in 2023 oploopt naar € 27,2 miljoen. Van dat tekort mag maximaal € 5,4 miljoen kortlopend worden gefinancierd (kasgeldlimiet). Het restant van 21,8 miljoen zal middels langlopende geldleningen moeten worden aangetrokken. In de opgenomen kapitaallasten

in de begroting voor de investeringen uit het vorig raadsprogramma en de investeringen ambities vanuit de samenleving is met de huidige rentestand voldoende budget opgenomen voor de te betalen rente.

Renterisiconorm

De renterisiconorm geeft het renterisico op de langere termijn weer. Hieronder vallen alle leningen met een rentetypische looptijd vanaf 1 jaar. Het doel is op deze wijze spreiding te krijgen in de rentetypische looptijden in de leningenportefeuille waardoor een verandering in de rente vertraagd doorwerkt op de rentelasten in de administratie. In een jaar mogen de herfinancieringen als gevolg van aflossingen en de renteherzieningsmomenten gezamenlijk niet meer dan 20% van het begrotingstotaal per 1 januari bedragen. Voor 2020: 20% van € 64.419.600,- is € 12.883.900,-.

Uit de onderstaande tabel kan afgeleid worden, dat omdat de gemeente momenteel geen leningen heeft, de jaarlijkse aflossing op de vaste schuld nog met € 12,9 miljoen per jaar mag toenemen.

Rente-risiconorm en renterisico's vaste schuld				
	2020	2021	2022	2023
Rente-risiconorm (minimum bedrag)	12.883.900	12.883.900	12.883.900	12.883.900
Rente-risico op de vaste schuld (betaalde aflossingen)	0	0	0	0
Ruimte	12.883.900	12.883.900	12.883.900	12.883.900

Kredietrisico op verstrekte gelden

Een ander risico dat de gemeente loopt, is het kredietrisico op verstrekte geldleningen. Hieronder volgt een overzicht van de verstrekte geldleningen, waarbij de instellingen waaraan een geldlening is verstrekt naar verschillende risicogroepen zijn uitgezet.

Kredietrisico's op verstrekte gelden		
Risicogroep	met / zonder hypothecaire zekerheid	Restant schuld (€)
Stimuleringsfonds	met nationale hypotheekgarantie	2.339.000
Geldleningen personeel	met hypotheek	69.200
Overige instellingen / verenigingen	zonder hypotheek	139.700
Totaal		2.547.900

De verstrekte gelden betreffen leningen aan het Stimuleringsfonds, om huisvesting voor starters middels een (extra/ voordelige) lening mogelijk te maken en voor duurzaamheidsleningen. Verder zijn er nog geldleningen aan personeel, hypothecaire geldleningen, deze nemen alleen maar af aangezien deze niet meer verstrekt mogen worden (vanaf 01-01-2009). De leningen aan overige instellingen betreffen voornamelijk leningen aan plaatselijke verenigingen of instellingen, die vanwege de realisering van een speciale voorziening zijn verstrekt.

In de risicoreserve zijn middelen opgenomen met betrekking tot de garantstellingen aan diverse instellingen en woningcorporaties voor aangegane leningen.

In zijn algemeenheid worden ten aanzien van de uitgezette leningen en garantstellingen geen problemen verwacht.

Leningenportefeuille/ rentelasten

In 2011 is de laatste aflossing gedaan op een geldlening bij de Bank Nederlandse Gemeenten en dus heeft de gemeente aan het eind van 2011 geen enkele lening meer lopen.

Zoals onder het overzicht van de liquiditeitsprognose is vermeld, zullen er uiteindelijk langlopende geldleningen voor € 21,8 miljoen afgesloten dienen te worden. In de begroting opgenomen kapitaallasten voor de investeringen vorig raadsprogramma en investeringen vanuit de samenleving is met de huidige rentestand voldoende budget opgenomen voor de betalen rente.

Wet Houdbaarheid Overheidsfinanciën (Wet HOF)

Op 11 december 2013 is de Wet Houdbare Overheidsfinanciën officieel gepubliceerd. In die wet worden de Europese normen verankerd voor de hoogte van de overheidsschuld en de jaarlijkse groei van de overheidsschuld. Die normen raken ook gemeenten, omdat de gemeenteschulden en financieringstekorten van gemeenten meetellen in de overheidsschuld van Nederland. Alle gemeenten samen krijgen een plafond voor het totale EMU-tekort van gemeenten in een jaar. Dat plafond wordt volgens de wet na bestuurlijk overleg voor een bepaalde periode overeengekomen. In het Bestuurlijk Overleg Financiële verhoudingen van 23 mei 2018 is gesproken over de EMU-norm van -0,4 procent van het bbp per jaar voor de periode van 2019 tot 2022.

Afgesproken is dat de medeoverheden onderling komen tot een onderverdeling van de macro EMU-norm. Het Rijk neemt dit voorstel over en biedt, via een voorhangprocedure, een ministeriële regeling aan bij de Staten-Generaal. Na instemming van het parlement wordt de EMU-norm gepubliceerd. Op het moment van samenstelling van de begroting zijn de individuele referentiewaarden nog niet bekend.

Standpunt VNG

De VNG adviseert de leden niet te letten op de individuele referentiewaarde voor het EMU-tekort, omdat het EMU-saldo van de gemeente te beweeglijk is. De hoogte van het EMU-saldo van een gemeente hangt zeer sterk samen met het investeringsvolume en de mutatie van de voorraden bouwgrond. En juist het investeringsvolume en de voorraad bouwgrond van een gemeente vertoont jaar op jaar grote schommelingen.

De VNG roept de gemeenten op om naast het sturen op sluitende baten en lasten de hoogte van de netto schuld van de gemeente kritisch te volgen.

In de paragraaf weerstandsvermogen bij financiële kengetallen zijn o.a. de kengetallen solvabiliteitsratio en netto schuldquote opgenomen.

EMU-saldo

EMU-saldo		x € 1.000			
Omschrijving			Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
1	Exploitatiesaldo voor toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	+	-3.552	-3.279	-2.208
2	Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	+	3.087	3.010	3.535
3	Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	+	3.080	2.147	2.147
4	Investeringen in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	-	4.269	4.846	3.561

	EMU-saldo		x € 1.000		
5	Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4.	+	1.270	-	-
6	Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa: Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voorzover niet op de exploitatie verantwoord	-			
7	Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)	-			
8	Baten bouwgrondexploitatie: Baten voorzover transacties niet op exploitatie verantwoord	+	837	942	331
9	Lasten op balanspost Voorzieningen voorzover deze transacties met derden betreffen	-			
10	Lasten in verband met transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen e.d.) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van de bovenstaande posten	-			
11	Verkoop van effecten; boekwinst op de exploitatie	-			
	Berekend EMU-saldo		453	-2.026	244

Paragraaf bedrijfsvoering

Deze paragraaf gaat in op de belangrijkste ontwikkelingen en de stand van zaken binnen de gemeentelijke bedrijfsvoering.

Organisatieontwikkeling

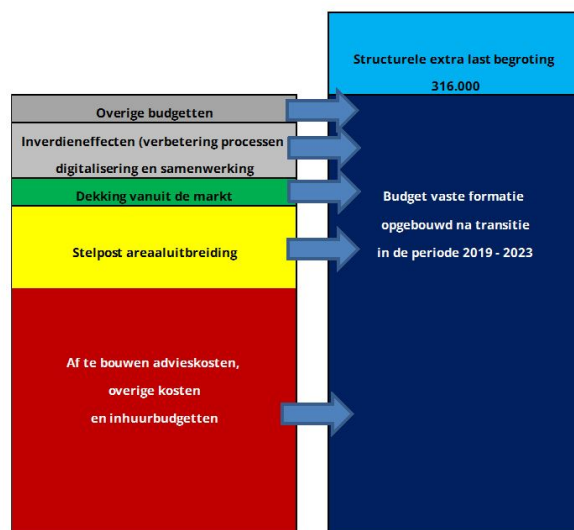
Om beter te kunnen inspelen op de veranderingen in de samenleving, de inhoudelijke ambitie van de gemeenteraad, en de veranderde rol van de gemeentelijke overheid is een transitie van de organisatie ingezet. De vastgestelde organisatievisie is richtinggevend. De transitie beoogt een gezonde balans tussen de ambitie, de benodigde personele capaciteit (kwantitatief en kwalitatief) en de beschikbare budgetten. Verschillende onderzoeken tonen aan dat deze capaciteit nog niet in balans is met de ambities. Wij brengen de komende jaren de capaciteit van vaste medewerkers zowel kwantitatief als kwalitatief op het gewenste niveau.

Met de opbouw van de vaste formatieruimte is ongeveer € 1,9 miljoen gemoeid. Daartegenover worden de budgetten voor inhuur, advies en overige kosten afgebouwd. De structurele last komt daarmee uiteindelijk op € 316.000.

Om de uitgaven voor inhuur van personeel transparant af te wegen en inzichtelijk te houden, is een beleidskader inhuur derden opgesteld. Aan de hand van het beleidskader kan vervolgens verantwoording afgelegd worden over de uitgaven voor inhuur derden.

De personele vraagstukken worden gezien in samenhang met regionale samenwerkingsmogelijkheden en de verbetering van de interne processen en informatievoorziening. Een belangrijke voorwaarde hiertoe is de verdere digitalisering ervan.

Via uitsluitend natuurlijk verloop kan deze transitie niet in het gewenste tempo gerealiseerd worden. Incidentele middelen, in te zetten voor het strategisch personeelbeleid, een vitaliteitsregeling, het oplossen van urgente knelpunten en een overbruggingsbudget voor de eerste jaren moet de transitie kracht bij zetten. Deze middelen worden gedekt door de bestemmingsreserve Transitie Organisatie. Hieruit worden ook middelen onttrokken voor het optimaliseren of digitalisering van processen. Jaarlijks zal over de voortgang worden gerapporteerd. Hierna is weergegeven wat er financieel gebeurt bij de transitie. De linker kolom geeft aan waar budgetten afgebouwd worden en als dekking voor de transitie worden ingezet. In de perspectiefnota 2020 is een uitgebreide toelichting opgenomen.

Huisvesting

Met de organisatieverandering verandert ook de behoefte aan herschikking en aanpassing van de werkomgeving. Daarbij kunnen de herinrichting van de raadszaal en de opvatting over dienstverlening invloed hebben op de inrichting van de begane grond. Alhoewel in 2019 al enkele aanpassingen binnen het gemeentehuis hebben plaatsgevonden, zullen in 2020 ook maatregelen getroffen worden om de huisvesting passend te maken bij de kernwaarden en wenselijke dienstverlening en uitstraling van onze organisatie. Hiertoe zal investeringsruimte gereserveerd worden.

ICT

De gemeente Steenbergen is in 2019 door samenwerking met Equalit aangesloten bij de (lichte) Gemeenschappelijke Regeling samenwerking ICT. Deze regeling kent dan 11 gemeenten en de Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant. Deze samenwerking zal onder meer bijdragen aan de verhoging van de kwaliteit van onze processen en informatievoorziening, en de vermindering van de kwetsbaarheid van onze organisatie. De volledige migratie van Steenbergen naar Equalit zal naar verwachting in mei 2020 kunnen plaatsvinden.

In 2020 zal aandacht zijn voor toekomstbestendig informatiemanagement, met de bedoeling om een solide basis op het gebied van informatievoorziening te realiseren. Zodanig dat informatievoorziening helpt om maatschappelijke waarden aan de gemeente Steenbergen toe te voegen. Dit zal gebeuren op een wijze die bij andere ontwikkelingen binnen de gemeente past, waarbij leren én doen hand in hand gaan.

Om adequaat te reageren op de diverse ontwikkelingen en behoeften blijft de gemeente werken aan een eigentijdse dienstverlening. Hierbij gaat het om informatieverstrekking of het leveren van producten en diensten, het ondersteunen van initiatieven vanuit de samenleving (participatie) en het faciliteren en voortijdig betrekken van belanghebbenden bij beleids- of planontwikkeling. De visie Dienstverlening Steenbergen uit 2019 is richtinggevend voor het op te stellen uitvoeringsprogramma. De acties die hieruit voortkomen zullen in 2020 hun beslag krijgen. Zo zal de digitalisering van de aanvraag van een evenementenvergunning opvolging krijgen door het digitaliseren van andere processen. Digitale gegevens zullen meer worden gebruikt om de kwaliteit van onze dienstverlening en bedrijfsvoering te verbeteren.

Communicatie

Op basis van de in 2019 uitgevoerde evaluatie van het in 2017 vastgestelde Communicatiebeleid, is duidelijkheid ontstaan over de wenselijke structurele kwantitatieve en kwalitatieve formatie voor, en organisatie van communicatie. Dit leidt tevens tot een aanpassing van het beleid en herprioritering van acties voor het betreffende uitvoeringsplan. Naar verwachting kan de ambtelijke organisatie in 2020 het wenselijke eindbeeld vorm en inhoud gegeven hebben, zodat een impuls gegeven kan worden aan dienstverlening, acquisitie bedrijvigheid en een integraal PR- en marketingplan.

Financiën, planning en control

Samen met een commissie van de raad bouwen we stapsgewijs aan modernisering van de planning en control cyclus en daarbij behorende documenten. Na het vergroten van de transparantie van de budgetten zal de aandacht gericht zijn op het project "Sturen met Maatschappelijke Effecten" en daarbij behorende indicatoren. In de begroting 2020 is hiermee een start gemaakt voor het sociaal domein en dienstverlening, met de bedoeling dit in de komende jaren verder uit te bouwen. Om onze gemeente financieel toekomstbestendig te houden worden mogelijkheden bezien om de wendbaarheid in onze begroting te versterken. We willen nog beter kunnen inspelen op tussentijdse veranderingen, en willen de (financiële) keuzeruimte voor de raad beter in beeld brengen. Onderdeel hiervan is het vastleggen van spelregels voor bijvoorbeeld het omgaan met overheveling van budgetten of met het storten van positieve saldi aan de algemene reserve.

Naast het verbeteren van de planning en control voor de raad verbeteren we ook planning en control bij de teams. In 2019 introduceerden we de zogenaamde A3-aanpak. Deze aanpak helpt het management om focus te krijgen op de doelen, activiteiten, budgetten en processen. In 2020 zal de focus liggen op het efficiënter en doeltreffender inrichten van de interne processen op het gebied van de planning en control cyclus. Hiertoe is onder meer het financieel pakket al vervangen. De inrichting van dit pakket zal aangepast worden, onder andere met een verplichtingen- en projectenadministratie, zodat de budgethouders dagelijks beter inzicht hebben in de budgetten. Tevens zullen interne audits meer en meer onderdeel worden van de reguliere werkzaamheden. Ook zal bezien worden of een betere applicatie op de markt is voor het produceren van de planning en controldocumenten, zoals bijvoorbeeld de tussenrapportage en de begroting. De wens is om deze applicatie te kunnen koppelen aan ons financieel pakket.

Juridische kwaliteitszorg

In 2020 heeft verbetering van de kwaliteit van besluiten blijvende aandacht. Het cluster Juridische Zaken is het aanspreekpunt voor binnengekomen klachten. De beweging om formele klachten te verminderen, door juist aan de voorkant de inzet van informele gesprekken en

mediation, wordt voortgezet. De processen van behandelen bezwaarschriften, klachten en aansprakelijkheidsstellingen worden efficiënter en effectiever ingericht. De rol van juridische advisering krijgt verder vorm, met als doel om de juridische discipline meer aan het begin van trajecten te betrekken, en om de teams te ondersteunen bij juridische vraagstukken. Zo wordt het risico op (dure) juridische procedures beperkt. De kennis en de bewustwording van juridische risico's wordt vergroot door onder andere het geven van workshops en jurisprudentieberaden.

Rechtmatigheid en audits

De interne controlewerkzaamheden (audits) worden zoveel mogelijk met de reguliere werkprocessen geïntegreerd.

Vanaf het boekjaar 2021 moeten colleges van burgemeester en wethouders zelf een rechtmatigheidsverantwoording afgeven in de jaarstukken. Nu is het zo dat externe accountants bij de jaarrekening van een gemeente een controleverklaring verstrekken met een oordeel over de getrouwheid en rechtmatigheid. Ter voorbereiding op een eigen rechtmatigheidsverantwoording wordt in 2020 gezien hoe het college het beste vorm kan geven aan de toetsing van de rechtmatigheid.

Informatieveiligheid en privacy

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de kwaliteit van hun informatieveiligheid. Vanaf 1 januari 2020 is de basis van deze informatieveiligheid vernieuwd en wordt gewerkt vanuit de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO). De BIO kenmerkt zich door het meer toepassen van risicoanalyse en een groot aantal verplicht gestelde overheidsmaatregelen.

Het informatieveiligheidsbeleid wordt op dit moment herzien op basis van de BIO. Geanalyseerd wordt waar welke acties ondernomen moeten worden. Hierbij wordt aansluiting gezocht met Equalit. De acties worden vertaald naar jaarplannen op basis van prioriteit en risico's voor de gemeente. Door de zelfevaluaties vanuit de ENSIA (Eenduidige Normatiek Single Information Audit) op informatieveiligheid, privacy, basisregistraties (BRP, BAG, BGT en BRO), reisdocumenten, DigiD en Suwinet vindt jaarlijks toetsing door een onafhankelijke IT-auditor plaats. Op basis van dit resultaat legt het college verantwoording af richting gemeenteraad en richting ketenpartners.

Sinds 25 mei 2018 geldt de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG). De door de wet verplichte functionaris gegevensbescherming (FG) houdt toezicht op de toepassing en naleving van de AVG.

De privacybeheerder voert samen met het privacyteam een stappenplan uit voor de implementatie van de inrichting en management van de uitvoeringsprocessen met betrekking tot de AVG. Zo zal in 2020 onder meer aandacht zijn voor de toepassing van een zogenaamde 'DPIA' (Data Protection Impact Assessment). Dit is een instrument om vooraf de privacyrisico's van een gegevensverwerking in kaart te brengen en vervolgens maatregelen te kunnen nemen om de risico's te verkleinen.

Om het bewustzijns- en kennisniveau op het gebied van informatieveiligheid en privacy te borgen, worden onder andere bijeenkomsten voor medewerkers georganiseerd en is een E-learning cyclus in 2019 gestart die ook in 2020 zal doorlopen.

Paragraaf grondbeleid

Algemeen

Grondbeleid vormt geen einddoel van beleid maar moet meer worden beschouwd als een instrument ten behoeve van andere gemeentelijke beleidsvelden, zoals ruimtelijke ordening, volkshuisvesting, economische ontwikkeling, werkgelegenheid en milieu. De laatste jaren spelen ook doelstellingen op het gebied van duurzaamheid en klimaatadaptatie steeds meer een rol in het grondbeleid. De laatste actualisatie van het beleid dateert van 2009. In 2019/2020 zal de nota grondbeleid worden geactualiseerd.

Nota grondbeleid

Het huidige beleid vraagt om actualisering. De laatste jaren zijn er veel ontwikkelingen die van invloed zijn op het Grondbeleid. Zo ligt de economische crisis inmiddels achter ons, komt er een nieuwe Omgevingswet aan en zijn de financiële spelregels met de herziening van het Besluit Begroting en Verantwoording veranderd.

In de nieuwe nota grondbeleid, die wij in tweede helft 2019/ eerste helft 2020 aan de raad voorleggen, worden alle recente ontwikkelingen betrokken.

Grondbeleid is geen doel op zich, maar een middel. Een middel om het gemeentelijke, ruimtelijk beleid op een zo doeltreffend en doelmatig mogelijke wijze te realiseren. Met de nieuwe nota grondbeleid wil de gemeente Steenbergen op een transparante wijze inzicht bieden aan interne en externe partijen. Inzicht in het beleid, in de gewenste rol en in de spelregels voor de realisatie en de uitvoering van ruimtelijke plannen (externe werking).

Grondexploitatiecomplexen

De belangrijkste complexen die in 2020 in exploitatie genomen zullen zijn, zijn:

Complexen in exploitatie	Totaal geïnvesteerd	Totaal verkocht	(Tussentijdse) winst-neming/ beschikkin reserves	Boek-waarde 1-9-2019	Nog te inves-teren	% van totaal geïnves-teerd	Nog te verkopen	% van totaal te ver-kopen	Verwacht resultaat pos. (= -)/ neg. (= +)
Buiten de Veste	5.785.200	8.784.100	25.800	-2.973.100	15.819.400	73%	12.871.300	59%	-25.000
De Pinas	5.948.200	4.076.000	-1.103.000	769.200	758.100	11%	1.529.600	27%	-2.300
Uitbreiding RP-1	2.489.500	1.793.800	27.500	723.200	1.933.800	44%	2.926.200	62%	-269.200
Welberg	237.600		-328.200	-90.600	1.601.300	87%	1.510.700	100%	-
Totaal	14.460.500	14.653.900	-1.377.900	-1.571.300	20.112.600		18.837.800		-296.500

Algemeen

De commissie BBV (Besluit, begroting en verantwoording) heeft de afbakening, definiëring en verslagleggingsregels rondom grondexploitaties kritisch onder de loep genomen. De reden hiervoor is een aantal ontwikkelingen op het gebied van grondexploitaties. Namelijk: de forse afboekingen van gemeenten op grondposities in de afgelopen jaren, de aanbevelingen uit het rapport Vernieuwing BBV over transparantie en vergelijkbaarheid, en de aankomende Omgevingswet.

De afbakening is ook onvermijdelijk in het kader van de vennootschapsplicht voor gemeenten (vpb). De vpb-heffing moet worden bepaald op basis van de fiscale grondslag. Over de bepaling van deze

fiscale grondslag is nog niet op alle gebied de benodigde duidelijkheid om een gedegen inschatting te kunnen maken van deze vpb-plicht, maar verwacht dat deze van beperkte omvang zal zijn. Een belastingverplichting is om die reden niet opgenomen.

De commissie heeft een aantal voorstellen uitgewerkt die leiden tot wijzigingen in het BBV en de uitwerking hiervan. De wijzigingen leiden tot meer transparantie, eenduidigheid en een vermindering van de administratieve lasten. Een van de wijzigingen met betrekking tot de grondexploitatie is, dat de rente die wordt toegerekend aan grondexploitaties moet worden gebaseerd op de werkelijke rente over het vreemd vermogen. Geen rente mag worden toegerekend indien de gemeente geen externe financiering heeft en ook niet de intentie heeft deze aan te trekken, hetgeen bij de gemeente Steenberghe het geval is. Hierdoor komen de resultaten van de diverse exploitaties gunstiger uit. Vanaf de begroting 2016 heeft de voorgenomen maatregel een nadelig gevolg, omdat de rente over de nadelige boekwaarden niet meer als rentebaten opgenomen kunnen worden. Het is vanaf 2016 niet meer toegestaan om toevoegingen te doen aan een voorziening voor bovenwijkse voorzieningen. Bestaande voorzieningen per ultimo 2015 mogen worden gehandhaafd en kunnen volgens planning worden afgewikkeld. Sparen voor bovenwijkse voorzieningen die na het afsluiten van een grondexploitatie zullen worden aangelegd, is nog wel mogelijk via een door de raad in te stellen bestemmingsreserve. Toevoegingen aan deze bestemmingsreserve kunnen alleen plaatsvinden via resultaatsbestemming.

Tevens dient bij een geraamd overschot op de einddatum, volgens door de commissie BBV opgestelde richtlijnen, winst direct te worden genomen. Belangrijke factoren die hierbij een rol spelen zijn o.a. de fase tot waar het plan is ontwikkeld en de nog te verwachten risico's. Het voorzichtigheidsbeginsel moet hierbij in acht worden genomen.

BP Buiten De Veste

Het bestemmingsplan voor geheel Buiten de Veste is in 2010 goedgekeurd. In het plan uit 2010 is woningbouw opgenomen binnen de waterkering die op basis van nieuwe wetgeving niet meer kan worden gerealiseerd. In 2017 is, rekening houdend met deze beperking, voor het resterende gedeelte een nieuw, grotendeels flexibel, bestemmingsplan gemaakt met directe bouwtitel. Dit bestemmingsplan is op 22 februari 2018 vastgesteld door de raad en inmiddels onherroepelijk. Maas Jacobs Projectontwikkeling is in 2017 gestart met de bouw van 10 twee onder 1 kap woningen langs de westzijde van Bastion die in het voorjaar van 2018 zijn opgeleverd. Aansluitend hierop is Bastion woonrijp gemaakt. Aansluitend aan de bestaande gerealiseerde wijk is een gedeelte daarvan nader uitgewerkt voor woningbouwtypen waar vraag naar is. Voor het resterende gedeelte in de eerste fase langs de Oosthavendijk zijn 6 patiowoningen gepland. Voor het uitgewerkte gedeelte in de noordelijk gelegen tweede fase zijn 85 woningen en 23 appartementen in de vorm van een stadsboerderij voorzien. Fase 2 is in 2018 bouwrijp gemaakt. De kavels zijn in 2018 voor circa 80% in optie gegeven aan diverse partijen, en circa 35% is al verkocht. De bouw is in 2018 gestart. In de herziene exploitatieraming is ervan uit gegaan dat fase 2 in de periode 2019-2021 tot afronding komt. Voor fase 3 is voorlopig een programma aangenomen zoals in fase 2 wordt ontwikkeld, echter zonder appartementen. De ontwikkeling loopt naar verwachting tot 2026. De gronden binnen het plangebied zijn reeds in eigendom van de gemeente. Op basis van de hiervoor genoemde uitgangspunten en een recente taxatie voor nog uit te geven grond blijft de gemiddelde waarde voor bouwrijpe grond € 250,-- per vierkante meter. De exploitatie sluit dan in 2026 met een geraamd positief saldo van € 25.000,--. Hoewel de grondwaarde gelijk blijft is door stijgende kosten voor civiele werken is het saldo afgenomen ten opzichte van de Jaarrekening 2017. Gezien de verwachting dat de exploitatie met een positief saldo zal sluiten, heeft in 2017 een winstneming plaatsgevonden van € 25.800,--. Gelet op het afnemende resultaat en de risico's op kostenstijging beschouwen, is winstneming in 2018 niet meer aan de orde.

Voor diverse kosten is in de begroting 2020 een bedrag opgenomen van € 1.391.500,- en voor opbrengst grondverkoop € 1.063.800,-.

BP De Pinas (vml sportpark Oostgroeneweg)

Gezien de stagnerende vraag naar vrije kavelbouw is het bestaande bestemmingsplan Oostgroeneweg herzien. De naam is gewijzigd in bestemmingsplan De Pinas dat in 2017 is vastgesteld en onherroepelijk is. Alle gronden binnen het plangebied zijn reeds in eigendom van de gemeente.

De verkaveling is uitgewerkt. Er worden in totaal 104 woningen gerealiseerd in het gebied. De resterende 76 kavels in bestemmingsplan De Pinas worden ontwikkeld door Zwaluwe Projectontwikkeling en Aannemersbedrijf Huijsmans. Er zijn er inmiddels 48 kavels verkocht, en voor de overige 28 kavels zijn optieovereenkomsten gesloten. Een deel van de woningen is al opgeleverd.

Op grond van eerder vastgestelde uitgangspunten is in de exploitatie voor de grondopbrengst van ca. 29.082 m² niet bouwrijpe grond aan de Noordlangeweg € 20,-/m² aangehouden. Deze grond kan in de toekomst wellicht worden gebruikt voor nieuwe ontwikkelingen zoals de reeds gerealiseerde ambulancepost. Er is tevens in 2018 een ontwerp voor huisvesting arbeidsmigranten ingediend. Op basis van de hiervoor genoemde uitgangspunten en een recente taxatie komt de gemiddelde waarde voor nog uit te geven bouwrijpe grond uit op € 228,-/m². De exploitatie sluit dan ongewijzigd in 2026 met een neutraal saldo.

In de begroting 2020 is voor diverse kosten voor dit plan € 272.700,- opgenomen en voor opbrengst grondverkoop € 617.500,-.

Reinierpolder I

In totaal kan er ca. 7,5 ha bouwrijpe grond worden uitgegeven waarvan ca. 4,7 ha in fase 1. Voor realisatie van de tweede fase is overleg gevoerd met de provincie en de regio. Tot en met eind 2018 zijn er zeven kavels bouwrijpe grond verkocht, circa 30% van de oppervlakte. De kavels staan te koop voor de in 2018 getaxeerde waarde voor een gemiddelde prijs voor bouwrijpe grond van € 109,-/m². Tot nu toe zijn alleen kavels in de goedkope prijsklasse verkocht. Voor de grondexploitatie 2018 was ervan uitgegaan dat na realisatie van fase 1 aansluitend ook fase 2 kan worden ontwikkeld. De marktinzichten in 2016 geven echter aan dat er de komende 10 jaar geen behoefte is voor fase 2. Het uitgiftetempo van fase 1 bevestigt dit. De gemeente is op zoek naar herbestemming van fase 2, maar hierover is nog geen duidelijkheid. Daarom is ervoor gekozen de grondexploitatie van fase 1 en fase 2 separaat inzichtelijk te maken, en fase 2 voorlopig af te waarderen tot agrarische waarde, conform de bestemming.

Na de actualisatie van de grondexploitatie per 1-1-2019 is vast te stellen dat het samengevoegde resultaat van Fase 1 en 2 een negatief resultaat laat zien. Fase 1 laat een positief resultaat zien van € 269.000,- op eindwaarde. Fase 1 wordt negatiever door kostenstijging en verlenging van de uitgifteperiode tot 2025.

Afwaardering van fase 2 tot agrarische waarde laat een negatief resultaat op eindwaarde zien van € 554.000,-. Fase 2 wordt afgewaardeerd met een verlies. Fase 1 heeft nog steeds een positief resultaat. Als we echter de risico's op de verkoop van kavels in acht nemen, dan zou een tussentijdse winstneming van € 8.300 genomen moeten worden. Dit is € 19.200 lager dan de reeds genomen winst. Gezien de verwachting dat de exploitatie meteen positief saldo zou sluiten, heeft in 2017 een winstneming plaatsgevonden van € 27.500,-.

In de begroting 2020 is voor diverse kosten voor dit plan € 212.300,- opgenomen en voor opbrengst grondverkoop € 676.900,-.

BP Welberg centrum

Op het voormalige sportveld in het centrum van Welberg is een woningbouwlocatie gepland. Eind 2017 en begin 2018 is een verder interactief traject gevolgd specifiek voor het onderdeel invulling autovrij dorpsplein. Hierbij kwam een aantal wensen naar voren zoals een pannaveldje en een speelberg. In 2018 is een bestemmingsplan, een stedenbouwkundig concept en een grondexploitatie opgesteld. Het bestemmingsplan is na een uitgebreid onderzoek naar flora en fauna en explosieven per 20-12-2018 gewijzigd vastgesteld. Het maakt de bouw van 24 woningen mogelijk, met behoud van een vleermuizenvliegroute. Ten behoeve van het plan is extra grondaankoop gedaan van de St. Anna Parochie ten behoeve van een toegangspad. Daarnaast wordt een bestaand, naastgelegen parkeerterrein en schoolplein opnieuw ingericht en openbaar toegankelijk gemaakt. Met de Pius X school is overeenstemming over de aanpassing aan het schoolplein. Met het opruimen van explosieven is een aanvang gemaakt. Het stedenbouwkundig plan is in overleg met betrokken partijen nader uitgewerkt en ook zijn de benodigde maatregelen tot behoud van de vleermuizenvliegroute nu duidelijk. Inmiddels zijn er twee gegadigden om de bouw kavels te kopen en woningen te ontwikkelen. De gemeente neemt het

bouwrijp maken en de inrichting van het openbaar gebied voor haar rekening. In 2018 is door de Raad het besluit genomen het centrumgebied Welberg in exploitatie te nemen. In juni 2019 is de grondexploitatie door de gemeenteraad vastgesteld.

In de begroting 2020 is voor diverse kosten voor dit plan € 524.800,- opgenomen en voor opbrengst grondverkoop € 1.490.700,-.

Projecten op basis van een overeenkomst (ABA)

Voor onderstaande projecten waarvoor een overeenkomst is gesloten lopen wij alleen een risico ten aanzien van de eigen uren en voor het overige is er geen risico te verwachten.

Couверingepark

Het bestemmingsplan Couверingepark bestaat uit de bouw van 83 woningen en een gezondheidscentrum aan de Molenweg op het terrein van de voormalige accordus-fabriek en de bouw van een woonzorgcomplex met ca. 60 wooneenheden op de voormalige locatie van het Princetuincollege aan de Ravelijnstraat. Tot op heden zijn er 40 woningen opgeleverd en bewoond. Dit project wordt uitgevoerd door de Ontwikkelcombinatie Couверing Park, die bestaat uit Aan de Stegge en Woningstichting Geertruidenberg. In verband met financiële problemen bij de Woningstichting Geertruidenberg is de grond aan de Ravelijnstraat nog niet aan deze ontwikkelcombinatie verkocht. De woningbouw is in 2017 weer opgepakt door de ontwikkelcombinatie. Het woonzorgcomplexplan aan de Ravelijnstraat komt niet tot uitvoering en over de realisatie van het gezondheidscentrum is nog geen zekerheid. Zoals hiervoor geschetst, is door de financiële problemen en de (achter ons liggende) economische recessie stagnatie ontstaan in de verdere ontwikkeling van het plan. Na vele overleggen met diverse partijen heeft de ontwikkelcombinatie de herontwikkeling weer opgestart. In 2018 is een volgende fase van het woningbouwplan verkocht en lopen de voorbereidingen voor die bouw en voor de volgende fase.

Herengoed

Binnen het plangebied Herengoed te Kruisland zijn 17 starterswoningen en 2 vrije sectorwoningen opgeleverd. In het plan is de sanering van een milieuhinderlijk bedrijf opgenomen waarvoor in de plaats 6 vrije sectorwoningen kunnen worden gebouwd. Met de uitvoering van het plan is vertraging ontstaan ten gevolge van de economische recessie. De zes nog resterende te bouwen vrije sectorwoningen komen op de locatie van het gesaneerde bedrijf. De opstellen van dit bedrijf zijn gesloopt en met de bouw is begonnen.

Beltmolen Nieuw Vossemeer

Dit plan voor 54 woningen op de voormalige agrarische gronden tussen de Hogedijk, Beltmolen en Dr. Vermetstraat te Nieuw Vossemeer is opgestart door woningcorporatie Thuisvester. Eind 2011 zijn 12 starterswoningen opgeleverd. In verband met de economische recessie is ook hier stagnatie ontstaan voor verdere woningbouw. Ten behoeve van de ontwikkeling van het nieuwe woon-zorgcomplex De Vossemeren hebben Tante Louise en Thuisvester overeenstemming bereikt voor tijdelijke huisvesting van de bewoners van de Vossemeren binnen dit plan gedurende de bouw van het nieuwe complex. In april 2015 zijn de bewoners verhuisd naar het nieuwe wooncomplex. Ten behoeve van de nieuwbouw van De Lindenburg te Steenberg worden de daar aanwezige bewoners eveneens tijdelijk gehuisvest in plan Beltmolen. De verwachting is dat deze nieuwbouw eind 2018 wordt opgeleverd waarna de bewoners terug kunnen verhuizen naar De Lindenburg te Steenberg en de tijdelijke units worden verwijderd. BVR ontwikkeling heeft de realisatie van het plan voor de nog resterende 44 te bouwen woningen overgenomen van Thuisvester. BVR zal deze in twee fases realiseren. In de eerste helft van 2019 is gestart met de bouw van 17 woningen. Na oplevering hiervan en bij voldoende belangstelling wordt vervolgens gestart met de volgende bouwphase.

Plan Landgoed Westcreeke Dinteloord

Dit plan bestaat uit de aanleg van een landgoed met waterpartijen en vijf landhuizen. Het bos en de waterpartijen, die openbaar toegankelijk zijn, zijn reeds aangelegd. Het plan is bouwrijp gemaakt en

een landhuis heeft zich gevestigd. Door de economische recessie de afgelopen jaren is de verdere verkoop van de landhuizen gestagneerd. Ondanks dat het nu in economisch opzicht beter gaat en de belangstelling voor dergelijke landhuizen toeneemt, zijn er geen andere percelen verkocht.

Olmentuin Steenbergen

Plan Olmentuin is geprojecteerd op de locatie van een taxibedrijf aan de Olmendreef dat naar een andere locatie in Steenbergen verhuist. Op de vrijkomende locatie en de landbouwgronden ten zuiden daarvan ontstaat hierdoor ruimte voor de ontwikkeling van een nieuwe woonwijk. Olmentuin te Steenbergen wordt een duurzame, energieneutrale wijk tussen het groen met een gemeenschappelijke binnentuin en kas als ontmoetingsplaats. Dit bestemmingsplan is op 28 juni 2018 vastgesteld door de raad. Tegen deze vaststelling van het bestemmingsplan is beroep ingesteld. De uitspraak wordt in het vierde kwartaal van dit jaar verwacht en naar verwachting zal de bouw in 2020 starten.

Paragraaf Verbonden partijen

Algemeen

In deze paragraaf wordt inzicht gegeven in de bestuurlijke, beleidsmatige en financiële belangen en risico's van de gemeente als gevolg van banden met externe rechtspersonen, waarin de gemeente zowel financieel deelneemt als zeggenschap heeft.

Verbonden partijen zijn rechtspersonen waarmee de gemeente een bestuurlijke én financiële band heeft. Van een bestuurlijke band is sprake indien de gemeente rechtstreeks invloed heeft op de besluitvorming binnen de verbonden partij. Een financieel belang is aan de orde als de gemeente financieel kan worden aangesproken wegens het functioneren van de verbonden partij of wanneer de gemeente geld kan kwijtraken bij een faillissement van een verbonden partij.

Vormen van verbonden partijen zijn:

Verbonden partijen met een privaatrechtelijk karakter

Bij deze verbonden partijen is er sprake van financiële en/of bestuurlijke belangen (zeggenschap) van de gemeente in private rechtspersonen zoals vennootschappen (Naamloze Vennootschap (NV), Besloten Vennootschap (BV)), stichtingen en verenigingen. Gemeenten kunnen ook participeren in instellingen zonder eigen rechtspersoonlijkheid. Deze instellingen vallen onder de rechtspersoonlijkheid van de instelling waar zij deel van uitmaken.

Verbonden partijen met een publiekrechtelijk karakter

Bij deze verbonden partijen gaat het om deelname van de gemeente aan gemeenschappelijke regelingen op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr). De Wgr is in essentie het wettelijk kader voor de -vrijwillige- samenwerking tussen gemeenten en/of provincies voor uitvoering van lokale taken.

Er zijn verschillende varianten voor een gemeenschappelijke regeling. De zwaarste vorm is een gemeenschappelijke regeling met een openbaar lichaam en heeft de status van een rechtspersoon. De lichtere vormen zijnde een gemeenschappelijk orgaan, de centrumgemeente-variant en de samenwerkingsovereenkomst zijn gemeenschappelijke regelingen zonder eigen rechtspersoonlijkheid en derhalve in formele zin geen verbonden partij.

Nota Verbonden Partijen

De gemeenteraad van Steenbergen heeft op 24 september 2015 de nota Verbonden Partijen - zes kaderstellende spelregels vastgesteld. In deze in regionaal verband opgestelde notitie zijn spelregels opgenomen om een betere beheersbaarheid van de samenwerkingsverbanden en een vergroting van de invloed van de gemeenteraden te bewerkstelligen.

De zes kaderstellende spelregels voor de Verbonden Partijen betreffen:

1. Bij het aangaan van een verbonden partij leggen de deelnemers nadrukkelijk vast hoe de informatievoorziening (frequentie, vorm en inhoud) dient te verlopen en welke evaluatiemomenten er zijn.
2. Er dient een tijdige, juiste en volledige (actieve) informatiestroom op gang te worden gebracht, die het mogelijk maakt verantwoording af te leggen en die de raad in positie brengt om (gevraagde) nieuwe kaders te stellen. Zowel het college, de verbonden partij als de gemeenteraad zelf dienen hierin hun verantwoordelijkheid te nemen.
3. Gemeenten bundelen de krachten en dragen samen zorg voor integrale aansturing. Zowel ambtelijke als bestuurlijke voorbereiding gebeurt (deels) gezamenlijk met ruimte voor lokale aanvullingen, waarbij één bepaalde gemeente per verbonden partij de leiding neemt.
4. Jaarlijks in november sturen deelnemers van de verbonden partij richtlijnen aan de verbonden partij waarop de beleidsmatige en financiële kaders gebaseerd dienen te worden. In de kaderbrief geeft de gemeenschappelijke regeling op hoofdlijnen de uitgangspunten voor de begroting aan. Voor NV's en BV's gelden uiteraard de bepalingen uit het Burgerlijk Wetboek (BW).
5. De ontwerpbegroting wordt uiterlijk 15 april door de gemeenschappelijke regeling naar de deelnemers gestuurd. De zienswijzen van de deelnemers dienen uiterlijk 1 juli door de gemeenschappelijke regeling te zijn ontvangen.
6. Vierjaarlijks is de gemeenschappelijke regeling verplicht om een meerjarenbeleidsplan op te stellen. Het meerjarenbeleidsplan, dat bij aanvang van een nieuwe raadsperiode wordt opgesteld, is samen met de jaarrekening de basis om de resultaten van de gemeenschappelijke regelingen over een periode van vier jaar te evalueren.

(Vernieuwde) BBV

Het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) is ook van toepassing op de gemeenschappelijke regelingen, voor zover zij een eigen begroting en jaarrekening moeten opstellen. Voor de gemeenschappelijke regelingen gelden de nieuwe BBV-regels vanaf de begroting 2018.

Artikel 15 van het BBV schrijft over de paragraaf verbonden partijen het volgende voor:

1. De paragraaf betreffende de verbonden partijen bevat ten minste:
 - de visie op en de beleidsvoornemens omtrent verbonden partijen
 - de lijst van verbonden partijen, die wordt onderverdeeld in:
 - gemeenschappelijke regelingen;
 - vennootschappen en coöperaties;
 - stichtingen en verenigingen, en,
 - overige verbonden partijen.
 - de lijst van verbonden partijen.
2. In de lijst van verbonden partijen wordt ten minste de volgende informatie opgenomen:
 - de wijze waarop de provincie onderscheidenlijk de gemeente een belang heeft in de verbonden partij en het openbaar belang dat ermee gediend wordt;
 - het belang dat de provincie onderscheidenlijk de gemeente in de verbonden partij heeft aan het begin en de verwachte omvang aan het einde van het begrotingsjaar;
 - de verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar;
 - de verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar;
 - de eventuele risico's van de verbonden partij voor de financiële positie van de provincie onderscheidenlijk gemeente.

Financiële gegevens

Uitgangspunt is dat financiële gegevens over 2020 worden vermeld. Als deze niet bekend zijn dan worden de laatst bekende financiële gegevens opgenomen.

Lijst verbonden partijen van de gemeente Steenbergen

De verbonden partijen van onze gemeente zijn, conform het BBV, gesplitst in:

Gemeenschappelijke regelingen:

1. Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant (VRMWB)
2. Gemeenschappelijke regeling Openbare Gezondheidszorg West-Brabant (GGD)
3. Werkvoorzieningschap West-Noord-Brabant (WVS-groep)
4. Regionale Ambulancevoorziening Brabant Midden-West-Noord (RAV)
5. Gemeenschappelijke regeling Regio West-Brabant (hieronder o.a. Rewin en KCV)
6. Gemeenschappelijke regeling Programma Schoolverzuim en Voortijdig Schoolverlaten
7. Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant (OMWB)
8. Intergemeentelijke Sociale Dienst Brabantse Wal (ISD BW)
9. West-Brabants Archief (WBA)

Vennootschappen en coöperaties:

1. NV Bank voor Nederlandse Gemeenten (BNG)
2. NV Brabant Water

Stichtingen en verenigingen:

1. Stichting Samenwerken
2. Stichting inkoopbureau West-Brabant

Overige verbonden partijen:

N.v.t.

Algemene financiële richtlijnen begroting 2020 gemeenschappelijke regelingen

1. Van het Dagelijks Bestuur (DB) van de Gemeenschappelijke Regeling (GR) wordt verwacht dat zij een structureel financieel-sluitende meerjarenbegroting 2021-2024 aanbiedt aan de deelnemers. De gehanteerde begrotingsuitgangspunten door de GR dienen in de begroting 2021

van de GR inzichtelijk te worden gemaakt. In de begroting 2021 dient een overzicht te worden opgenomen met de meerjarige bijdrage (2021 t/m 2024) per deelnemer.

2. De begroting dient te worden opgesteld op basis van ongewijzigd beleid. Dat wil zeggen dat geen nieuwe taken of uitbreiding van bestaande taken in de primitieve begroting mogen worden opgenomen. Tenzij dit eerder door het Algemeen Bestuur is besloten.
3. De begroting dient te voldoen aan het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Dit betekent dat de voorgeschreven gegevens in de begroting dienen te worden opgenomen. Met name wordt aandacht gevraagd voor:
 - Overzicht van incidentele lasten en baten;
 - Opnemen van (prestatie) indicatoren in de begroting;
 - Verwachte stand begin en eind begrotingsjaar van Eigen en Vreemd vermogen.
4. Een positief resultaat vloeit terug naar de deelnemers. De GR kan hiervan afwijken; hiertoe dient het DB een expliciet en gemotiveerd voorstel tot resultaatbestemming voor te leggen aan het Algemeen Bestuur van de GR.
5. De loonontwikkeling wordt geraamd conform de geldende CAO van de betreffende GR. Voor de meerjarig ontwikkeling van de salariskosten dient rekening gehouden te worden met de werkelijke periodieken. Meerjarige mutaties in de werkgeverslasten dienen onderbouwd te worden. Voor deze zaken kan niet worden volstaan met een vast percentage per jaar zonder onderbouwing*.
6. Het prijsindexcijfer van de algemene prijsontwikkeling BBP uit de septembercirculaire 2019 (of een actuelere circulaire) is de basis voor de toe te passen indexering voor de begroting 2021 inclusief meerjarenraming*.
7. In de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing is aandacht voor de risico's door deze te kwantificeren, te prioriteren en de beheersingsmaatregelen te benoemen.

* tenzij door het AB (voor de ISD het GO) van een gemeenschappelijke regeling besloten is tot een andere wijze van indexering.

Gemeenschappelijke regelingen:

1. Gemeenschappelijke Regeling Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant (VRMWB)

Vestigingsplaats	Tilburg
Openbaar belang	Binnen de gemeenschappelijke regeling werken de deelnemende gemeenten samen ten behoeve van de goede behartiging van de zorg voor de veiligheid van en de hulpverlening aan de burgers in hun werkgebied. Dit in het bijzonder bij de voorbereiding op en het bestrijden van ongevallen en rampen. De missie luidt: <i>Samen maken wij onze regio veiliger.</i> <i>“Wij zijn een krachtige en gerespecteerde speler in het veld van fysieke veiligheid. Wij stimuleren dat de samenleving bewust met risico's om kan gaan. Wij helpen om goede afwegingen te maken door onze expertise actief te delen en treden slagvaardig en vakbekwaam op. Wij zijn betrouwbaar omdat we altijd hulp bieden of een handelingsperspectief geven.”</i>
Betrokkenen	Gemeenschappelijke Regeling Veiligheidsregio Midden en West-Brabant is een gemeenschappelijke regeling van de 26 gemeenten. Dit valt samen met het werkgebied van de politieregio Midden- en West-Brabant.
Bestuurlijk belang	Het algemeen bestuur bestaat uit leden van de deelnemende gemeenten, elk lid heeft één stem in de vergadering. De gemeenteraad wijst hiervoor de burgemeester, een wethouder of een raadslid aan als lid. Het dagelijks bestuur bestaat uit een voorzitter en zes andere leden. Deze zes leden worden als volgt aangewezen: • Twee leden die ook lid zijn van de Bestuurscommissie Geneeskundige Hulpverlening • Twee leden die ook lid zijn van de Bestuurscommissie Regionale Brandweer • Twee leden die ook lid zijn van het dagelijks bestuur van de Politieregio Midden- en West-Brabant.
Financieel belang	Thema Bestuur en dienstverlening Voor het jaar 2020 bedraagt de bijdrage € 1.339.616,- .

	Vanaf 2019 is sprake van een actualisatie van het kostenverdeelmodel, zodat de bijdrage beter aansluit bij de bijdrage die gemeenten krijgen vanuit het gemeentefonds. Om te voorkomen dat er te grote verschillen ontstaan in de gemeentelijke bijdragen, is er gekozen voor een overgangperiode van 3 jaar.
	Ondanks wijzigingen in de loon- en prijsontwikkelingen (LPO), neemt de bijdrage voor de gemeente Steenbergen door de gewijzigde verdeelsleutel iets af.
Risico's	De risico's van de VR staan beschreven in de paragraaf Weerstandvermogen en risicobeheersing. Op basis van de gekwantificeerde actuele risico's is de benodigde weerstandcapaciteit bepaald op €2.750.000. Het AB heeft in maart 2012 besloten om de algemene reserve op te heffen. Elke deelnemende gemeente houdt een algemene reserve aan die onder andere is bestemd voor de risico's die voortvloeien uit de gemeenschappelijke regelingen waarin wordt deelgenomen.
Eigen vermogen, vreemd vermogen en resultaat	Eigen vermogen begin 2020 € 12.259.245,-, eind 2020 € 10.340.204,- Vreemd vermogen begin 2020 €25.016.170 ,-, eind 2020 € , - Verwacht resultaat 2020 € -,-

Beleidsmatige richtlijnen

De Veiligheidsregio heeft als taak zorg te dragen voor crisisbeheersing, risicobeheersing, brandweezorg, bevolkingszorg en geneeskundige hulpverlening bij rampen en crises met als doel gezamenlijk de fysieke veiligheid en maatschappelijke continuïteit in de regio te borgen. Zodoende draagt de veiligheidsregio Midden- en West-Brabant bij aan een veilige omgeving.

1. In het beleidsplan 2019-2023 zijn actiepunten opgenomen, die uiterlijk in 2023 moeten zijn gerealiseerd. In de kaderbrief 2021 geeft de Veiligheidsregio aan welke actiepunten in 2020 centraal staan. In de begroting geeft de Veiligheidsregio aan op welke wijze deze actiepunten worden ingevuld.

2. De begroting 2021 bevat informatie en kengetallen met informatie over toezicht en handhaving van :

- BRZO- bedrijven
- BRZO⁺ -bedrijven
- Zorginstellingen
- Overig

3. De begroting 2021 bevat kengetallen/ informatie over de omvang van het ambtelijk apparaat / organisatie alsmede van de financiële ramingen daarvan:

- aantal vrijwilligers
- aantal beroeps repressief
- aantal medewerkers risicobeheersing (advies & vergunningverlening, toezicht & handhaving)
- aantal medewerkers overig (uitgesplitst naar overhead, veiligheidsbureau)
- aantal medewerkers witte kolom, oranje kolom- opgave van het materieel (per categorie) per post en het aantal posten.

4. Prestaties apparaat

De begroting 2020 bevat informatie en kengetallen (voor zover nog niet opgenomen en zo mogelijk steeds op een eenduidige manier) over:

a. Onderdeel repressie

- aantal uitrukken (uitgesplitst zoals nu) en uitgesplitst naar scenario.
- inzetten vrijwilligers, beroeps, witte en oranje kolom.
- overschrijdingen inzetten
- slachtoffers brand en ongevallen gevaarlijke stoffen, infectieziekten cat A.

b. Onderdeel preparatie

- planvorming (RCP, RBP, IBP, bereikbaarheidskaarten)
- (M)OTO (brandweer, witte kolom, oranje kolom, multi).
- Gebieden waar wordt voldaan aan het regionaal beleid voor bluswater en bereikbaarheid.
- Inzet en data Veiligheidsinformatieknooppunt (VIK)

c. Onderdeel preventie/pro-actief

- Advisering
- Inzicht in aantallen kazernes, waarbij aangegeven welke voldoen aan de eisen.
- Ruimtelijke ordening en projecten
- Evenementen

- Vergunningen Milieu (BRZO, BRZO+, overig)
- Vergunningen Bouw
- voorlichting
- voldoen van de brandweerkazernes aan “gezond en veilig werken”
- d. Onderdeel meldkamer
 - stand van zaken m.b.t. capaciteit en inzet CACO's
- e. Onderdeel controles, toezicht en handhaving
 - hoe staat het met de implementatie van het basistakenpakket?
 - een algemene rapportage over de bevindingen van de controles (aantallen, overtredingen, opgelegde sancties) met zo mogelijk een differentiatie per gemeente.

Verder informatie over de volgende zaken:

- Voortgang Safety Village (kosten, gebruik, etc.)
- Voortgang Risk Factory
- Voortgang gebruik meldkamer (ook i.r.t. gebruik als RCC)
- Deze zaken mogen ook terugkomen als projectvoortgang binnen de Berap.

2. Gemeenschappelijke regeling Gemeenschappelijk Gezondheidsdienst West-Brabant (GGD)

Vestigingsplaats	Breda
Openbaar belang	Zorg te dragen voor minimaal de uitvoering van de wettelijk aan de gemeente opgedragen taak van collectieve preventie en inhoud te geven aan de voor de deelnemende gemeenten noodzakelijke en de door de deelnemende gemeenten gewenste samenwerking op het terrein van de openbare gezondheidszorg en de preventieve gezondheidszorg.
Doel	Het behartigen van de belangen van de gemeenten op het gebied van de publieke gezondheid.
Betrokkenen	De volgende gemeenten nemen deel: Aalburg, Alphen-Chaam, Baarle-Nassau, Bergen op Zoom, Breda, Drimmelen, Etten-Leur, Geertruidenberg, Halderberge, Moerdijk, Oosterhout, Roosendaal, Rucphen, Steenbergen, Werkendam, Woensdrecht, Woudrichem en Zundert.
Bestuurlijk belang	Binnen de GGD worden twee bestuursorganen onderscheiden: • Algemeen bestuur: hierin hebben vertegenwoordigers van alle gemeenten zitting, aangevuld met twee vertegenwoordiger namens de GGD • Dagelijks bestuur: vanuit het algemeen bestuur heeft minimaal een viertal personen tevens zitting in het dagelijks bestuur, aangevuld met 2 bestuursleden op basis van deskundigheid.
Financieel belang	De deelnemende gemeenten dragen bij in het nadelig saldo naar rato van het aantal inwoners. De bijdrage van de gemeente Steenbergen in 2020 bedraagt € 475.691,- (2019: € 474.242,-) Het belang dat de gemeente Steenbergen in de GGD WB heeft bedraagt 2,52%
Risico's	• De geneeskundige zorg afstemmen op de aanvaardbare kosten. • De gemeente draagt bij in het nadelig saldo.
Eigen vermogen, vreemd vermogen en resultaat	Eigen vermogen begin 2020 € 4.131,- , eind 2020 € 4.125,-. Vreemd vermogen begin 2020 € 10.553,- , eind 2020 € 10.553,-. Resultaat 2020 € -,-

Beleidsmatige richtlijnen

1. De GGD voert in West-Brabant de in de Wet Publieke gezondheid aan de gemeenten opgedragen taken uit. Op onderdelen betreft dit ook taken die vallen onder andere wetgeving zoals de Jeugdwet, Omgevingswet en de wet op de Veiligheidsregio's. De GGD is alert op de rol die zij in ketenaanpakken heeft, waarbij passende aansluiting op het lokale beleid leidend is.
2. In navolging van de Begroting 2020 zijn de in haar meerjarenbeleidsplan Agenda van de Toekomst verwoorde ambities leidend voor de opstelling van de Begroting 2021. Binnen deze begroting zorgt de GGD voor:
 - Het per ambitie opnemen van concrete doelen.
 - Verdere optimalisering van de prestatie-indicatoren voor het krijgen van goed inzicht omtrent te behalen resultaten binnen de diverse productgroepen.

3. Positieve gezondheid' blijft belangrijk uitgangspunt binnen het handelen van de GGD: burgers worden aangezet tot het voeren van eigen regie, met gebruik van eigen mogelijkheden en hun eigen sociaal netwerk. Voor kwetsbare burgers die onvoldoende eigen regie kunnen voeren levert de GGD in nauwe afstemming met ketenpartners de benodigde bijdrage aan een adequaat vangnet.
4. De GGD zorgt ervoor dat zij in 2021 – in nauwe samenwerking met gemeenten en aansluitend op lokale aanpakken – maatregelen inzet die inwoners, met name jongeren stimuleren om “de gezonde keuze te maken”. Dit aan de hand van de eerder door de GGD uitgesproken ambitie om per 2020 invulling te geven aan het Nationale Preventieakkoord via het maken van onderbouwde keuzes in maatregelen.
5. De GGD geeft in haar beleidsbegroting 2021 inzicht in:
 - De resultaten die samenhangen met het per 2020 structureel toegekende budget van € 150.000,- voor de beleidsintensivering Infectieziektebestrijding.
 - De mate waarin, naast het via de landelijke RUPS-regeling verkregen budget, beoogd wordt gebruik te maken van de maximale gemeentelijke bijdrage van € 150.000 voor de uitvoering van RUPS in West-Brabant, inclusief de mogelijke uitvoeringsscenario's en geplande besluitvorming door het Algemeen Bestuur van de GGD. De GGD brengt ook de belangrijkste behaalde resultaten van de RUPS-aanpak daarbij in beeld.
 - De wijze waarop zij de vaccinatiegraad per gemeente in beeld brengt en welke inspanningen zij en Careyn en Thuiszorg West-Brabant verrichten om deze vaccinatiegraad te verhogen en/of zo hoog mogelijk te houden.

3. Gemeenschappelijke regeling Werkvoorzieningschap West-Brabant (WVS-groep)

Vestigingsplaats	Roosendaal
Openbaar belang	Verzorgt voor de 9 deelnemende gemeenten de sociale werkvoorziening in West-Brabant.
Doel	De WVS-groep heeft als missie dat zij als maatschappelijke organisatie mensen kansen biedt om zichzelf door middel van arbeid te ontwikkelen met als doel het vinden van regulier werk of werk in een (meer) beschutte omgeving. De WVS-groep voert haar missie uit in aansluiting op het gemeentelijke beleid van de in de gemeenschappelijke regeling betrokken gemeenten om de sociale werkvoorziening regionaal aan te pakken. De gemeente Steenbergen participeert dus om invulling te geven aan zijn wettelijke verplichting op een wijze die tevens leidt tot de realisatie van efficiencywinst.
Betrokkenen	In de gemeenschappelijke regeling nemen de volgende gemeenten deel: Bergen op Zoom, Etten-Leur, Halderberge, Moerdijk, Roosendaal, Rucphen, Steenbergen, Woensdrecht en Zundert.
Bestuurlijk belang	De negen gemeenten uit het werkgebied West Noord-Brabant hebben één afgevaardigde in het Algemeen Bestuur, plus een secretaris. Daarnaast is sprake van een Dagelijks Bestuur waarin vertegenwoordigers uit drie gemeenten worden gekozen, aangevuld met een secretaris en een adviseur.
Financieel belang	Met ingang van 1 januari 2008 ontvangt de gemeente het decentraal budget Wet Sociale Werkvoorziening. In principe wordt aan het werkvoorzieningschap een bijdrage betaald voor een minimumaantal te plaatsen Standaard Eenheden WSW werknemers. Indien dit aantal en de vergoeding per SE niet afwijkt van de door het rijk vastgestelde aantallen en bedragen zal er geen manco ontstaan tussen het ontvangen budget en de door de gemeente te betalen bijdragen. Aansluitend op de missie van de WVS-groep, verstrekt de gemeente een financiële bijdrage per SW-medewerker uit de gemeente Steenbergen. Het verlies van WVS bedraagt in 2020 € 9.178.000,-. Dit is per SW-er € 4.057,-. Dit is een stijging van de bijdrage per SW-er van € 649,- t.o.v.v. 2019. Over 2020 bedraagt de gemeentelijke bijdrage € 462.552,-.
Risico's	Gemeenten dragen gezamenlijk (eventuele) negatieve exploitatiesaldi. Weerbaarheidreserve van de GR is thans zeer beperkt. Om exploitatie sluitend te krijgen zijn naast de subsidies eigen inkomsten nodig. Die omzet is afhankelijk van economische ontwikkelingen, ondernemerschap van de regeling en bereidheid ondernemers werk uit te besteden/ arbeidsplaatsen ter beschikking te stellen. De afgelopen jaren konden de bezuinigingen op de Rijkssubsidie door WVS onvoldoende door omzetverhoging

	worden gecompenseerd zodat exploitatietekorten werden gerealiseerd. Dit heeft ook gevolgen voor de liquiditeitspositie van WVS.
Eigen vermogen, vreemd vermogen en resultaat	Eigen vermogen begin 2020 € 4.522,- , eind 2020 € 5.072,- . Vreemd vermogen begin 2020 € 20.194,- , eind 2020 € 20.869,-. Resultaat 2020 € -,-

Beleidsmatige richtlijnen

1. Het leerwerkbedrijf WVS-Groep voert in opdracht van de Werkpleinen (ISD Brabantse Wal en Hart van West-Brabant) leerwerktrajecten uit ten behoeve van de arbeidsontwikkeling van de brede doelgroep van de Participatiewet. Om invulling te geven aan de ambities die de gemeenten hieromtrent hebben, stelt WVS-Groep in gezamenlijkheid met de Werkpleinen en in overleg met de deelnemende gemeenten jaarlijks een gezamenlijke ketenopdracht op. Wij verwachten dat WVS deze ketenopdracht doorvertaalt in de begroting voor 2021.
2. WVS-Groep werkt, samen met de ISD Brabantse Wal en het Werkplein Hart van West-Brabant':
a) vanuit de vraag van de werkgever aan het versterken van vaardigheden en competenties van werkzoekenden en het ontwikkelen van activiteiten op het gebied van werk of participatie; b) aan het creëren van Beschut werk voor werkzoekenden met een arbeidsbeperking en/of indicatie beschut werken.
3. WVS-groep maakt inzichtelijk welke activiteiten en risico's verbonden zijn aan de afbouw van het huidige SW bestand in combinatie met de opdrachtportefeuille en stelt maatregelen voor om nadelige financiële gevolgen daarvan zoveel mogelijk te beperken.
4. WVS-groep in de begroting aandacht besteedt aan de visie en ambitie rondom de doorontwikkeling van het leerwerkbedrijf. Daarbij verwachten we dat de gemaakte keuzes rond de verschillende PMC's vertaald worden in concrete interne doelstellingen en acties die bijdragen aan het realiseren van de ketenopdracht.

Aanvullende financiële richtlijnen

1. De gevolgen van de besluitvorming over ketensamenwerking worden verwerkt in de begroting.
2. Wat betreft gezamenlijke activiteiten met het werkplein Hart van West-Brabant en de ISD Brabantse Wal, zorgt WVS er voor dat hetgeen daarover in haar begroting is opgenomen aansluit bij de begrotingen van het werkplein en de ISD. De drie begrotingen zijn de basis voor de ketenbegroting.

4. Gemeenschappelijke regeling Ambulancevoorziening Brabant Midden-West-Noord (RAV)

Vestigingsplaats	Tilburg
Openbaar belang/doel	Het openbaar lichaam heeft tot doel het verlenen of doen verlenen van ambulancezorg.
Betrokkenen	De Regionale Ambulancevoorziening Brabant Midden-West-Noord is een gemeenschappelijk regeling van de gemeenten in het werkgebied Midden en West-Brabant (26 gemeenten) en van de gemeenten in het werkgebied Brabant-Noord (21 gemeenten).
Bestuurlijk belang	Het bestuur van het openbaar lichaam bestaat uit het Algemeen Bestuur, het Dagelijks Bestuur en de voorzitter. Het Algemeen Bestuur bestaat uit één vertegenwoordiger per deelnemende gemeente. Het Dagelijks Bestuur, bestaande uit de voorzitter en maximaal 5 leden, worden uit en door het Algemeen Bestuur aangewezen. De voorzitter wordt aangewezen uit het midden van het Algemeen Bestuur en is zowel voorzitter van het Algemeen Bestuur als het Dagelijks Bestuur.
Financieel belang	De zeggenschap over beleid en financiering van de GR RAV Brabant MWN is belegd bij het Ministerie van VWS en de zorgverzekeraars. De bijdrage vanuit de gemeenten bedraagt dan ook € 0,-
Risico's	De gemeente draagt bij in het eventuele nadelige saldo.
Eigen vermogen, vreemd vermogen en resultaat	Eigen vermogen begin 2020 € 14.009,- , eind 2020 € 13.970,-. Vreemd vermogen begin 2020 € 30.687,- , eind 2020 € 29.087,-. Resultaat 2020 € -,-.

Beleidsmatige richtlijnen

1. De Minister voor Medische Zorg en Sport streeft er naar om de nieuwe wet ambulancezorg in werking te laten treden per 1 januari 2021. De RAV waarborgt onder deze nieuwe wet de kwaliteit en continuïteit van de ambulancezorg in heel haar werkgebied. De ambulancezorg dient blijvend te worden uitgevoerd zonder gemeentelijke financiële bijdragen.
2. De RAV informeert de gemeenten tijdig en volledig over de wijze waarop zij de ambulancezorg onder de nieuwe wet uit gaat voeren.
3. Het Algemeen Bestuur heeft de definitieve besluitvorming over de meest geschikte rechtsvorm voor de RAV is uitgesteld totdat er duidelijkheid is over de nieuwe ordening van de ambulancezorg. De RAV informeert de gemeenten over de mogelijkheden om over te gaan naar de meest geschikte rechtsvorm. De overgang mag voor gemeenten niet leiden tot nadelige (financiële) gevolgen.
4. De RAV doet de gemeenten een voorstel voor een nieuwe set prestatie-indicatoren om de kwaliteit van de ambulancezorg te meten. De prestatie-indicatoren voor het spoedvervoer maken hier onderdeel van uit:
responstijd A1 (melding-aankomst meer dan 15 minuten) 5,5%
responstijd A2 (melding-aankomst meer dan 30 minuten) 5%

Aanvullende beleidsmatige richtlijn:

1. De RAV Brabant MWN besteedt extra aandacht aan gemeenten waar de overschrijding van A1 ritten, op basis van de jaarstukken en cijfers over 2018, hoger ligt dan 12,5%. Aandacht in de vorm van paraatheiduitbreiding en/of verbeterde spreiding maar ook in de vorm van ondersteuning 'bij het inrichten van AED netwerken met de geadviseerde 6-minutenzones' in deze gemeenten.

5. Gemeenschappelijke regeling Regio West-Brabant (RWB)

Vestigingsplaats	Etten-Leur
Openbaar belang	Intergemeentelijke samenwerking om te komen tot een strategische agenda en een strategische visie.
Doel	Door samenwerking bij bovengemeentelijke beleidsmatige en strategische vraagstukken een bijdrage te leveren aan het realiseren van gemeentelijke en regionale doelstellingen. Daarnaast zijn de volgende samenwerkingsverbanden in deze nieuwe gemeenschappelijke regeling ondergebracht: SES (Sociaal Economische Samenwerking), KCV (Kleinschalig Collectief Vervoer), Regiobureau Breda, Milieu & Afval Regio Breda, GGA (GebiedsGerichteAanpak) en het Loopbaancentrum West-Brabant.
Betrokkenen	De deelnemende gemeenten (19 stuks) zijn: Aalburg, Alphen-Chaam, Baarle-Nassau, Bergen op Zoom, Breda, Drimmelen, Etten-Leur, Geertruidenberg, Halderberge, Moerdijk, Oosterhout, Roosendaal, Rucphen, Steenbergen, Tholen, Werkendam, Woensdrecht, Woudrichem en Zundert.
Bestuurlijk belang	Het algemeen bestuur wordt gevormd door de 19 gemeenten. Het college van iedere deelnemende gemeente wijst één lid en één plaatsvervangend lid aan. De leden van de West-Brabantse Vergadering (het AB) hebben elk een stem van gelijk gewicht. Besluiten met betrekking tot de begroting en de jaarrekening worden genomen met tenminste 10 stemmen voor, welke stemmen tenminste de helft van het aantal inwoners van het gebied plus 1 vertegenwoordigen.
Financieel belang	De bijdrage van de gemeente Steenbergen in 2020 bedraagt € 620.211,- (Inclusief REWIN en KCV).
Risico's	• Als we subsidie aanvragen voor een project is het nagenoeg altijd op basis van cofinanciering, deze cofinanciering - meestal in de vorm van geld moet dan wel geregeld zijn. • 'Opdrogen' van mogelijkheden op het gebied van subsidies. • Er bestaat een risico dat de subsidieverstrekker niet akkoord gaat met de verantwoording van de subsidie en dit leidt tot een onvoorzien tekort. • De omzet van Regioarcheologie en het Mobiliteitscentrum (met daarin diverse producten en diensten) blijft gevoelig voor de afname-volumes van de deelnemende organisaties. Er is bewust niet gekozen voor gedwongen winkelnering. Toegevoegde waarde moet blijken uit de geleverde kwaliteit.
Eigen vermogen, vreemd vermogen en resultaat	Eigen vermogen begin 2020 € 432,- , eind 2020 € 432,- Vreemd vermogen begin 2020 € 0,- , eind 2020 € 0,-.

Beleidsmatige richtlijnen

1. De gevolgen van de besluitvorming in het AB over vrijetijds economie en kennisdiensten zowel beleidsmatig als financieel te verwerken in de kaders en de begroting 2021.
2. In de kaders inzicht te geven in de ambities, de mogelijke omvang en financiële gevolgen van de vorming van een regionaal investeringsfonds.
3. In de 2^e bestuursrapportage wordt een voortgangsrapportage verwacht over de realisering van het actieprogramma 2019-2023.

Aanvullende financiële richtlijn

Bij de uitvoeringsgerichte taak Kleinschalig Collectief Vervoer geldt voor de vervoersprijs per eenheid een aanpassing aan de hand van de branchegerichte NEA-index. Verder worden de vervoerslasten begroot aan de hand van het geprognosticeerde gebruik van de vervoersvoorziening. Doorbelasting van kosten aan gemeenten en provincie vindt plaats op basis van realisatie.

6. Gemeenschappelijke regeling Programma voorkoming schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten

Vestigingsplaats	Breda
Openbaar belang/doel	De gemeenschappelijke regeling is aangegaan met als doel het behartigen van de belangen van de deelnemende gemeenten op het gebied van de uitvoering van de Leerplichtwet 1969 en de Regionale Meld en Coördinatiefunctie. De gemeente Steenbergen mandateert alleen de bevoegdheid op het gebied van uitvoeringsniveau 1 (toezicht op de naleving van de Leerplichtwet 1969 en de registratie van voortijdig schoolverlaters) aan het gemeenschappelijk orgaan.
Betrokkenen	De gemeenten in de regio West-Brabant bestaande uit de gemeenten Aalburg, Alphen-Chaam, Baarle Nassau, Bergen op Zoom, Breda, Drimmelen, Halderberge, Etten-Leur, Geertruidenberg, Moerdijk, Oosterhout, Roosendaal, Rucphen, Steenbergen, Werkendam, Woensdrecht, Woudrichem en Zundert.
Bestuurlijk belang	Het gemeenschappelijk orgaan bestaat uit de aangewezen leden van het college van Burgemeester en Wethouders van alle deelnemende gemeenten en wijzen uit hun midden een voorzitter, alsmede plaatsvervanger, aan.
Financieel belang	Financieel aandeel Steenbergen in GR 2020 bedraagt € 12.861,- , Bergen op Zoom vervult kassiersfunctie namens de drie Brabantse Wal gemeenten.
Risico's	Steenbergen blijft zelf eindverantwoordelijk t.a.v. deze wettelijke taak, Breda is gemandateerd om de centrale leerling administratie te voeren. Risico blijft beperkt tot maximaal de jaarlijkse bijdrage.
Eigen vermogen, vreemd vermogen en resultaat	Eigen vermogen begin 2020 € 0,-, eind 2020 € 0,- Vreemd vermogen begin 2020 € 0,-, eind 2020 € 0,- Resultaat 2020 € -,-

Beleidsmatige richtlijnen

De uitvoering van leerplicht hebben wij in eigen beheer. De gemeenschappelijke regeling houdt zich niet beleidsinhoudelijk met deze taak bezig. Er worden daarom geen beleidsmatige richtlijnen vastgesteld.

7. Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant (OMWB)

Vestigingsplaats	Tilburg
Openbaar belang	Op 1 juni 2013 is de Omgevingsdienst MWB (OMWB) gestart, als één van de 29 Omgevingsdiensten in Nederland. De OMWB is een gemeenschappelijke regeling, opgericht door 27 gemeenten en de provincie Noord-Brabant. Deze participeren in de Gemeenschappelijke Regeling. De gemeenten en provincie zijn zowel eigenaar als opdrachtgever van de OMWB. De gemeenschappelijke regeling OMWB

	kent een Algemeen en een Dagelijks Bestuur. Het bestuur vergadert 4 a 5 keer per jaar. Het bestuur stelt de inhoudelijke en financiële kaders voor de organisatie vast. De omgevingsdienst is belast met de uitvoering van het verplichte Landelijke Basispakket, het vervullen van een adviserende taak op het terrein van de vergunningverlening, toezicht en handhaving, alsmede een coördinerende en afstemmende taak tussen deelnemers.
Doel	In het Besluit Omgevingsrecht van 1 juli 2017 (BOR) is bepaald dat de Omgevingsdienst in opdracht van de 28 bevoegde gezagen een adequate uitvoering geeft aan de taken vergunningverlening, toezicht en handhaving voor milieu- en andere omgevingsrechtaken. De taken van de dienst zijn in het BOR vastgelegd, het zogenoemde wettelijke basistakenpakket (BTP). Naast de wettelijke basistaken die aan de dienst zijn opgedragen hebben de bevoegde gezagen de vrijheid om verzoektaken met betrekking tot milieu en ook andere beleidsvelden op te dragen aan de dienst. Bijvoorbeeld ten aanzien van ruimtelijke ordening en bouw. In 2018 is de verhouding tussen wettelijke basistaken en verzoektaken ongeveer 83% - 17%.
Betrokkenen	Betrokkenen zijn de provincie Noord-Brabant alsmede de gemeenten Aalburg, Alphen-Chaam, Baarle Nassau, Bergen op Zoom, Breda, Dongen, Drimmelen, Halderberge, Hilvarenbeek, Etten-Leur, Geertruidenberg, Gilze en Rijen, Goirle, Loon op Zand, Moerdijk, Oisterwijk, Oosterhout, Roosendaal, Rucphen, Steenbergen, Tilburg, Waalwijk, Werkendam, Woensdrecht, Woudrichem en Zundert.
Bestuurlijk belang	De colleges van B en W en Gedeputeerde Staten zijn deelnemers in de gemeenschappelijke regeling. Gezamenlijk vormen zij het Algemeen Bestuur, waarin iedere deelnemer met één wethouder/ burgemeester en gedeputeerde deelneemt. Het AB heeft de rol van eigenaar en is verantwoordelijk voor de continuïteit, de kwaliteit en het financieel beheer van de OMWB. Kernachtig gezegd: het AB heeft een kaderstellende en toezichthoudende rol. Het AB stelt de begroting en de jaarrekening vast. Voor de jaarlijkse begroting geldt een zogenoemde zienswijze procedure, waarbij de gemeenten en provincie in de gelegenheid zijn een inhoudelijke reactie in te brengen op de begroting. Uit het AB wordt een DB benoemd. De DB leden maken deel uit van het AB. De vergaderingen van het AB worden door het DB voorbereid. Het DB neemt ook bestuursbesluiten die geen besluitvorming in het AB behoeven, dit conform hetgeen is bepaald in de Gemeenschappelijke Regeling. Op 15 december 2017 heeft het AB een besluit genomen over een duurzame financiering van de OMWB. De grondslag daarvoor is de zogenoemde MWB norm. Deze norm heeft betrekking op de uitvoering van de wettelijke basistaken van de dienst. In de wettelijke basistaken kan onderscheid worden gemaakt tussen enerzijds inrichtinggebonden taken en anderzijds de niet inrichtinggebonden taken (resp. categorieën 1-7 en 8-11 van het Besluit Omgevingsrecht van 1 juli 2017). De ruggengraat van de MWB norm wordt gevormd door het Inrichtingen Bestand en het door het AB vastgestelde ambitieniveau voor de niet inrichtinggebonden taken. Jaarlijks stelt het AB de tarieven voor de declarabele uren vast. De norm voor declarabiliteit is thans gemiddeld 1350 declarabele uren per medewerker in het primair proces. Dit is het uitgangspunt voor de begroting. De OMWB heeft een risicoreserve. Deze reserve is gebaseerd op de jaarlijks door het AB -via de begroting- vast te stellen risico analyse.
Financieel belang	De gemeente draagt op basis van vastgelegde tarieven en/of productprijzen per geleverde prestaties/ inzet. Een eventueel negatief resultaat kan naar rato van ieders afname (=omzet) ten laste van de deelnemers worden gebracht. We zijn in het verleden geconfronteerd met negatieve resultaten. Met de uitvoering van het plan "Huis op Orde" en het uitvoeren van bezuinigingen wordt getracht te komen tot een adequate bedrijfsvoering. Dit biedt echter geen garantie dat er niet opnieuw sprake kan zijn van incidentele dan wel structurele prijsverhogingen of incidentele/structurele verhogingen van onze bijdrage aan de OMWB. De bijdrage 2020 is geraamd op € 533.498,-.
	Jaarlijks groeien de taken en activiteiten die de OMWB voor ons uitvoeren op onder andere het gebied van milieu, klimaat, energie, circulaire economie, duurzaamheid, komst Omgevingswet, transitie zorgvuldige veehouderij, asbestproblematiek, verschuiving bodemtaken van provincie naar gemeenten (2020,2021), aanpak Zeer Zorgwekkende Stoffen en externe veiligheid. Daarnaast dient vanaf 2019 toegevoegd te worden naar de MWB-norm, wat zowel een kwaliteits- als een financieringsnorm is. Hiervoor dient het budget gedurende 4 jaar jaarlijks met minimaal 25% te worden verhoogd.
Risico's	De begroting is opgesteld op basis van de MWB-norm. Enerzijds betekent dit dat een aantal gemeenten dient toe te groeien naar een aanvaardbaar minimum niveau voor de inrichting gebonden taken op basis van het gevalideerde IB-bestand 2.0, anderzijds is er een aantal gemeenten dat op dit moment een hogere ambitie heeft dan het aanvaardbaar minimumniveau. Deze gemeenten hebben het recht om de

	deze ambitie met jaarlijks maximaal 25% af te schalen. De OMWB loopt hier een risico. De kans wordt ingeschat op maximaal 50%.
Eigen vermogen, vreemd vermogen en resultaat	Eigen vermogen begin 2020 € 1.838.000,- , eind 2020 € 1.815.000,- Vreemd vermogen begin 2020 € 0,- , eind 2020 € 0,- Resultaat 2020 € -,-

Beleidsmatige richtlijnen

1. Breng in de begroting de gevolgen van de inwerkingtreding van de Omgevingswet (2021) voor de omgevingsdienst in beeld. De gevolgen voor de dienst zijn hoofdzakelijk financieel en organisatorisch (incl. informatievoorziening) van aard.
2. Breng in de begroting de gevolgen van de overdracht bodemtaken van provincie naar gemeenten voor zowel de omgevingsdienst als deelnemers(bijdrage) in beeld.
3. Geef in de begroting een meerjarenprognose (doorkijk 4 jaar) van de omvang van de te verwachten werkzaamheden in relatie tot toekomstige ontwikkelingen en hoe de organisatie hier op inspeelt. Deze richtlijn moet vooral gelezen worden in het licht van de huidige en toekomstige krapte op de arbeidsmarkt en de risico's die daaruit voor de omgevingsdienst en deelnemers kunnen voortvloeien en de veranderingen in de werkprogramma's door onder meer de komst van de Omgevingswet.
4. Hanteer bij het opstellen van de begroting het principe nieuwe werkzaamheden voor oud.

8. Gemeenschappelijke regeling Intergemeentelijk Sociale Dienst Brabantse Wal (ISD BW)

Vestigingsplaats	Bergen op Zoom
Doel	De gemeenschappelijke regeling heeft tot doel de regionale uitvoering van de regelingen op het gebied van bijstandsverlening, werkgelegenheid en inkomensvoorzieningen.
Betrokkenen	Deelnemers in de gemeenschappelijke regeling zijn de gemeenten Bergen op Zoom, Steenbergen en Woensdrecht.
Bestuurlijk belang	Het gemeenschappelijk orgaan bestaat uit de door de deelnemende colleges van burgemeester en wethouders aangewezen wethouder van de deelnemende gemeente. Zij benoemen uit hun midden een voorzitter. Besluiten van het gemeenschappelijk orgaan worden bij gewone meerderheid van stemmen genomen. De leden uit de gemeenten Woensdrecht en Steenbergen hebben beide één stem, het lid van de gemeente Bergen op Zoom heeft 2 stemmen.
Financieel belang	De bijdrage aan de regeling is gebaseerd op de verdeelsleutel "klantenaantal". De ISB Brabantse Wal dient jaarlijks een begroting op te stellen. De ontwerpbegroting 2020 is tijdig ontvangen op vrijdag 12 april 2019. Voordat deze begroting kan worden vastgesteld moeten de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten in de gelegenheid worden gesteld om zienswijzen te kunnen indienen. Het aantal gemeenschappelijk orgaan (GO) voegt de commentaren waarin deze zienswijze is verrat bij de ontwerpbegroting.
Risico's	In de begroting is geen omvang van het risico opgenomen.
Eigen vermogen, vreemd vermogen en resultaat	De GR heeft geen eigen en vreemd vermogen.

Beleidsmatige richtlijnen

1. De ISD heeft als hoofddoel om uitstroom van werkzoekenden naar regulier betaald werk te realiseren.
2. Daarnaast heeft de ISD als taak om sociale uitsluiting en armoede te voorkomen door (inkomens-)ondersteuning te verlenen.
3. De activiteiten van de ISD vormen een keten met de activiteiten van de WVS en het Werkplein Hart van West Brabant. Dit komt tot uitdrukking in een integrale ketenbegroting. De activiteiten van de ISD vormen ook een keten met de activiteiten van stichting samen werken en ook hieraan wordt in de begroting expliciet aandacht besteed.
4. De ISD dient de begroting 2021 op te stellen overeenkomstig het gedachtegoed van de herstructurering en ketensamenwerking met de WVS en Werkplein Hart van West Brabant en het gestelde in de Uitvoeringsagenda 2019-2020.

5. De ISD, WVS en SSW dienen hun activiteiten en inspanningen in samenhang te bezien, waarbij het resultaat van de organisaties tezamen optimaal dient te zijn.
6. De ISD en de WVS werken vanuit de vraag van de werkgever aan het versterken van vaardigheden en competenties van werkzoekenden en het ontwikkelen van activiteiten op het gebied van werk of participatie inclusief voor werkzoekenden met een arbeidsbeperking en/of indicatie beschut werken.

Financiële richtlijnen

Voor de ISD dient algemene richtlijn 7 als volgt worden gelezen:

- In de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing is, voor zover aanwezig, aandacht voor de risico's door deze te kwantificeren en prioriteren en (waar aan de orde) de beheersingsmaatregelen te benoemen.

9. Gemeenschappelijke regeling West-Brabants Archief (WBA)

Vestigingsplaats	Bergen op Zoom
Doel	Het WBA draagt bij aan een efficiënte en effectieve borging van digitale informatie voor de bedrijfsvoering, verantwoording en controlebaarheid nu en voor erfgoed in de toekomst. Het WBA faciliteert de gemeenten in het maken van een omslag naar digitale archivering en informatievoorziening.
Betrokkenen	In de gemeenschappelijke regeling nemen de volgende gemeenten deel: Bergen op Zoom, Etten-Leur, Halderberge, Moerdijk, Roosendaal, Rucphen, Steenbergen, Woensdrecht en Zundert.
Bestuurlijk belang	Het algemeen bestuur wordt gevormd door de deelnemende gemeenten. Het college van iedere deelnemende gemeente wijst één lid en één plaatsvervangend lid aan. Deze worden benoemd voor een periode gelijk aan de zittingsduur van het college. Het algemeen bestuur vergadert minimaal 2 maal per jaar.
Financieel belang	De deelnemersbijdrage is berekend aan de hand van een bij aanvang van de GR afgesproken verdeelsleutel afgeleid van het aantal strekkende meters archief per deelnemer. Voor 2020 is onze bijdrage begroot op €132.919,-
Risico's	De gemeente draagt bij in eventueel nadelig saldo.
Eigen vermogen, vreemd vermogen en resultaat	Eigen vermogen begin 2020 € 232.810 , eind 2020 € 232.810 Vreemd vermogen begin 2020 € 1.375.413 , eind 2020 € 1.314.099 Resultaat 2020 € -,-

Beleidsmatige richtlijnen

E-depot

De voortgang van het project e-depot is van groot belang voor het op de juiste wijze bewaren van digitale archiefstukken. De volgende zaken dienen uiterlijk in 2021 gefaciliteerd of gerealiseerd te zijn vanuit het WBA:

- Alle WBA-deelnemers dienen, na hun eerste ingest, in samenwerking met het WBA een planning te hebben opgesteld voor de verdere opname van informatie die openbaar ontsloten en opvraagbaar kan worden vanuit het e-depot.
- Mede op basis van deze planning zijn de mogelijke consequenties voor de toekomstige verdeelsleutel van de kosten door het WBA in beeld gebracht.
- Het WBA heeft een duidelijke regierol en werkt intensief samen met deelnemers om te zorgen voor vulling van het e-depot.
- Het WBA is volledig geëquipeerd voor het beheer namens de deelnemers van dit e-depot.
- Dat betekent ook dat de toegang tot het e-depot gerealiseerd is en dat de informatie makkelijk raadpleegbaar is.

Richtlijnen overbrenging fysieke archiefbescheiden

Er zijn vanuit het WBA duidelijke richtlijnen opgesteld ten aanzien van (vervroegd) overbrenging van fysieke archiefbescheiden.

Vennootschappen en coöperaties:

1. BNG Bank N.V. (BNG)

Vestigingsplaats	Den Haag
Doel	De BNG is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. Met gespecialiseerde financiële dienstverlening draagt de BNG bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. De strategie van de bank is gericht op het behouden van substantiële marktaandeelen in het Nederlands maatschappelijk domein en het handhaven van een excellente kredietwaardigheid (Triple A).
Betrokkenen	Overheden en instellingen op het gebied van volkshuisvesting, gezondheidszorg, onderwijs, cultuur en openbaar nut (publieke sector).
Bestuurlijk belang	De gemeente Steenbergen heeft geen zetel in het bestuur van de BNG. De gemeente heeft als aandeelhouder wel stemvergadering van aandeelhouders.
Financieel belang	Programma Bestuur en dienstverlening De bank is een structuurvennootschap. De Staat is houder van de helft van de aandelen, de andere helft is in handen van gemeenten, provincies en een waterschap. De gemeente Steenbergen bezit 11.583 aandelen van € 2,27 per aandeel (0,02% van het totale aantal van 55.690.720 aandelen).
Risico's	De bank beschikt over een uitgebreid risicomodel, waarmee alle risico's goed in beeld zijn en binnen de (wettelijke) normen blijven. Ook de beheersmaatregelen zijn op orde.
Eigen vermogen, vreemd vermogen en resultaat	De laatst bekende gegevens zijn: Eigen vermogen begin 2018 € 4.687 miljoen, eind 2018 € 4.654 miljoen. Vreemd vermogen begin 2018 € 135.072 miljoen, eind 2018 € 132.518 miljoen. Bovenstaande bedragen betreffen de stand van de jaarrekening 2018.

2. NV Brabant Water

Brabant Water is in januari 2002 tot stand gekomen door een fusie van Waterleidingmaatschappij Oost-Brabant (WOB) en Waterleiding Maatschappij Noord-West-Brabant (WNWB).

Vestigingsplaats	Den Bosch
Doel	Het primaire doel is het verzorgen van een betrouwbare en zuivere watervoorziening voor iedereen in het werkgebied van Brabant Water.
Betrokkenen	De aandelen van Brabant Water zijn nagenoeg geheel in handen van de Brabantse gemeenten en de provincie Noord-Brabant.
Bestuurlijk belang	Door middel van het bezit van aandelen Brabant Water heeft de gemeente Steenbergen stemrecht in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. In het geval van de gemeente Steenbergen bedraagt de stemverhouding in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders op basis van het aantal aandelen in bezit: $33.826 / 2.779.595 = 1,2\%$.
Financieel belang	Programma Bestuur en dienstverlening De gemeente Steenbergen loopt een financieel risico, maximaal voor wat betreft het vermogensbeslag wat in de nominale waarde van de verkregen aandelen zit. De aandelen in eigendom zijn gewaardeerd tegen een bedrag van € 104.369,- (nominale waarde na fusie).
Risico's	Brabant Water heeft een aantal strategische risico's (bijv. verontreiniging van de drinkwaterbron), operationele risico's (bijv. betrouwbaarheid van de waterleidingen), financiële verslaggevingsrisico's en compliance risico's benoemd. Voor alle risico's zijn beheersmaatregelen getroffen. Het weerstandsvermogen is ruim voldoende.
Eigen vermogen, vreemd vermogen en resultaat	De laatst bekende gegevens zijn: Eigen vermogen begin 2018 € 609 miljoen, eind 2018 € miljoen. Vreemd vermogen begin 2018 € 441 miljoen, eind 2018 € miljoen.

Stichtingen en verenigingen:

1. Stichting Samen Werken

Vestigingsplaats	Bergen op Zoom
Openbaar belang	Binnen de Stichting SamenWerken zijn in samenwerking met het WVS Groep vanaf 1998 een aantal projecten ontwikkeld. De deelnemers worden geselecteerd uit de gemeentelijke bestanden van het cluster sociale zaken in het kader van de sociale activering en worden ingezet op grond van het participatiebudget van de Wet Werk en Bijstand. Het voordeel voor gemeenten en opdrachtgevers is dat door middel van de projecten meerdere doelstellingen worden bereikt: de sociale en werkgelegenheidsdoelstelling én de uitvoering van (gemeentelijke) werkzaamheden tegen acceptabele kosten. De ontwikkeling, de leiding en de ondersteunende werkzaamheden van alle projecten worden uitgevoerd door medewerkers van het WVS West Noord-Brabant die (gedeeltelijk) bij de Stichting SamenWerken gedetacheerd zijn. De kosten worden zoveel mogelijk direct doorberekend aan de projecten. De projecten moeten in principe kostendekkend zijn. Nadelige en voordelige resultaten op afzonderlijke projecten worden echter gesaldeerd zodat één totaalresultaat voor de projecten ontstaat.
Doel	Terugdringen van de afstand van de deelnemers tot de arbeidsmarkt.
Betrokkenen	De drie gemeenten Bergen op Zoom, Woensdrecht en Steenbergen.
Bestuurlijk belang	Van de drie gemeenten hebben de drie wethouders met de portefeuilles 'Sociale Zaken / Maatschappelijke Ondersteuning' zitting in het bestuur.
Financieel belang	Programma Economie, recreatie en participatie In principe kan de gemeente enkel worden aangesproken indien bij een eventuele liquidatie van de stichting sprake is van een negatief vermogen. Een batig saldo bij ontbinding van de stichting vervalt aan de deelnemende gemeenten naar rato van hun financiële inbreng gedurende de periode van hun deelnemerschap.
Risico's	Er zijn momenteel geen specifieke risico's in beeld.
Eigen vermogen, vreemd vermogen en resultaat	De laatste bekende gegevens zijn: Eigen vermogen begin 2018 € 252.000,-, eind 2018 € 252.000,- (excl. resultaatbestemming 2018) Geen vreemd vermogen: Resultaat 2018 -/- € 11.843,-

2. Stichting Inkoopbureau West-Brabant (SIW)

Vestigingsplaats	Etten-Leur
Openbaar belang	Het creëren van voordelen op zowel financieel, kwalitatief en procesmatig gebied op het terrein van inkoop en aanbestedingen voor de zelfstandige gemeenten en voorts al hetgeen met één en ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin van het woord
Doel	Het professionaliseren van de inkoopfunctie bij de deelnemers. Missie: het in de ruimste zin van het woord ontzorgen van de deelnemers op het gebied van inkoop. Visie: het toonaangevende instituut te zijn, om in elke inkoop gerelateerde behoefte van onze deelnemers te voorzien, met professionele en integere medewerkers.
Betrokkenen	Op dit moment 24 deelnemers, waarvan het merendeel gemeenten uit Zuid-Holland, Noord-Brabant en Zeeland.
Bestuurlijk belang	Het algemeen bestuur is samengesteld uit vertegenwoordigers van alle deelnemers. Vanuit het algemeen bestuur wordt een dagelijks bestuur gekozen
Financieel belang	Programma Bestuur en Veiligheid De deelnemers worden afgerekend op basis van de uitgevoerde inkooptrajecten.
Risico's	Er zijn momenteel geen specifieke risico's in beeld.

Eigen vermogen, vreemd vermogen en resultaat	De laatst bekende gegevens zijn: Eigen vermogen: begin 2017 € -/- 174.200,-, eind 2017 € 24.000,- Vreemd vermogen: begin 2017 € 1.127.900,-, eind 2017 € 436.100,- De laatst bekende financiële gegevens betreffen die over 2017.
--	---

Bijlagen

Geprognosticeerde balans 2020-2023

Activa	31-12-2020		31-12-2021		31-12-2022		31-12-2023	
Vaste activa								
Immateriële vaste activa		-		-		-		-
Materiële vaste activa		53.801		53.587		53.225		52.616
Financiële vaste activa		2.653		2.622		2.592		2.564
Totaal vaste activa		56.454		56.210		55.817		55.180
Vlottende activa								
Vorraden		-1.531		-1.100		-1.395		-681
Uitzettingen (rentetypische looptijd één jaar of minder)		-		-		-		-
Liquide middelen		-5.310		-7.173		-6.839		-7.625
Totaal vlottende activa		-6.841		-8.274		-8.234		-8.306
Totaal activa		49.613		47.936		47.583		46.874
Passiva								
Vaste passiva								
Eigen vermogen		32.134		29.874		28.671		28.163
Algemene reserve	7.406		6.640		6.312		6.312	
Reserve transitie organisatie	1.243		538		181		-	
Reserve ruimtelijke ontwikkeling	-		-		-		-	
Reserve economische ontwikkeling	2.477		2.877		3.277		3.677	
Reserve beheer openbare ruimte	8.224		7.845		7.496		7.139	
Bestemmingsreserve overig	12.394		11.865		11.389		10.922	
Gerealiseerde resultaat	390		109		16		113	
Voorzieningen								
Voorzieningen		15.701		16.007		16.226		13.620
Vaste schulden met rentetypische looptijd > 1 jaar								
Totaal vaste passiva		47.835		45.881		44.897		41.783
Vlottende activa/passiva								
Saldo overige vlottende activa/passiva		1.778		2.055		2.686		5.091
Totaal vlottende passiva		1.778		2.055		2.686		5.091
Totaal passiva		49.613		47.936		47.583		46.874

Staat van reserves en voorzieningen

Naam reserve/ voorziening	Saldo per 31 december 2019	Vermeerderingen	Verminderen	Saldo per 31 december 2020	Saldo per 31 december 2021	Saldo per 31 december 2022	Saldo per 31 december 2023
Algemene reserve	9.499.649	-	2.093.300	7.406.349	6.640.349	6.311.849	6.311.849
Risico reserve	2.387.387			2.387.387	2.387.387	2.387.387	2.387.387
Algemene reserve	6.868.386	-	2.093.300	4.775.086	4.009.086	3.680.586	3.680.586
Decentralisatie sociaal domein	233.876			233.876	233.876	233.876	233.876
Onderzoeksbudget raad	10.000			10.000	10.000	10.000	10.000
Reserve Transitie organisatie	1.857.000	-	614.000	1.243.000	537.500	181.000	-
Res.Transitie Organisatie	1.857.000		614.000	1.243.000	537.500	181.000	-
Reserve Ruimtelijke Ontwikkeling (RO)	-	-	-	-	-	-	-
Afgesloten bestemmingsplannen	-						
Reserve Economische ontwikkeling	2.077.095	400.000	-	2.477.095	2.877.095	3.277.095	3.677.095
Res.ruimtelijke ontwikkeling AFCNP/ natuur	1.422.081	200.000		1.622.081	1.822.081	2.022.081	2.222.081
Res.ruimtelijke ontwikkeling AFCNP/ bovenwijks	655.015	200.000		855.015	1.055.015	1.255.015	1.455.015
Reserve Beheer openbare ruimte (BOR)	8.652.760	175.000	603.680	8.224.080	7.844.900	7.495.720	7.138.540
Res.openbare ruimte	575.268		150.000	425.268	375.268	375.268	375.268
Res.vervanging openbaar groen	66.353	175.000	175.000	66.353	66.353	66.353	66.353
Dekk.res.dorpspln NV	101.220		4.380	96.840	92.460	88.080	83.700
Dekk.res.ecologische verbindingzones	682.450		20.000	662.450	642.450	622.450	602.450
Dekk.res.groot onderhoud havenkanaal D'oord	750.200		29.800	720.400	690.600	660.800	631.000
Dekk.res.centrumhaven Dinteloord	672.000		28.000	644.000	616.000	588.000	560.000
Herinrichting N259	2.796.769		141.000	2.655.769	2.514.769	2.373.769	2.232.769
Dekk.res. Brug Corneliusstr. Welberg	150.000		6.000	144.000	132.000	120.000	108.000
Dekk.res. Verzw.asfaltwgn Boonhil, Kleine Bolspolder en Bijlandseweg buitengebied	288.500		11.500	277.000	254.000	231.000	208.000
Dekk.res.herinrichting haven de Heen	220.000		5.000	215.000	210.000	205.000	200.000
Dekk.res.infrastr.voorz.AFC	1.700.000		20.000	1.680.000	1.640.000	1.580.000	1.512.000
Dekk.res.opwaarder.Westdam-Lindenburglaan	250.000		5.000	245.000	235.000	225.000	215.000
Dekk.res.Steenbergseweg Dinteloord	400.000		8.000	392.000	376.000	360.000	344.000
Bestemmingsreserve overig	13.183.373	63.283	670.992	12.394.443	11.865.200	11.388.548	10.921.916
Res.begr.pl Steenbergseweg	259.535	42.348		301.883	344.231	386.579	428.927

Naam reserve/ voorziening	Saldo per 31 decem- ber 2019	Vermeer- deringen	Vermin- deringen	Saldo per 31 decem- ber 2020	Saldo per 31 decem- ber 2021	Saldo per 31 decem- ber 2022	Saldo per 31 decem- ber 2023
Res. begraafplaats Zuideinde	3.898			3.898	3.898	3.898	3.898
Nog te besteden overheidsbijdragen	60.617		12.364	48.253	48.253	48.253	48.253
Kleedlok.buitensportaccommodaties	174.580			174.580	174.580	174.580	174.580
Reserve BTW-compensatiefonds	91.514		13.727	77.787	66.119	56.201	47.771
Res gemeenschapshuis D'oord	562.234		22.512	539.722	517.210	494.698	472.186
reserve vernieuwbouw 't Cromwel/ culturele zaal	1.069.872		45.059	1.024.813	979.754	934.695	889.636
Reserve huisvesting	5.576.589		207.468	5.369.121	5.161.844	4.954.567	4.747.290
Res herinrichting bibliotheek	107.193		11.911	95.282	83.371	71.460	59.549
Res.ICT investeringen informatieplan 2009/2010	67.125		44.894	22.231	11.758	3.226	3.226
Res.sportpark Noordlangeweg Dinteloord	1.384.075		62.416	1.321.659	1.259.243	1.196.827	1.134.411
Res.div. kredieten investeringstaat 2009	176.996		27.486	149.510	130.410	120.210	110.010
Res. Investerings I&A 2012	80.000		40.000	40.000	-	-	-
Res. Investerings I&A 2013	3.436		3.436	-	-	-	-
Res. Investerings I&A 2015	17.658		17.608	50	50	50	50
Renovatie jachthaven/havenkantoor	1.562.841		69.299	1.493.542	1.424.244	1.354.946	1.285.648
Huisvesting consultatiebureau Steenbergen	53.554		2.678	50.876	48.198	45.520	42.842
Res.kunstgrasveld vv Steenbergen	206.853		27.284	179.569	152.285	125.001	97.717
Res.kunstgrasveld vv NVS	209.125		24.372	184.753	160.381	136.009	111.637
Res.kunstgrasveld sc Kruisland	233.414		26.901	206.513	179.612	152.711	125.810
Res. Renovatie Vraagwijzer	62.324		10.077	52.247	42.170	32.093	22.016
Res. Kwal.verbet.Handhaving 2018/2019	69.600			69.600	69.600	69.600	69.600
Dekk.res.camerabeveil.centrum	13.250		1.500	11.750	10.250	8.750	7.250
Egalisatieres.afvalstoffenheffing	36.800			36.800	36.800	36.800	36.800
Egalisatiereserve woonwagenbeleid	332.000			332.000	332.000	332.000	332.000
Reclamebelasting		20.935		20.935	41.870	62.805	83.740
Res. Onderhoud sportparken	587.070			587.070	587.070	587.070	587.070
Res. Onderhoud gebouwen	181.221						
Totaal reserves	35.269.878	638.283	3.981.972	31.744.968	29.765.045	28.654.213	28.049.401
Voorzieningen							
Fonds onderhoud wegen	9.405.177	1.718.564	1.646.554	9.477.187	10.071.844	10.722.873	8.453.376
Fonds onderhoud kunstwerken	897.200	39.846	96.308	840.738	780.676	601.182	526.276

Naam reserve/ voorziening	Saldo per 31 december 2019	Vermeerderingen	Verminderingen	Saldo per 31 december 2020	Saldo per 31 december 2021	Saldo per 31 december 2022	Saldo per 31 december 2023
Pens. Fonds wethouders	2.026.476	80.491	67.860	2.039.107	2.051.738	2.064.369	2.077.000
Res.wachtgelden vml. Wethouders/ bestuurders	17.920			17.920	17.920	17.920	17.920
Fin.afwikk.vml alg.dir.	24.096			24.096	24.096	24.096	24.096
Voorz. spaarverlof personeel	15.548	293		15.841	16.134	16.427	16.427
Rioleringswerken bp Molenkreek	10.809			10.809	10.809	10.809	10.809
Voorziening onderhoud openbare verlichting	1.583.066	223.360	342.667	1.463.759	1.374.224	1.277.226	1.171.833
Riolering	1.495.719	-	2.131	1.406.601	1.332.119	1.241.107	1.150.299
Baggerfonds	483.290	84.025	161.875	405.440	327.590	249.740	171.890
Totaal voorzieningen	15.959.300	2.146.579	2.317.395	15.701.497	16.007.149	16.225.748	13.619.925
Totaal reserves/voorzieningen	51.229.178	2.784.862	6.299.367	47.446.465	45.772.194	44.879.961	41.669.326

Waarvan structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves:

Naam reserve/ voorziening		2020		2021		2022		2023	
	ter dekking van	Toevoegingen	Onttrekkingen	Toevoegingen	Onttrekkingen	Toevoegingen	Onttrekkingen	Toevoegingen	Onttrekkingen
Begraafplaats Steenbergseweg	toekomstig onderhoud	42.348		42.348		42.348		42.348	
BTW-compensatiefonds	korting bcf		13.727		11.668		9.918		8.430
Gemeenschapshuis D'oord	kapitaallast invest.		22.512		22.512		22.512		22.512
Vernieuwbouw 't Cromwel/culturele zaal	kapitaallast invest.		45.059		45.059		45.059		45.059
Huisvesting	kapitaallast invest.		211.129		211.129		211.129		211.129
Herinrichting bibliotheek	kapitaallast invest.		11.911		11.910		11.911		11.911
JOP Nieuw-Vossemeer	kapitaallast invest.								
ICT investeringen informatieplan 2009/2010	kapitaallast invest.		44.894		10.473		8.532		8.532
Sportpark Noordlangeweg Dinteloord	kapitaallast invest.		69.400		69.400		69.400		69.400
Div. kredieten investeringstaat 2009	kapitaallast invest.		27.486		19.100		10.200		10.200
Investeringen I&A 2012	kapitaallast invest.		40.000		40.000				
Investeringen I&A 2013	kapitaallast invest.		3.436						

Naam reserve/ voorziening		2020		2021		2022		2023	
Renovatie jachthaven/havenkantoor	kapitaallast invest.		69.299		69.298		69.298		69.298
Huisvesting consultatiebureau Steenberg	kapitaallast invest.		2.678		2.678		2.678		2.678
Kunstgrasveld vv Steenberg	kapitaallast invest.		27.284		27.284		27.284		27.284
Investerings ICT 2015	kapitaallast invest.		17.757						
Kunstgrasveld vv NVS	kapitaallast invest.		24.372		24.372		24.372		24.372
Kunstgrasveld sc Kruisland	kapitaallast invest.		26.901		26.901		26.901		26.901
Aanleg ecologische verbindingzones	kapitaallast invest.		20.000		20.000		20.000		20.000
Res.groot onderhoud havenkanaal D'oord	kapitaallast invest.		29.800		29.800		29.800		29.800
Herinrichting/groot onderhoud N259	kapitaallast invest.		119.000		119.000		119.000		119.000
Centrumhaven Dinteloord	kapitaallast invest.		28.000		28.000		28.000		28.000
Herinrichting dorpsplein NV 2017	kapitaallast invest.		4.380		4.380		4.380		4.380
Bouwkundige.aanpass.Vraagwijzer (fabrieksdijk 6)	kapitaallast invest.		10.077		10.077		10.077		10.077
Camerabeveiliging centrum St'bergen	kapitaallast invest.		1.500		1.500		1.500		1.500
Brug Corneliusstr. Welberg	kapitaallast invest.		6.000		12.000		12.000		12.000
Verzw.asfaltwgn Boonhil, Kleine Bolspolder en Bijlandseweg buitengebied	kapitaallast invest.		11.500		23.000		23.000		23.000
Herinrichting haven de Heen	kapitaallast invest.		5.000		5.000		5.000		5.000
Infrastr.voorz.AFC	kapitaallast invest.		20.000		40.000		60.000		68.000
Opwaarder.Westdam-Lindenburlaan	kapitaallast invest.		5.000		10.000		10.000		10.000
Steenbergseweg Dinteloord	kapitaallast invest.		8.000		16.000		16.000		16.000
Totaal		42.348	926.102	42.348	910.541	42.348	877.951	42.348	884.463

Overzicht gerealiseerde lasten en baten per taakveld

Programma	taakveld		begroting 2020	begroting 2021	begroting 2022	begroting 2023
mens en samenleving	0.10	Mutaties reserves	838.190	161.826	161.826	81.826
	0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds	-6.477	-6.477	-6.477	-6.477
	4.2	Onderwijshuisvesting	-730.327	-712.439	-707.046	-707.046
	4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	-768.718	-775.408	-775.408	-775.408
	5.1	Sportbeleid en activering	-301.182	-261.182	-261.182	-261.182
	6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	-2.059.550	-1.986.405	-1.969.347	-1.985.274
	6.2	Wijkteams	-2.146.666	-1.774.613	-1.774.613	-1.774.613
	6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-790.397	-790.397	-790.397	-790.397
	6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	-5.182.389	-5.092.943	-5.035.284	-5.017.653
	6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	-3.730.672	-3.730.672	-3.730.672	-3.730.672
	6.82	Geëscaleerde zorg 18-	-463.934	-463.934	-463.934	-463.934
	7.1	Volksgezondheid	-1.187.541	-1.108.541	-1.108.541	-1.108.541
	Totaal programma 1		-16.529.663	-16.541.185	-16.461.075	-16.539.371
kunst, cultuur en erfgoed	0.10	Mutaties reserves	386.711	184.911	144.911	11.911
	5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-343.531	-266.231	-266.231	-133.231
	5.5	Cultureel erfgoed	-128.737	-122.499	-118.810	-113.580
	5.6	Media	-525.760	-332.345	-297.095	-296.095
Totaal programma 2			-611.317	-536.164	-537.225	-530.995
fysieke leefomgeving en duurzaamheid	0.10	Mutaties reserves	1.219.951	818.207	482.646	394.349
	1.1	Crisisbeheersing en Brandweer	-1.349.982	-1.418.440	-1.480.942	-1.439.618
	1.2	Openbare orde en Veiligheid	-880.730	-924.959	-929.223	-929.223
	2.1	Verkeer, wegen en water	-4.394.738	-4.256.361	-4.191.834	-4.068.592
	3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-	-	-	-10
	5.2	Sportaccommodaties	-838.955	-860.313	-853.221	-806.033
	5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-2.449.475	-2.422.931	-2.242.635	-2.195.675
	7.2	Riolering	570.041	600.318	693.894	747.340
	7.3	Afval	877.973	864.658	869.438	869.438

Programma	taakveld		begroting 2020	begroting 2021	begroting 2022	begroting 2023
	7.4	Milieubeheer	-846.284	-771.124	-771.124	-771.124
	7.5	Begraafplaatsen	-43.245	-40.929	-40.477	-41.377
	8.1	Ruimtelijke Ordening	-988.234	-850.926	-850.926	-850.926
	8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	-	-	-	-
	8.3	Wonen en bouwen	-352.313	-114.297	-108.499	-68.049
Totaal programma 3			-9.475.991	-9.377.097	-9.422.903	-9.159.500
economie, toerisme en recreatie	0.10	Mutaties reserves	-351.637	-351.637	-351.637	-351.637
	0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds	-116.000	-27.847	22.153	5.153
	2.3	Recreatieve Havens	-148.030	-149.566	-158.297	-158.297
	3.1	Economische ontwikkeling	-341.913	-336.164	-336.164	-336.164
	3.3	Bedrijfsloket en - regelingen	327.780	330.813	330.813	330.813
	3.4	Economische promotie	-40.641	-4.687	-4.687	-4.687
	5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-192.951	-168.337	-168.411	-168.311
	6.3	Inkomensregelingen	-706.556	-621.694	-539.694	-631.694
	6.4	Begeleide participatie	-3.225.240	-3.140.823	-3.054.423	-2.998.652
	6.5	Arbeidsparticipatie	-2.674	-2.674	-2.674	-2.674
totaal programma 4			-4.797.862	-4.472.616	-4.263.021	-4.316.150
bestuur en dienstverlening	0.1	Bestuur	-1.683.362	-1.690.227	-1.706.856	-1.691.356
	0.10	Mutaties reserves	1.136.683	1.029.103	575.970	329.091
	0.2	Burgerzaken	-598.903	-596.995	-599.283	-581.284
	0.4	Ondersteuning organisatie	-8.256.537	-8.539.966	-8.148.823	-8.029.715
	0.5	Treasury	35.877	34.773	34.773	34.773
	0.61	OZB woningen	2.514.584	2.551.330	2.591.330	2.601.330
	0.62	OZB niet-woningen	1.951.174	1.971.174	1.991.174	1.991.174
	0.64	Belastingen Overig	188.513	188.513	188.513	188.513
	0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds	36.692.145	36.823.016	36.961.318	37.347.828
	0.8	Overige baten en lasten	-175.758	-735.055	-1.187.887	-1.531.778
Totaal programma 5			31.804.416	31.035.666	30.700.229	30.658.576
Totaal programma's			389.583	108.604	16.005	112.560

Overzicht incidentele baten en lasten

Een overzicht van incidentele baten en lasten dient volgens de richtlijnen opgenomen te zijn in de begroting.

Overzicht incidentele baten en lasten		2020	2021	2022	2023	
Taakveld	Toelichting					
Lasten						
1. Programma mens en samenleving						
Onderwijshuisvesting bijzonder basisonderwijs	Integraal Huisvestingsplan (IHP)	15.000	-	-	-	Lasten
Algemeen maatschappelijk werk	Projectleider kerngericht werken (kwartiermaker)	55.000	-	-	-	Lasten
Begeleiding statushouders(K)	Verhoging taalniveau statushouders (DU)	28.847	-	-	-	Lasten
Overige aangelegenheden inzake lo en sport	Vuelta	40.000	-	-	-	Lasten
Loketvoorziening WMO	Activiteitenbudget taakstelling regulering Soc.dom.	250.000	-	-	-	Lasten
WMO Ondersteuning_x000D_	Bijdrage beschermd wonen	50.000	-	-	-	Lasten
Loketvoorziening WMO	Extra formatie 2,5 fte backoffice vraagwijzer	150.000	-	-	-	Lasten
AED	Gemeente steenberg en hartveilig	54.000	-	-	-	Lasten
2. Programma kunst, cultuur en erfgoed						
Kunst-en cultuurbeleid	Overheveling Viering 75 jaar bevrijding	10.000	-	-	-	Lasten
Kunst-en cultuurbeleid	Chapeau 2.0	32.500	-	-	-	Lasten
Kunst-en cultuurbeleid	Viering 750 bestaan Steenberg en	52.800	133.000	133.000	-	Lasten
Kunst-en cultuurbeleid	Expeditie Nassau	115.000	-	-	-	Lasten
Kunst-en cultuurbeleid	culturele activiteiten basisscholen	11.739	-	-	-	Lasten
Openbaar bibliotheekwerk	Transitiekosten	167.000	-	-	-	Lasten
Openbaar bibliotheekwerk	Huurderving Blauwstraat	40.000	40.000			Lasten
3. Programma fysieke leefomgeving en duurzaamheid						
Wegen, straten en pleinen	Entrees en rotondes	100.000	100.000	100.000	-	Lasten
Openbare orde en veiligheid	Extra buurtpreventieteam Dinteloord	5.000	-	-	-	Lasten
Centrumhaven Dinteloord RO		20.000	25.000	-	-	Lasten
Centrumhaven Dinteloord OR		15.000	-		-	Lasten
Overige kosten	Opstellen GVV	140.000	-	-	-	Lasten
Speeltuinen, speelplaatsen, trapveldjes	Speelterreinen en -toestellen	40.000	-	-	-	Lasten
Openbaar groen	Vervanging groen	68.000	68.000	-	-	Lasten
Openbaar groen	Verbetering onverharde wegen	30.000	30.000	-	-	Lasten
Milieubeheer	Onderzoek energiecoöperatie	5.000	5.000	-	-	Lasten

Overzicht incidentele baten en lasten		2020	2021	2022	2023	
Verbetering openbaar groen	Vervanging bomen buitengebied	65.000	65.000	-	-	Lasten
Speeltuinen, speelplaatsen, trapveldjes	Realisatie Sport- en beweegtuinen	30.000	30.000	30.000	-	Lasten
woonwagencentrum Steenberg	Inhuur externe projectleider woonwagens	36.000	-	-	-	Lasten
Energietransitie/duurzaamheid	Voor het opstellen van de warmtevisie en communicatie en mogelijk nog een extra bijdrage in het kader van het opstellen van de regionale energiestrategie (betreft globale inschatting).	40.000	-	-	-	Lasten
Ruimtelijke ordening	Implementatie omgevingswet, omgevingsvisie	10.000	-	-	-	Lasten
Ruimtelijke ordening	In verband met een verwacht stijgend aantal planschadeverzoeken in 2020	30.000	-	-	-	Lasten
Exploitatie overige panden	Onderzoek energieneutraal gem.gebouwen	100.000	-	-	-	Lasten
Exploitatie overige panden	Maatschappelijk vastgoed	100.000	50.000	50.000	-	Lasten
Ruimtelijke ordening	Omgevingsvisie	80.000	80.000	-	-	Lasten
Ruimtelijke ordening	overige eenmalige advieskosten RO	10.000				Lasten
Ruimtelijke ordening	agrarische bebouwing	30.000	-	-	-	Lasten
Milieubeheer (OMWB)	OMWB incidenteel	161.000	165.000	-	-	Lasten
4. Programma economie, toerisme en recreatie						
Openluchtrecreatie	Zuidwaterlinie	20.000	-	-	-	Lasten
Regionale toeristische samenwerking	Streekhuis Brabantse Wal	34.000	-	-	-	Lasten
5. Programma bestuur en dienstverlening						
Bestuursondersteuning raad en rekenkamer	Informateur college	-	-	15.500	-	Lasten
Dienstverlening	Waarstaatjegemeente	-	10.000	-	-	Lasten
Personeel en organisatie	Incidenteel als gevolg van frictie	136.500	232.000	63.000	101.000	Lasten
Personeel en organisatie	Incidenteel als gevolg van knelpunten	95.500	-	-	-	Lasten
Personeel en organisatie	Vitaliteitsregeling kosten op basis van collectieve regeling	100.000	100.000	90.000	80.000	Lasten
Personeel en organisatie	Benodigd voor transformatie tot 2022	172.000	263.500	93.500	-	Lasten
Personeel en organisatie	Stelpost niet voorziene frictie	50.000	50.000	50.000	-	Lasten
Personeel en organisatie	Projectkosten begeleiding	60.000	60.000	60.000	-	Lasten
Huisvesting	De beveiliging van de accommodaties is nog in onderzoek en zal na evaluatie ter beluivorming aan het college worden voorgelegd.	94.000	-	-	-	Lasten
DIV	Bewerking en overdracht	62.076	-	-	-	Lasten
Wonen, werken en beleven	in verband met toename aantal medewerkers en enkele juridische abo's	8.000	-	-	-	Lasten

Overzicht incidentele baten en lasten		2020	2021	2022	2023	
Totaal lasten		3.018.962	1.506.500	685.000	181.000	
Baten						
1. Programma mens en samenleving						
Mutaties reserves	Totaal	744.000	80.000	80.000	-	Baten
2. Programma kunst, cultuur en erfgoed						
Mutaties reserves	Totaal	407.300	173.000	133.000	-	Baten
Kunst-en cultuurbeleid		11.739	-	-	-	Baten
3. Programma fysieke leefomgeving en duurzaamheid						
Mutaties reserves	Totaal	893.000	458.000	100.000	-	Baten
5. Programma bestuur en dienstverlening						
Mutaties reserves	Totaal	838.000	785.500	372.000	181.000	Baten
Algemene uitkering	Verhoging taalniveau statushouders (DU)	28.847	-	-	-	Baten
Totaal baten		2.922.886	1.496.500	685.000	181.000	
Eenmalige bate niet opnemen volledige jaarlast	Investeringsstaat 2020 t/m 2023	16.150	32.500	12.600	14.800	Baten
Incidentele baten en lasten (baten negatief)/lasten (positief) *		79.926	-22.500	-12.600	-14.800	
*						
Een batensaldo heeft een nadelig effect op het begrotingssaldo en een lastensaldo dus een voordelig.						

Investeringsstaat 2020

Investerings- bedrag	Kap. Lasten	Struc.	Afschrijvings- periode	
Investeringen 2020				
Programma Fysieke leefomgeving en Duurzaamheid				
62100000 Vervanging kunstwerken	644.100	25.764	25.764	25 jaar
(De lasten kunnen worden gedekt uit de voorziening kunstwerken)				
62100100 Verv. masten openbare verlichting	180.060	4.502	4.502	40 jaar
62100100 Verv. armaturen openb.verlichting	280.042	14.002	14.002	20 jaar
(De lasten kunnen worden gedekt uit de voorziening openbare verlichting)				
64200100 Vervangende nieuwbouw Gummarusschool	1.500.000		59.000	40/15 jaar
65200205 Vervanging toplaag tennispark Steenberg	161.920	6.750	13.500	12 jaar
(De lasten kunnen worden gedekt uit het vrijkomende bedrag van het vervallen van de storting in de voorziening sportparken)				
65700900 Vervanging Speeltoestellen	33.400	3.340	3.340	10 jaar
67200000 Vervanging gemalen riolering	157.071	10.500	10.500	15 jaar
67200000 Vervanging riolering	1.568.257	26.150	26.150	60 jaar
67200000 Verbeteringskosten riolering	85.009	1.400	1.400	60 jaar
67300100 Vervanging 2 containers milieustraat	20.000	700	1.400	15 jaar
Kpl. Rollend materieel				
Ford connect (5095)	27.000	1.950	3.900	7 jaar
New Holland met toebehoren	22.000	2.200	4.400	5 jaar
New Holland (5113)	52.000	4.350	8.700	6 jaar
Klepelmaaier	14.000	1.200	2.400	6 jaar
Actiewagen	20.000	700	1.400	14 jaar
Handhaving auto	33.000	2.050	4.100	8 jaar
Bus onderhoud speeltoestellen	48.000	3.000	6.000	8 jaar
TOTAAL 2020	4.845.859	108.558	190.458	

Investeringsstaat 2021

Investerings- bedrag	Kap. Lasten	Struc.	Afschrijvings- periode
Investerings- bedrag	Kap. Lasten	Struc.	Afschrijvings- periode
Programma Fysieke leefomgeving en Duurzaamheid			
62100100 Verv. masten openbare verlichting	191.400	4.785	40 jaar
62100100 Verv. armaturen openb.verlichting	325.637	16.282	20 jaar
<i>(De lasten kunnen worden gedekt uit de voorziening openbare verlichting)</i>			
65200015 Vervanging vloer sportzaal "De Buitelstee"	27.381	900	15 jaar
<i>(De lasten kunnen worden gedekt uit het vrijkomende bedrag van het vervallen van de storting in de voorziening onderhoud gebouwen)</i>			
65200207 Vervanging toplaag atletiekbaan	215.424	9.000	12 jaar
<i>(De lasten kunnen worden gedekt uit het vrijkomende bedrag van het vervallen van de storting in de voorziening sportparken)</i>			
65200206 Vervanging toplaag sportpark Dinteloord	350.000	17.500	10 jaar
<i>(De lasten kunnen worden gedekt uit het vrijkomende bedrag van het vervallen van de storting in de voorziening sportparken)</i>			
65700900 Vervanging Speeltoestellen	77.800	7.780	10 jaar
67200000 Vervanging gemalen riolering	159.584	10.650	15 jaar
67200000 Vervanging riolering	1.593.349	26.550	60 jaar
67200000 Verbeteringskosten riolering	86.369	1.450	60 jaar
Kpl. Rollend materieel			
Scania	180.000	9.000	10 jaar
Ford Transit met kraantje	50.000	3.600	7 jaar
Zoutstrooier	30.000	1.500	10 jaar
Zoutstrooier	30.000	1.500	10 jaar
Zoutstrooier	30.000	1.500	10 jaar
Ford bestel connect	32.000	2.300	7 jaar
TS Houtversnipperaar	35.000	3.500	7 jaar
Ford transit	44.000	3.100	7 jaar
Bus wijkteam	44.000	3.100	7 jaar
Beregenings installatie	12.000	600	10 jaar
Beregenings installatie	12.000	600	10 jaar
Jongerenbus	35.000	2.200	8 jaar
TOTAAL 2021	3.560.944	127.397	187.297

Investeringsstaat 2022

Investerings- bedrag	Kap. Lasten	Struc.	Afschrijvings- periode	
Programma Fysieke leefomgeving en Duurzaamheid				
62100000 Vervanging kunstwerken	240.800	9.632	9.632	25 jaar
(De lasten kunnen worden gedekt uit de voorziening kunstwerken)				
62100100 Verv. masten openbare verlichting	174.955	4.374	4.374	40 jaar
62100100 Verv. armaturen openb.verlichting	146.025	7.301	7.301	20 jaar
(De lasten kunnen worden gedekt uit de voorziening openbare verlichting)				
65200211 Vervangen toplaag tennispark Nieuw-Vossemeer	40.000	1.650	3.300	12 jaar
(De lasten kunnen worden gedekt uit het vrijkomende bedrag van het vervallen van de storting in de voorziening sportparken)				
65200102 Vervanging badafdekking zwembad "De Meermin"	119.000	4.000	8.000	15 jaar
(De lasten kunnen worden gedekt uit het vrijkomende bedrag van het vervallen van de storting in de voorziening onderhoud gebouwen)				
65700900 Vervanging Speeltoestellen	141.250	14.125	14.125	10 jaar
67200000 Vervanging gemalen riolering	162.138	10.800	10.800	15 jaar
67200000 Vervanging riolering	1.618.843	27.000	27.000	60 jaar
67200000 Verbeteringskosten riolering	87.751	1.450	1.450	60 jaar
67300100 Vervanging 2 containers milieustraat	20.000	700	1.400	15 jaar
Kpl. Rollend materieel				
Ransomes bladveger	16.000	800	1.600	10 jaar
Prikker combi machine	20.000	1.000	2.000	10 jaar
Bus wijkteam	44.000	3.100	6.200	7 jaar
Bus wijkteam	44.000	3.100	6.200	7 jaar
Zeroturn demo	20.000	2.000	4.000	5 jaar
Bus voorman accommodaties	30.000	1.900	3.800	8 jaar
TOTAAL 2022	2.924.762	92.932	111.182	

Investeringsstaat 2023

Investerings- bedrag	Kap. Lasten	Struc.	Afschrijvings- periode	
Investeringen 2023				
Programma Fysieke leefomgeving en Duurzaamheid				
62100100 Verv. masten openbare verlichting	146.745	3.669	3.669	40 jaar
62100100 Verv. armaturen openb.verlichting	127.230	6.362	6.362	20 jaar
(De lasten kunnen worden gedekt uit de voorziening openbare verlichting)				
65200210 Vervanging toplaag sportpark Welberg	175.000	8.750	17.500	10 jaar
(De lasten kunnen worden gedekt uit het vrijkomende bedrag van het vervallen van de storting in de voorziening sportparken)				
65700900 Vervanging Speeltoestellen	21.600	2.160	2.160	10 jaar
67200000 Vervanging gemalen riolering	164.732	11.000	11.000	15 jaar
67200000 Vervanging riolering	1.644.744	27.400	27.400	60 jaar
67200000 Verbeteringskosten riolering	89.155	1.500	1.500	60 jaar
Kpl. Werkplaats				
60450001 Vervanging provincieloods	143.250	1.800	3.600	40 jaar
(De lasten kunnen worden gedekt uit het vrijkomende bedrag van het vervallen van de storting in de voorziening onderhoud gebouwen)				
Kpl. Rollend materieel				
Ransomes cirkelmaaier	42.000	4.200	8.400	5 jaar
Carrerro met maaidek	25.000	1.800	3.600	7 jaar
Carrerro met maaidek	25.000	1.800	3.600	7 jaar
Zeroturn	20.000	2.000	4.000	5 jaar
Zeroturn	20.000	2.000	4.000	5 jaar
Rioolreiniger	24.000	1.200	2.400	10 jaar
TOTAAL 2023	2.668.456	75.641	99.191	

Meerjarenbegroting op kostensoort

Categorie	Omschrijving categorie	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Baten (I)					
221	Belastingen op producenten	4.992.373	5.052.373	5.112.373	5.122.373
222	Belastingen op huishoudens	1.805.311	1.859.361	1.902.281	1.955.931
31	Grond	3.869.123	1.618.829	3.116.567	3.116.567
32	Duurzame goederen	2.150	2.150	2.150	2.150
33	Pachten	94.165	92.977	92.977	92.977
342	Eigen bijdragen en verhaal sociale uitkeringen in natura	155.000	155.000	155.000	155.000
36	Huren	507.380	507.380	547.380	547.380
37	Leges en andere rechten	4.983.276	5.004.076	4.983.276	4.983.276
38	Overige goederen en diensten	1.031.563	1.031.563	931.563	931.563
412	Verhaal sociale uitkeringen in geld	131.846	131.846	131.846	131.846
431	Inkomensoverdrachten - Rijk	42.710.872	42.930.743	43.155.045	43.449.555
438	Inkomensoverdrachten - overige instellingen en personen	25.000	25.000	25.000	25.000
444	Kapitaaloverdrachten - provincies	40.000	40.000	40.000	40.000
448	Kapitaaloverdrachten - overige instellingen en personen	464.003	452.264	572.264	615.764
51	Rente	31.127	30.023	30.023	30.023
52	Dividenden en winsten	19.000	19.000	19.000	19.000
71	Mutatie reserves	4.410.046	3.062.330	2.220.124	1.720.100
72	Mutatie voorzieningen	89.818	74.482	91.012	90.808
75	Overige verrekeningen	-942.389	330.668	55.368	55.368
Totaal baten		64.419.664	62.420.065	63.183.249	63.084.681
Lasten (U)					
11	Salarissen en sociale lasten	14.458.510	14.858.785	14.729.931	14.564.931
21	Belastingen	244.324	244.324	244.324	244.324
32	Duurzame goederen	2.994.745	2.586.553	3.396.476	4.426.975
341	Sociale uitkeringen in natura	10.579.768	10.449.458	10.348.475	10.347.475
351	Ingeleend personeel	1.679.820	1.494.820	1.394.820	1.394.820
38	Overige goederen en diensten	13.300.896	12.123.083	11.973.065	11.641.267
411	Sociale uitkeringen in geld	5.235.700	5.235.700	5.235.700	5.235.700
42	Subsidies	2.065.669	1.963.669	1.963.669	1.963.669
431	Inkomensoverdrachten - Rijk	181.017	192.217	181.017	181.017
433	Inkomensoverdrachten - gemeenschappelijke regelingen	6.627.466	6.575.913	6.506.496	6.450.725

Categorie	Omschrijving categorie	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
436	Inkomensoverdrachten - overige overheden	83.893	83.893	83.893	83.893
438	Inkomensoverdrachten - overige instellingen en personen	246.861	246.861	246.861	246.861
448	Kapitaaloverdrachten - overige instellingen en personen	189.000	189.000	189.000	189.000
449	Kapitaaloverdrachten - onverdeeld	17.200	17.200	17.200	17.200
71	Mutatie reserves	777.073	781.617	751.010	777.555
72	Mutatie voorzieningen	2.062.554	2.062.554	2.062.554	2.062.554
73	Afschrijvingen	3.009.706	3.535.325	3.757.099	4.100.990
75	Overige verrekeningen	275.879	-329.511	85.654	-956.835
Totaal lasten		64.030.081	62.311.461	63.167.244	62.972.121
Eindtotaal (+ = voordelig/-/- = nadelig)		389.583	108.604	16.005	112.560

Begroting Sociaal Domein

		Realisatie 2019	Herijking 2019	Begroting 2020
PREVENTIE EN VRIJ TOEGANKELIJKE VOORZIENINGEN				
Onderwijs		602.846	648.864	648.846
Bureau Leerplicht		11.846	11.846	11.846
Kinderopvang		15.000	15.000	15.000
Leerlingenvervoer		576.000	622.000	622.000
Volksgezondheid		1.013.659	1.013.659	1.055.108
Openbare gezondheidszorg		294.991	294.991	335.773
Jeugdgezondheidszorg		553.991	553.991	554.658
Centrum voor Jeugd en Gezin		164.677	164.677	164.677
Samenkracht en burgerparticipatie		929.938	929.938	920.580
Algemeen maatschappelijk werk		476.343	476.343	439.890
Ouderenwerk		156.930	156.930	185.020
Opvang verblijfsgerechtigden		53.000	53.000	59.797
Jeugd- en Jongerenwerk		49.965	49.965	45.111
Peuterspeelzalen		348.700	348.700	345.762
Eigen bijdragen		-155.000	-155.000	-155.000
Wijkteams		793.669	793.669	989.622
Loket WMO		195.000	195.000	195.118
Loket Jeugd		468.820	468.820	654.820
Huisvesting Fabrieksdijk		129.849	129.849	139.684
<i>Toelichting: de extra formatie voor jongerenwerker en jeugdprofessionals conform capaciteitsvoorstellen organisatie</i>				
MAATWERKVOORZIENINGEN				
Wmo		5.841.920	5.848.830	6.011.552
Woningaanpassingen	<i>Kosten verstrekkingen</i>	195.000	195.000	195.000
Vervoersvoorzieningen KCV	<i>Kosten verstrekkingen</i>	404.000	356.000	363.000
Rolstoelen	<i>Kosten verstrekkingen</i>	465.000	573.000	573.000
Overige voorzieningen	<i>Kosten verstrekkingen</i>	20.000	20.000	20.000
Huishoudelijke zorg	<i>Vergoeding van diensten</i>	2.331.149	2.396.149	2.442.145
Begeleiding	<i>Vergoeding van dienst</i>	1.786.341	1.808.341	2.128.407

		Realisatie 2019	Herijking 2019	Begroting 2020
Persoonsgebonden budget	<i>Bijdragen aan particulieren</i>	640.430	500.340	290.000
Jeugd		4.709.378	4.908.378	4.052.378
Niet vrij toegankelijk jeugdzorg	<i>Vergoeding van diensten</i>	3.100.000	3.299.000	2.600.000
Jeugdzorgplus, zorg in instellingen		307.000	307.000	150.000
Landelijk gecontracteerde zorg	<i>Vergoeding van diensten</i>	138.444	138.444	138.444
Pleegzorg	<i>Vergoeding van diensten</i>	450.000	450.000	450.000
Persoonsgebonden budget	<i>Bijdragen aan particulieren</i>	250.000	250.000	250.000
Veiligheid Jeugdzorg (o.a. AMHK)	<i>Bijdrage aan GR</i>	463.934	463.934	463.934
<i>Toelichting: N.a.v. de maatregelen in de bedrijfsvoering Jeugd is een nieuw prognosemodel in gebruik. Dat is nu gebruikt voor de herijking. Op het totaal van de uitgaven Jeugd is er nu nog geen aanleiding voor wijziging in de budgetten.</i>				
Inkomensregelingen		5.993.037	5.888.587	5.780.754
Bijdrage aan de ISD	<i>Bijdrage aan GR</i>	1.030.487	1.162.487	1.166.550
Bijstandsbesluit zelfstandigen		2.550	2.550	2.550
Algemene bestaanskosten WWB	<i>Uitkeringen</i>	4.960.000	4.723.550	4.611.654
Begeleide participatie		3.306.702	3.171.702	3.193.486
Bijdrage aan WVS	<i>Bijdrage aan GR</i>	2.871.463	2.871.463	2.877.806
Reintegratietrajecten	<i>Bijdrage aan GR</i>	435.239	300.239	315.680
Armoedebeleid/gemeentelijke minimabeleid		818.680	693.680	684.680
Bijzondere bijstand	<i>Uitkeringen</i>	564.200	439.200	430.200
Kwijtscheldingen gemeentelijke belasting	<i>Kwijtschelding</i>	189.000	189.000	189.000
Bijdrage aan Voedselbank	<i>Subsidies en bijdragen</i>	10.480	10.480	10.480
Gemeentelijke kredietbank	<i>Subsidies en bijdragen</i>	55.000	55.000	55.000
UITVOERINGSKOSTEN EIGEN ORGANISATIE		1.164.442	1.164.442	960.782
Onderwijs		117.568	117.568	10.696
Volksgezondheid		109.385	109.385	47.237
Samenkracht en burgerparticipatie		343.974	343.974	318.494
Wijkteams		549.329	549.329	555.386
Wmo en Jeugd				
Inkomensregelingen en participatie		35.895	35.895	17.827
Armoede / minimabeleid		8.291	8.291	11.142
<i>Toelichting: formatie toegenomen met 1 fte WMO. Conform capaciteitsvoorstellen organisatie</i>				
Totaal		25.174.271	25.061.749	24.297.788

Transparantie in budgetten

Progr	Taakveld	Bedrag 2020	Bedrag 2021	Bedrag 2022	Bedrag 2023	Categorie	Toelichting
LD	67400000 Milieubeheer	40.000	50.000	50.000	50.000	3	Dit bedrag is gebaseerd op de ambities die zijn neergelegd in de Nota Duurzaamheid voor de gemeente Steenbergen 2012-2020. Het meest recente uitvoeringsprogramma duurzaamheid is voor 2016-2018. Het is daarna niet meer geactualiseerd. Er loopt op basis van het uitvoeringsprogramma nog een verplichting door naar 2020 van ongeveer 10.000. Verder ligt er niets meer onder.
LD	65700100 Natuurbescherming	-	15.000	15.000	15.000	3	Wij doen mee aan een stimuleringsregeling van de Provincie Noord Brabant. Jaarlijks wordt 15.000 ingelegd. De Provincie ondersteunt daarmee verschillende activiteiten. De subsidieregeling loopt nog tot 2021.
MS	66100600 Jeugd-en jongerenwerk	15.000	15.000	15.000	15.000	2	Bedrag van 15.000 is in de begroting gekomen op basis van het vorige raadsprogramma Gewoon Samen Doen. Dit met als doel om jeugd en jongeren meer te betrekken bij het maken van plannen. Begin juni 2019 is door het college het uitvoeringsplan vastgesteld. De verdere invulling en uitwerking van de financiële consequenties moet nog plaatsvinden.
KCE	65300300 Kunst-en cultuurbeleid	-	4.000	4.000	4.000	2	Betreft Sjors Educatief. De vraag is of dit nog bijdraagt aan de oorspronkelijke doelstelling. Ter evaluatie / heroverweging
BD	60400520 Informatiebeveiliging	9.000	9.000	9.000	9.000	2	Informatiebeveiliging is een nieuw vakgebied. Tot op heden zijn er geen uitgaven gedaan ten laste van deze post. Is bedoeld als budget om snel te kunnen handelen waar dat nodig is. De vraag is of dit budget volledig beschikbaar moet worden gehouden. De ervaring moet het uitwijzen.
MS	66100700 Peuterspeelzalen	38.220	38.220	38.220	38.220	2	Dit zijn middelen vanuit het rijk die in onze begroting zijn geoormerkt voor de voorschoolse voorziening. Er ligt geen plan onder, is wel in de maak (wordt in regionaal verband opgepakt).
MS	65100000 Sport overige aangelegenheden	-	4.000	4.000	4.000	2	Betreft Sjors Sportief. De vraag is of dit nog bijdraagt aan de oorspronkelijke doelstelling. Ter evaluatie / heroverweging
LD	67400000 Milieubeheer	5.000	5.000	-	-	2	Bedrag van 5.000 is voor 3 jaar (vanaf 2019) in de begroting gekomen op basis van het vorige raadsprogramma Gewoon Samen Doen. Dit met als doel om onderzoek te doen naar een energiecoöperatie. In 2019 heeft dit geleid tot uitgaven. Voor 2020 en 2021 is er verder geen onderbouwing aan gegeven.
KCE	65300300 Kunst-en cultuurbeleid	115.000				2	Deze post is vanuit de perspectiefnota 2019 gelabeld voor expeditie Nassau. , echter ligt nog geen definitief plan onder voor 2020. Bedrag komt uit de AR. Dit voor twee jaar (2019 en 2020). Voor 2019 is er een volledige onderbouwing. Voor 2020 nog niet.

Progr	Taakveld	Bedrag 2020	Bedrag 2021	Bedrag 2022	Bedrag 2023	Cate- gorie	Toelichting
LD	62100300 Overige voorzieningen	5.900	5.900	5.900	5.900	2	Dit is een budget voor de dorpsraden waaruit ze (groen)projecten kunnen uitvoeren. Bijvoorbeeld bankje plaatsen en dergelijke. Er ligt een raadsbesluit uit het verleden onder en het maakt deel uit van de welzijnssubsidies. Het gaat om € 0,25 per inwoner. Inmiddels is er een initiatievenfonds. Wellicht overhevelen.
LD	65700100 Natuurbescherming	60.000	60.000	60.000	60.000	2	Op basis van het coalitieakkoord "gewoon samen doen". is dit bedrag opgenomen in de begroting met als doel het bevorderen van vergroening en biodiversiteit. Er zijn tot op heden geen plannen voor gemaakt.
BD	60400520 Informatiebeveiliging	16.000	16.000	16.000	16.000	1	Informatiebeveiliging is een nieuw vakgebied. Tot op heden zijn er geen uitgaven gedaan ten laste van deze post. Is bedoeld als budget om snel te kunnen handelen waar dat nodig is. Het volledig budget is € 25.000. Het is echter de vraag of dit budget volledig beschikbaar moet worden gehouden. De ervaring moet het uitwijzen. Vooralsnog wordt ingeschat dat € 9.000 voldoende is.
MS	65100000 Sport overige aangelegenheden	5.000	5.000	5.000	5.000	1	Jaarlijks budget voor het opstellen van beleid voor sport. Geen onderbouwing en geen uitgaven. Bovendien hebben we nu inmiddels een nieuwe beleidsnota.
MS	66100700 Peuterspeelzalen	6.000	6.000	6.000	6.000	1	Bedrag is geormerkt vanuit septembercirculaire voor de intensivering van handhaving. Is een bedrag dat vanuit de algemene uitkering apart is gezet, maar het kan op dit moment niet volledig worden onderbouwd. Er is een bedrag nodig van gemiddeld 6.000 om (gefaseerd) inspecties uit te voeren bij alle gastouders. Het restant kan worden afgeraamd (€ 6.000).
ETR	657000500 Openluchtrecreatie	50.000	50.000	50.000	50.000	1	Bedrag is opgenomen in de PPN2019 om invulling te kunnen geven aan de recreatieve kansenkaart (nieuw beleid). De middelen zijn niet onderbouwd. In het raadsprogramma opgenomen dat we op Toerisme en Recreatie het huidige beleid voortzetten.
MS	66710000 WMO Ondersteuning	75.000	75.000	75.000	75.000	1	De regeling Huishoudelijke Hulp Toeslag is beëindigd vanaf het 2e kwartaal 2019. De bedragen over 2018 en 2019 zijn verrekend met de instellingen. De grondslag onder deze specifieke post is dus niet meer aanwezig.
MS	66710000 WMO Ondersteuning	105.000	105.000	105.000	105.000	1	Betreft jaarlijks budget voor Innovatie. Voorheen waren er regionale afspraken om invulling te geven aan innovatie op de Brabantse Wal. Het bedrag werd volledig overgemaakt naar Bergen op Zoom. Bij de begroting 2019 zijn specifiek budgetten opgenomen o.a. voor innovatie.
MS	66710000 WMO Ondersteuning	5.000	5.000	5.000	5.000	1	Advieskosten. Kan vervallen. De advieskosten zijn al elders opgenomen.

Progr	Taakveld	Bedrag 2020	Bedrag 2021	Bedrag 2022	Bedrag 2023	Cate- gorie	Toelichting
MS	66710000 WMO Ondersteuning	3.500	3.500	3.500	3.500	1	Kan vervallen. Applicatie niet meer in gebruik.
KCE	65500100 Monumenten	2.500	2.500	2.500	2.500	1	Kan worden afgeraamd. Feitelijke uitgaven liggen lager dan geraamde bedrag.
MCE	68300100 Bouw-en woningtoezicht	10.000	10.000	10.000	10.000	1	Bijdrage gemeenschappelijke regeling. Geen onderbouwing bij dit begroot bedrag. Het is niet duidelijk waarom en waarvoor dit bedrag in de begroting is gekomen.
LD	67200200 Water	10.000	10.000	10.000	10.000	1	Noodzaak van deze post is niet duidelijk en kan ook niet worden onderbouwd. Het zou nodig kunnen zijn voor het baggeren landelijk gebied, echter hiervoor is al 20.000 in de ppn2020 is opgenomen. De 20.000 zijn onderbouwd, de 10.000 niet. Het risico is aanwezig dat we bij het beheerplan Baggeren Landelijk gebied tekort hebben maar dat is nu nog niet in te schatten.
LD	65700201 Verbetering Openbaar Groen	12.000	12.000	12.000	12.000	1	Onderhoud EVZ's. Worden geen specifieke uitgaven voor gedaan. Onderhoud wordt verzorgd door argrariers
LD	65700201 Verbetering Openbaar Groen	4.000	4.000	4.000	4.000	1	Idem
LD	67400300 Hondenbeleid	-	20.500	20.500	20.500	1	Met ingang van 2021 vervalt de hondenbelasting. Bij de PPN2020 is besloten 10.000 achter de hand te houden als achterblijvende kosten voor de voorzieningen. Zowel de 10.000 als de 20.500 staat nog in de begroting als beschikbaar budget. Deze moet vervallen
LD	65700000 Water	50.000	50.000	50.000	50.000	1	De post staat voor 50.000 onterecht op de begroting. Er is immers een voorziening gemaakt voor het het baggerplan voor de komende jaren. De voorziening is toereikend om de lasten te kunnen opvangen. De post kan daarom vervallen.
LD	62100200 Verkeer	13.000	13.000	13.000	13.000	1	Er heeft een herschikking plaatsgevonden van budgetten voor aanschaffingen van het taakveld Groen naar Verkeer (aanschafbudgetten voor verkeersborden en dergelijke). Na de herschikking staat er een budget van 45.000, terwijl een budget van 32.000 vooralsnog voldoende is voor de buitendienst om borden te kunnen aanschaffen / vervangen. deze kan dus vervallen.
BD	60100200 Bezwaarschriften- commissie	2.500	2.500	2.500	2.500	1	Oorspronkelijk geraamde bedrag is een maximaal bedrag (aantal vergaderingen x vergoeding). De praktijk is dat de maximale frequentie niet wordt gehaald.
ETR	631000100 Economische aangelegenheden	10.000	10.000	10.000	10.000	1	Is als eenmalig budget bedoeld voor 2019. Er zijn geen ambities meer om dit verder op te pakken. Kan vervallen
	Totaal	667.620	606.120	601.120	601.120		

Progr	Taakveld	Bedrag 2020	Bedrag 2021	Bedrag 2022	Bedrag 2023	Cate- gorie	Toelichting
	Categorie 1: Niet onderbouwd en aangewend ter invulling taakstelling						
	Categorie 2: Parkeren met opdracht tot onderbouwing						
	Categorie 3: Vrijval ten gunste van begrotingsresultaat						